

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU'NDA
TELEVİZYONUN EĞİTİMDE KULLANILMASI
VE TRT EĞİTİM (TRT OKUL) KANALI
SUAT TEKİNER
YÜKSEK LİSANS
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU'NDA
TELEVİZYONUN EĞİTİMDE KULLANILMASI
VE TRT EĞİTİM (TRT OKUL) KANALI

SUAT TEKİNER

YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

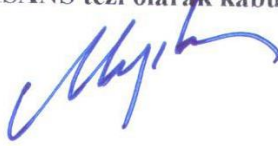
AKADEMİK DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Şermin TAĞ KALAFATOĞLU

ORDU – 2016

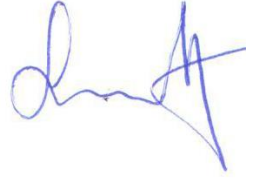
T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Bu çalışma jürimiz tarafından 26/08/2016 tarihinde yapılan sınav ile Sinema ve Televizyon Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Mehmet YILMAZ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Şermin TAĞ KALAFATOĞLU (Tez Danışmanı)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Gülsüm ÇALIŞIR

ONAY :

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

26.08/2016

Doç. Dr. Gökhan ÖZSOY
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya, kullandığım başka yazarlara ait her özgün fikre kaynak gösterdiğimi bildiririm.

26.10/2016

Suat TEKİNER

ÖZ

[TEKİNER Suat]. *[Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda Televizyonun Eğitimde Kullanılması ve TRT Eğitim (TRT Okul) Kanalı]*, [Master's Thesis], Ordu, [2016].

Ülkelerin her alanda gelişerek kalkınabilmesi için nitelikli bir eğitim sistemine sahip olması gereği tartışmasız kabul edilen bir gerçektir. Ülkeler, kendi gerçeklerine göre bu eğitim sistemini uygularken birçok farklı metotlar uygularlar. Bu metotların birçoğu fırsat eşitliğini sağlayarak herkesin bundan eşit bir şekilde faydalanmasını sağlamaya hizmet eder. Burada bahsedilen eğitim sadece formal eğitim değil, aynı anda yaşam boyu eğitim dediğimiz 7'den 77'ye tüm toplumun eğitimidir. Ülkemizde de eğitimin televizyon ile desteklenmesi, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi derslerinin Türkiye Radyo Televizyon Kurumunca zaman zaman sembolik ücretler karşılığı ya da ücretsiz olarak 1982 yılından 2008 yılına kadar TRT-1, TRT-2 ve TRT-4 kanallarından yayınlanması şeklinde yapılmıştır. TRT Kanununun 11 Haziran 2008 tarihinde değişmesinin ardından bu yayınlar sona ermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Anadolu Üniversitesi ile yeni protokol imzalanması çalışmaları ise sonuçsuz kalmıştır. 2010 yılında Anadolu Üniversitesi ve TRT yönetimi tekrar bir araya gelmiş, ortak bir eğitim kanalı kurulması konusunda mutabakata varmışlardır, bu mutabakatın sonucunda TRT Okul Kanalı 31 Ocak 2011 tarihinde hayata geçirilmiştir. Yeni kurulan TRT Okul kanalında, iki kurum arasında yapılan sözleşmeye şartlarına göre, hem Anadolu Üniversitesinin hazırlamış olduğu programlar hem de TRT tarafından hazırlanacak programların yayınlanmaya başlamıştır. Bu yeni kurulan kanalda, Anadolu Üniversitesi, daha önce yayınlanan ve başarılı olmayan ders programlarından çok daha farklı formatta programlar hazırlayarak hayata geçirmiştir. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ise, Anadolu Üniversitesinin hazırladığı programların haricinde kalan yayın süresini “7’den 77’ye Eğitim”, “Yaşam Boyu Eğitim” sloganı çerçevesinde hazırladığı programlarla doldurmuştur. Hazırlanan bu çalışmada, kamu yayıncılığı, Türkiye’de televizyon yayınlarının başlaması, TRT’nin kuruluşu ve tabii olduğu yasalar, TRT’nin işbirliğinde olduğu uluslararası kuruluşlar, yaygın eğitim, televizyon ve eğitim, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi dersleri ve TRT işbirliği, Anadolu Üniversitesi ile TRT’nin “Televizyonda Eğitim”e örnek olan ve iki kurumun birlikte kurdukları TRT Okul Kanalı’nın kuruluşu ve ilk 4 yıl içerisinde geldiği nokta incelenmektedir. Ayrıca bu çalışmada kamu hizmeti yayıncılığı ve televizyonla eğitim

üzerinde durularak Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun yapmış olduğu çalışmalar da değerlendirilmektedir. Bu kapsamda TRT'nin tabi olduğu yasalar, işbirliği yaptığı kuruluşlar, televizyonda eğitimin ilk uygulamaları ve TRT Okul Kanalının kurulma aşaması ile birlikte TRT Okul Kanalının yapısı anlatılmaktadır.

ABSTRACT**Using Television in Education in TRT and TRT Eğitim (TRT Okul) Channel**

It is an indisputable fact that countries need qualified education systems for their development in every field. Countries use many different methods while applying these education systems according to their realities. Many of these methods serve to ensure that everybody can take advantage equally from this in the context of equal opportunities. This is not only the formal education, but also lifelong education of all society from 7 to 77 ages. In our country, reinforcement of education with television was made between 1982 and 2008 by broadcasting the Anadolu University Distance Education Faculty lessons on TRT-1, TRT-2 and TRT-4 tv channels for mostly free of charge or a symbolic fee. After the TRT law changed on 11th June of 2008 these broadcasts came to an end, and studies signing a protocol between Ministry of National Education and Anadolu University remained inconclusive. In 2010 Anadolu University and TRT administration came together and agreed to establish an educational tv channel and on the 31st of January 2011 TRT School (TRT Okul) began its broadcasting life. According to the contract between the two institutions both Anadolu University productions and TRT productions began to be aired. Anadolu University produced different formats of programmes other than produced in the past and was not successful on this new tv channel. TRT filled the airing time with programmes like “education from 7 to 77” and “Lifelong Education” apart from the airing time of Anadolu University. In this study, public broadcasting, beginning of tv broadcasting in Turkey and regulations, international institutions that TRT cooperates, distance education, television and education, Anadolu University Open Education Faculty lessons and TRT cooperation, establishment of TRT Okul as an educational tv channel which was established by two institutions and the point that it has come in the last four years are being examined. Besides, public service broadcasting and education with television, TRT’s other works are also evaluated in this study. In this context, regulations that TRT subjects to, institutions that it cooperates, first applications of education on tv and establishment stages of TRT Okul and its structure is being told.

Keywords: TRT, Public Broadcasting, TRT Education, TRT School, Anadolu University

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı :	Suat TEKİNER
Doğum Yeri ve Tarihi :	Konya 16.07.1966
Eğitim Durumu	Lisans
Lisans Öğrenimi :	Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Eğitim İletişimi ve Planlaması Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi :	
Bildiği Yabancı Diller :	İngilizce
İş Deneyimi	
Uygulamalar :	Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda Prodüktör
Projeler:	
Çalıştığı Kurumlar:	TRT
İletişim	
E-Posta Adresi :	suat.tekiner@gmail.com
Telefon:	0 532 615 02 51
İş:	0 312 463 26 62
Ev:	
Cep:	
Tarih ve İmza:	

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1.	Teknik Veri Ekranı – Media İno Uygulaması..... 57
Tablo 2.	TRT Okul Kanalında Yayınlanan 1 -3 Dakikalık programların Listesi..... 62
Tablo 3.	TRT Okul Kanalında Yayınlanan 5 Dakikalık Programların Listesi..... 63
Tablo 4.	TRT Okul Kanalında Yayınlanan 10 Dakikalık Programların Listesi..... 64
Tablo 5.	TRT Okul Kanalı Açılış Programı Akışı..... 65
Tablo 6.	28 Aralık 2014 TRT Okul Facebook Beğeni Sayısı..... 73
Tablo 7.	Bölgelere Göre TRT Okul Kanalı İzleyici Profili..... 81
Tablo 8.	Yaş Gruplarına Göre TRT Okul İzleyici Profili (2013) 82
Tablo 9.	Yerleşim Yerlerine Göre TRT Okul İzleyici Profili (2013)..... 83
Tablo 10.	Cinsiyete Göre TRT Okul İzleyici Profili (2013)..... 84
Tablo 11.	Şehirlere Göre TRT Okul İzleyici Profili (2013)..... 85

RESİMLER LİSTESİ

	Sayfa
Resim 1. Kontrol Sende Program Tanıtım Görseli.....	68
Resim 2. Kontrol Sende Programı Yarışmacı Görüntüsü.....	68
Resim 3. Kontrol Sende Programı Sunucusu ve Yarışmacının Görüntüsü.....	68
Resim 4. Kontrol Sende Programı Stüdyo Görüntüsü.....	69
Resim 5. Kontrol Sende Programı Yarışmacıların Olduğu Alanın Görüntüsü.....	69

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖZGEÇMİŞ.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
RESİMLER LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç.....	5
1.3. Önem.....	5
1.4. Sayıtlar.....	5
1.5 Sınırlılıklar.....	6
1.6 Yöntem.....	6
2. KAMU YAYINCILIĞI VE TELEVİZYON YAYINLARININ TARİHİ.....	7
2.1. Kamu Yayıncılığı.....	8
2.1.1. Kamu ve Kamu Hizmeti Kavramının Tanımı.....	8
2.1.2 Kamu Hizmetinde Süreklilik- Düzenlilik ve Kamu Hizmetinden Yararlanmada Eşitlik-Nesnellik.....	9
2.1.3. Kamu Hizmetinde Değişkenlik- Uyarlama.....	11
2.1.4. Kamu Hizmetinde Bedelsizlik.....	11
2.2. Kamuoyu – Kamusal Alan ve kamu Yayıncılığı.....	12
2.2.1.Kamuoyu (Public Opinion – Opinion Paplique).....	12
2.2.2 Kamusal Alan ve kamu Yayıncılığı.....	13
2.2.3. Kamu Yayın Kurumlarına Örnekler	16
2.2.4. Kamu Hizmeti Yayıncılığında Program Türleri.....	19
2.3. Kitle İletişim Araçları ve Eğitim	23
2.3.1. Televizyonun Eğitsel İşlevi.....	26
2.3.2. Televizyon Yayınlarının İçeriğindeki Eğitsel Programlar.....	29

2.3.3. TRT'nin Yayın Hayatına Başlaması	32
2.3.3.1. TRT'nin İlk Televizyon Yayınları ve İçerikleri...	33
2.3.3.2. 1970'li Yıllar.....	35
2.3.3.3. 1980'li Yıllar	37
2.3.3.4. 1990'lı Yıllar	39
2.3.3.5. 2000'li Yıllar	40
2.3.4. TRT'nin Eğitimde Aldığı Rol	42
3. TRT EĞİTİM KANALININ KURULMASI.....	43
3.1. Anadolu Üniversitesinin Teknik Alt Yapısı.....	44
3.2. TRT Eğitim Kanalının İsmi Verilmesi (TRT Okul).....	44
3.3. TRT Eğitim (TRT Okul) Kanalı Çalışmaları ve Arama Konferansı.....	45
3.3.1. İdeal Bir Eğitim Televizyonunun İlkeleri.....	48
3.3.2. İdeal Bir Eğitim Televizyonu İçin Öneriler.....	48
3.3.2.1. Formal Eğitim.....	49
3.3.2.2. Popüler Eğitim.....	51
3.3.3. Değişim Yönetimi İçin Öneriler.....	53
3.3.4. TRT Okul Kanalı Teknik Özellikleri	55
3.3.5. TRT Okul Kanalı Yayın Akışı.....	58
3.3.6. TRT Okul Kanalı Program Türlerinin Oluşturulması.....	58
3.3.7. TRT Okul Kanalı Program Süreleri ve Program Örnekleri.....	60
3.3.8. TRT Okul Kanalı Açılış Programı.....	65
3.3.9. TRT Okul Kanalı İzlenme Platformları ve Yayınların Sosyal Medya İle Desteklenmesi.....	70
3.4. TRT Okul Kanalının Özellikleri.....	74
3.4.1. TRT Okul Kanalının Öncülük Ettiği Çalışmalar.....	76
3.4.2. TRT Okul Kanalının Almış Olduğu Ödüller.....	78
3.4.3. TRT Okul Kanalının İzleyici Profili.....	81
SONUÇ	87
EKLER.....	90
KAYNAKÇA.....	148

1. GİRİŞ

Gerçekleştirilen çalışmanın bu bölümünde araştırılan konunun kuramsal çerçevesi çizilmektedir. Problem başlığı altında araştırılması amaçlanan konu detaylı bir biçimde açıklanmaktadır. Amaç başlığı ile çalışmada gerçekleştirilmeye çalışılan birincil amaç; önem ile çalışmanın literatür açısından taşıdığı önem; sayıtlar ile araştırmacı tarafından araştırılmaya gerek duyulmadan doğru olduklarının kabul edildiği birtakım yargılar; sınırlılıklar ile araştırmayı şekillendiren sınırlamalar ve yöntem ile araştırmanın ana amacının gerçekleştirilebilmesi için bilgilerin toplanışı ve değerlendirilişi ele alınmaktadır.

1.1. Problem

Kitle iletişim araçları, çeşitli medya teknolojilerini kullanarak geniş bir izler kitleye ulaşan araçlara işaret etmekte olup; gazeteden sinemaya, radyo ve televizyondan yeni iletişim teknolojilerine farklı farklı kitlese medya ortamlarını içermektedir. Bu ortamlarda iletinin aktarımı elektronik olarak (film, radyo, televizyon vb...) ya da fiziksel objeler aracılığıyla (gazete, dergi, vb...) gerçekleştirilmektedir.

Basılı kitle iletişim araçları tarihsel süreç içerisinde bakıldığında en eski kitle iletişim araçları içerisinde yerlerini almaktadırlar. Baskı makinesinin icat edilmesinden sonra ortaya çıkan gazeteler, okuyucularına çeşitli haber, bilgi, görüş, fikir ve hissiyatı aktarırken kitle iletişim araçlarının sahip olduğu önemli işlevleri de yerine getirmektedir. Bu, hitap edilen kitlenin olaylardan ve durumlardan haberdar edilmesinden, kamuoyu oluşturmaya, bilgilendirmeye kadar çeşitlilik taşımaktadır. Gazetelerin basılı versiyonlarının eriştikleri okur kitlelerinde yaşanan erozyona karşın yeni iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle dönüşüm geçirerek elektronik ortamda daha geniş kitlelere ulaşım sağlamaya çalıştıkları ve üstlendikleri kitle iletişim işlevlerini yerine getirmeye çalıştıkları görülmektedir.

İşitsel kitle iletişim aracı olarak karşımıza çıkan radyo, televizyon tarafından tahtından indirilmeden önce haber vermek, bilgilendirmek, eğlendirmek ve propaganda amaçlarıyla kullanılmıştır. Yalnızca sese değil aynı zamanda görüntülere yaslanan televizyon yayınlarının ilk defa BBC tarafından 1936 yılında gerçekleştirildikten sonra dünyanın farklı ülkelerine hızla yayıldığı ve farklı program türlerinin üretiminin farklı yayın kurumları tarafından gerçekleştirildiği gözlenmektedir.

Kitle iletişim araçlarının günümüzde geldikleri noktaya bakıldığından bunların yeni iletişim teknolojilerinden yüksek oranda etkilendiğini ifade etmek yanlış bir değerlendirme olmayacaktır. Geleneksel kitle iletişim ortamları bu teknolojiler ile dönüşüm yaşamakta ve diğer farklı teknolojiler aynı ortamda bir araya gelmektedir. Yakınsama olarak ifade edilen bu süreçte yeni medya teknolojilerinin taşımakta olduğu önem son derece büyüktür. Kalafatoğlu'nun (2010) ifade ettiği gibi, bilgisayar, telefon sistemlerini, ses cihazlarını ve görüntü ekipmanlarını kapsayan sanal teknolojiler, bilginin paylaşımı, işbirliği-takım çalışması, karar alma, belge paylaşımı, planlama ve elektronik eğitim alanlarında kullanılmaktadır.¹ Yeni medya, geleneksel medyadan (gazete, radyo, televizyon, sinema) farklı olarak, dijital kodlama sistemine temellenmekle birlikte, iletişim sürecinin aktörleri arasında eş zamanlı ve yoğun kapasitede, yüksek hızda karşılıklı ve çok katmanlı etkileşimin gerçekleştiği multi-medya biçimselliğine sahip iletişim araçlarıdır.²

İnternet ve dijital iletişimin gelişerek yeni medya araçlarının kitle iletişim araçları içerisinde yer almaya başlamasıyla televizyon gücünü biraz kaybetse de hala kitle iletişim araçları içerisindeki önemini yitirmemiştir. Yeni medyanın ortaya çıkması ile birlikte güç kaybeden televizyon, özel televizyon yayıncılığının tüm dünyada yaygınlaşması, dijital ve etkileşimli televizyon teknolojilerinin gelişmesi, yayın çözünürlüğünün ve kanal sayılarının ciddi oranda artması sonucunda popüleritesini korumayı başarmıştır. Dünya nüfusunun önemli bir bölümünün karşısında vakit geçirdiği haber, propaganda, bilgilendirme ve eğlence kaynağı konumunu hala korumaktadır.

Ülkemizde, radyo ve televizyon yayıncılığı uzun yıllar devlet tekelinde kalmış, ancak 1990'lı yıllardan itibaren özel radyo ve televizyon kanalları hayata geçerek Türkiye Radyo Televizyon Kurumu bu tekel konumunu kaybetmiştir. Bunun sonucunda da ticari yayın kuruluşları karşısında yayın ilkelerinden ödün vermeden mücadele edebilmek için yeniden yapılanma sürecine ve kurumsal yapı değişikliklerine gitmek zorunda kalmıştır.

¹ Şermin Tağ Kalafatoğlu, "Küreselleşme Karşıtı Hareketlerin Sanal İletişim Ortamlarını Kullanımı", (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010), s.80-81

² Jan van Dijk, "Digital Media", The Sage Handbook of Media Studies, John D.H. Dowhihg, Denis Mcquail, Philip Schlesinger, Ellen Wartella (Der.). London:Sage, 2004. s.146

Günümüzde teknolojinin hızlı gelişimi, eğitimde kullanılan araçların da değişimine neden olmaktadır. Bu değişimler eğitimin içeriğini, biçimini değiştirdiği gibi öğrenme hızını da etkilemektedir.³

Televizyon birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de toplumun büyük bir kesimine hitap eden bir kitle iletişim aracıdır. Bu nedenle de televizyon toplumu etkileme ve yönlendirme konusunda hala en etkili kitle iletişim araçlarından biridir. Son yıllarda yeni medya da bu konuda etkin bir konuma gelmiş olsa da, hala televizyon kadar toplumun her kesimi tarafından ulaşılabilir değildir.

Ülkemizde bununla ilgili olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) 02.11.2011 tarih 28103 sayılı Resmi Gazete ile “Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde, tüm televizyon kanallarının kamu yararına program yayınlamaları şartlarına dair bir düzenleme getirmiştir. Daha sonra 03.04.2014 tarih ve 28961 sayılı Resmi Gazete ile “Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile düzenleme yapılan değişiklikler ile hayata geçmiştir. Bu bağlamda da kamuyu yakından ilgilendirdiği için, bağlı olduğu kanunlar çerçevesinde, 02.02.1984 tarihinde Açık Öğretim yayınları “TV Okulu ve Sınava Hazırlık” olarak yayına başlamış, ardından İngilizce Öğretim, Eğitim Ön Lisans, MEB ve Açık Öğretim Fakültesi programlarının yayınları 11.06 2008 tarihindeki TRT Kanunu değişikliğine kadar devam etmiştir. 2010 yılında Anadolu Üniversitesi’nin talebi doğrultusunda Üniversite ile ortak bir “Eğitim Kanalı” kurulmasına yönelik mutabakata varılmış ve 31.01.2011 tarihinde TRT Okul Kanalı kurularak yayın hayatına başlamıştır.

Günümüzün en yaygın kitle iletişim aralarından biri olan televizyon, MacBride’in “Birçok Ses Tek Bir Dünya” raporunda vurguladığı kitle iletişim araçlarının işlevleri olan sekiz işlevden habercilik, toplumsallaştırma, motivasyon, diyalog, eğitim, kültürel geliştirme, eğlence ve bütünleştirme açısından değerlendirildiğinde son derece önemli roller üstlenmektedir. Bu önemli işlevlerin bazıları öne çıkmakta ve içerik üzerinde belirleyici bir rol üstlenebilmektedir. Özellikle eğlence işlevinin medya içeriği üzerindeki etkisi ve bunun farklı program türleri çerçevesinde izleyici ile etkileşiminden doğan çeşitli olumsuz yansımalar alanda çalışmalar ortaya koyan araştırmacılar tarafından tartışılmaktadır.

³ Nurhayat Varol, Radyo ve Televizyonun Eğitim Amaçlı Kullanımı, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu. (Elazığ, 24-26 Eylül 1997), s. 108-115

Özellikle özel televizyon kanallarının sayısının artması ve bunların reklam pastasından daha çok pay alabilmek amacıyla tamamen yayın politikalarını ticari amaçla oluşturmaları sebebiyle, son yıllarda televizyon yayınlarına yönelik tedbir alınması hatta çocukların televizyondan korunması düşüncesi bir hayli artmıştır. Özellikle yurt dışı kaynaklı çocuklara yönelik kanallarının sayısının artması, gelenek, örf ve adetlerin hiçe sayıldığı programların kanallarda yer alması ile birlikte olumsuz yönde bir takım kültürel değişimler yaşanmakta, hatta toplum kuralları farkına varılmadan erozyona uğrayabilmektedir.

Hem akademik çevrede hem de eğitim camiasında televizyonun eğitici bir kitle iletişim aracı olup olmadığı sürekli gündeme gelerek tartışılmaktadır. Konuya değişik yönlerden yaklaşımlar olup, bunlardan biri televizyonun eğitici olmadığı eğlendirme ve hoşça vakit geçirmeye yönelik bir araç olduğudur, diğer biri ise televizyonun uygun koşullar sağlandığı takdirde bir eğitim aracı olabileceğidir. Eğitimciler büyük çoğunluğu ise, televizyonun başlı başına eğitim aracı olmasından ziyade eğitime katkıda bulunacak bir araç olduğu görüşünü paylaşmaktadırlar. Hatta bu şekilde kullanıldığında başarılı olacağını savunmaktadırlar. Bunun yanı sıra bir grup eğitimci de televizyonun eğitimin kalitesini düşürebileceğini dile getirmektedir. Televizyon yöneticileri ise duruma çok daha farklı bir pencereden bakarak, eğitim programları ya da eğitici programlar hazırlamanın kanal maliyetlerini artırdığını ve izleyici bulamadığını dile getirmektedirler. Bu tür programların ticari kazanç düşünmeyen ve kamu yayıncısı konumunda olan TRT'nin yapması gerektiğinde hemfikirdirler. Televizyonun eğitimde kullanılmasına ya da televizyonda eğitici programların yer alması konusunda birçok farklı fikirler olmasına rağmen ülkemizin özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, eğitimde fırsat eşitliğinin yakalanabilmesi, bilginin geniş kitlelere ulaştırılabilmesi, mekân sınırlılıklarının kaldırılabilmesi, vb. için televizyonda eğitim ile eğitime katkıda bulunulması ihtiyacı vardır.

Dünyadaki eğitim televizyonu ve uydu yayıncılığındaki yaşanan gelişmeler göz önünde bulundurularak ülkemizle karşılaştırıldığında, ülkemiz açısından ciddi atılımlar yapılması gereği söz konusudur. Bu bağlamda TRT Okul kanalının kurulması bu yönde gerçekleştirilen atılımlara bir örnektir. Gerçekleştirilen çalışmada; bu uygulama ile birlikte TRT'nin daha önceki televizyonla eğitim çalışmaları ve programları da göz önünde bulundurularak, TRT Okul Kanalının kurulması ile birlikte bu eğitim kanalının yapısı irdelenmektedir.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı kamu hizmeti yayıncılığı ve televizyon aracılığıyla eğitim hakkında kısa bir bilgi verildikten sonra, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nun bu bağlamda yapmış olduğu çalışmalarını değerlendirmektir. Bununla birlikte, kamu yayıncılığı, TRT'nin kuruluşu, Türkiye'de ilk televizyon yayınlarının başlaması, TRT'nin tabi olduğu yasalar, işbirliği yaptığı uluslararası kuruluşlar, televizyon ve eğitim konuları araştırılarak, televizyonda eğitimin ilk uygulamasını yapan yayın kuruluşu olan TRT'nin bu çalışmalara ne zaman başladığı ve ne şekilde yaptığı incelenerek TRT Okul Kanal'ının kurulma aşaması ile birlikte TRT Okul kanal yapısının anlatılması amaçlanmıştır.

1.3. Önem

Gerçekleştirilen bu çalışmada, bir takım deneysel araştırmaların da yer verildiği, bir televizyon kanalının (TRT Okul) kuruluş aşamasından sonraki dört yıllık (2015 yılına kadar) yayın hayatı boyunca gerçekleştirilen tüm çalışmalar ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir. Bu araştırma, televizyonun eğitimde kullanılması doğrultusunda açılan ve yirmi dört saat eğitim yayını yapan tek kanal olan ve içerik olarak değerlendirildiğinde program formatı ve program çeşitliliği açısından diğer kanalların üretmiş olduğu program sayısının oldukça üstünde program üretimi gerçekleştiren TRT Eğitim (TRT Okul) kanalına ilişkin literatürde görülen eksikliğin giderilmesi açısından önem taşımaktadır.

1.4. Sayıtlar

Çalışma aşağıdaki sayıtların üzerine temellenmektedir.

1. Televizyon kanalları içerisinde birincil amacı eğitime hizmet olarak kurulan örnekler bulunmaktadır.
2. TRT Okul Kanalı "Yaşam Boyu Eğitim" sloganıyla yola çıkmakta ve toplumun tüm kesimlerine hitap etmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışmada aşağıda belirtilen sınırlılıkların varlığı kabul edilmektedir:

1. Eğitsel televizyon yayıncılığı kapsamında TRT Okul kanalı araştırmaya dahil edilmektedir.
2. Araştırmada TRT Okul kanalının yayın hayatına başladığı 2010 tarihi ile 2015 tarihleri arasındaki süreç üzerinde durulmaktadır.
3. TRT Okul Kanalının yayın stüdyolarının, yönetim merkezinin TRT Ankara Oran Sitesi yerleşkesi olmasından ve verilere ulaşım kolaylığı açısından araştırma verileri TRT Ankara ile sınırlıdır.

1.6. Yöntem

Bu çalışmada; veriler yazılı ve görsel kaynak taraması ile elde edilmiştir. TRT Okul Kanalı ile ilgili tüm bilgiler, kanalın açılması sürecinin başlangıç tarihi olan 2010 yılı ve 2015 yılları arasındaki süreci kapsamaktadır.

Çalışmada kaynak taraması, uluslararası arama konferansı, Üniversite -TRT ve TRT içinde ile yapılan toplantı notları derlenerek çalışmanın amaçlarıyla bağlantılı bir şekilde değerlendirilmiştir. Tarama modelinde gerçekleştirilen çalışma, Karasar'ın (1998) ifadesiyle geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlamakta olup, çalışmaya konu olan durum kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi ele alınmaya çalışılmaktadır (Karasar, 1998, 77). Bu çalışmada televizyonun eğitime katkısı odağında, Anadolu Üniversitesi ile TRT'nin ortak işbirliği sonucunda oluşturdukları eğitim kanalı, kanalın kuruluş hazırlıkları, kuruluşu, içeriğinde yer alan programlardan örnekler, teknolojik alt yapısının sahip olduğu özellikler ve yeni medya ile bağlantılar çerçevesinde ele alınmaktadır.

2. KAMU YAYINCILIĞI VE TELEVİZYON YAYINLARININ TARİHİ

Televizyon, Yunanca uzak anlamına gelen “tele” ve Latince “görme” anlamındaki “visio” sözcüklerinden gelmektedir. Televizyonun sözcük anlamını “uzaktakini görme” olarak niteleyebiliriz. Televizyonun bulunuşunda emeği geçen belli başlı kişiler *May, Nipkow, Jenkins, Baird, Zworykin, Farnsworth* gibi isimlerdir. Televizyonla ilgili ilk teknik buluş, 1873 yılında ışık dalgalarının elektrik akımına çevrilebildiğini ve selenyumun elektriğe karşı dirençli olduğunu bulan İrlandalı telgrafçı Andrew May tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu buluştan on yıl sonra Paul Nipkow, “döner disk” adını verdiği, bir resmi dönerken tarayabilen bir araç geliştirmiştir. Bu geliştirmiş olduğu araç, görüntüyü bir yerden başka yere aktarabilen ilk araç olması bakımından önemli bir buluştur. Nipkow’un bulmuş olduğu “döner disk” daha sonra mekanik tarama olarak adlandırılacak ve 1923 yılında Amerikalı Jenkins, 1925 yılında ise İngiliz Baird tarafından ilk deneme yayınlarında kullanılacaktır. Ancak bu çalışmalar belli belirsiz çizgilerden ileri gidemez. Yapılan bu denemelerde saniyede 20 resim 60-20 çizgi ile taranmıştır. 1936 yılına gelindiğinde ise Baird, saniyede 24 resim ve 240 çizgi ile daha net bir görüntü elde etmeyi başararak İngiliz televizyon yayınlarında kullanılan mekanik tarama sisteminin temelini de oluşturmuştur. Bilim insanları görüntünün daha net olarak aktarılmasını amaçlayan araştırmalar yapmaya devam ederek görüntünün elektronik olarak nakledilmesi için çalışmalar yapmışlardır. Bu alanda ilk uygulama 1923 yılında Vladimir Zworykin tarafından hayata geçirilmiştir. ABD’de denemeler yapan bu Rus bilgini, İkenoskop (icenoscope) adını verdiği aracı geliştirerek ilk elektronik tarama ile görüntülü yayını gerçekleştirmeyi başarmıştır. Geliştirilen bu araç ile objeler satır satır taranarak insan gözünde hareketli bir resim geçiyor hissi uyandırmaktadır. Aslında teknik, bugünkü tarama tekniği olmakla birlikte bunun çok daha ilkel bir şeklidir. NBC yayın örgütü 1928 yılında bir kıyıda diğer kıyıya yayın gerçekleştirerek aynı yıl Londra’daki bir görüntü New York’tan izlenebilmiştir. Elektronik taramada gelişmeler ise verici ile alıcı arasında etkili bir eş zamanlılık olması üzerinde duran, Farnsworth’un 1930 yılındaki denemeleri ile başlamış, vericiden verilen görüntü sinyalleri elektromanyetik dalgalar aracılığıyla alıcılarda daha net bir şekilde izlenebilmiştir.⁴

Dünyada ilk düzenli televizyon yayını 1936 yılında İngiltere’de başlamış fakat bu düzenli yayınlara II. Dünya Savaşı nedeniyle 1939 yılında ara verilmek zorunda kalınmıştır.

⁴ Aysel Aziz,. Radyo ve Televizyona Giriş. (Ankara Üniversitesi S.B.F. Yayınları, No:460, Genişletilmiş 2. Basım”, 1981), s. 11- 14.

Savaşın 1945 yılında sona ermesiyle birlikte yayınlara tekrar başlanmış ve on yıl sonra yayınlar ülkenin her yerinden izlenebilecek duruma gelmiştir. İngiltere’den sonra televizyon yayınlarını başlatan ikinci ülke ABD, ardından SSCB ve diğer ülkeler bunu izlemiştir.

2.1. Kamu Yayıncılığı

Radyonun siyasi amaçlı kullanımının öneminin anlaşılmasından sonra kamu yayıncılığı ortaya çıkmıştır. Özellikle I. ve II. Dünya Savaşları sırasında radyonun çok önemli bir kitle iletişim aracı olduğu ortaya çıkınca devlet yöneticileri bu gücü kontrol altına almak istemişler bunun üzerine kamu hizmeti yayıncılığı devletin tekelinde ve denetiminde gerçekleşmeye başlamıştır.

Dünyada özel yayın kurumlarının sayısının artması ve oluşan rekabet ortamı sonucu “Kamu Yayıncılığı” kavramının yeniden tanımlanması gereğini de ortaya çıkmıştır. Bu alanda yürürlükte olan yasaların değişikliği ve kurumların kendi içinde yeniden yapılanma süreci içine girmeleri de zorunlu olmuştur.

2.1.1. Kamu ve Kamu Hizmeti Kavramının Tanımı

Kamu sözcüğünün Türk dil kurumu sözlüğündeki karşılığı, kamu “halk hizmeti gören devlet organlarının tümü, bir ülkedeki halkın bütünü, halk, amme”dir. Kamu, toplumu ifade etmekle birlikte herkesin denetimine açık anlamını da içermektedir. Gündelik konuşmada ise kamu sözcüğü devlet ve devlete ait kavram olarak algılanmakta ve çoğu kez “kamu” ile “devlet” kavramları aynı anlamda kullanılmaktadır. Sosyolog Meral Özbek’in “Kamusal Alan” çalışmasında bu konuyu şu şekilde özetler.

“...Kamuoyu’nun halka (umuma) ait olduğunu, “*kamu hizmeti*”nin devlete hizmet olmadığını, “*kamu yararı*”nın devletin düzen- güvenlik güçlerinin yararı anlamına gelmediğini biliriz. Yine de “*kamuoyu*”ndaki kamunun kim olduğunu düşünmeden, kamuyu devlet kavramıyla aynı anlamda kullanmayı sürdürürüz.”⁵

⁵ Meral Özbek, Kamusal Alan. 1. Basım, (Hil Yayınları, İstanbul, 2004), s. 31

Kamu hizmetinin amacını, kamunun çıkarlarını korumak olarak söyleyebiliriz. Kısaca kamu hizmeti, “Devlet ve diğer kamu kuruluşları tarafından doğrudan doğruya veya bir kamu kuruluşunun sıkı gözetimi, denetimi ve sorumluluğu altında toplumsal ihtiyaçları, yararları karşılamak amacıyla yapılan faaliyetleri kapsamaktadır”⁶

Kamu hizmetlerini konularına göre sınıflandıracak olursak, idari kamu hizmetleri, iktisadi kamu hizmetleri ve sosyal kamu hizmetleri olarak sıralayabiliriz. Eğitim, sağlık, bayındırlık gibi kamu hizmetlerini “idari kamu hizmetleri”, elektrik, telefon, gaz gibi hizmetlerin gerçekleştirilmesine “iktisadi kamu hizmetleri”, sosyal devlet ilkeleri doğrultusunda uygulanan, sosyal güvenlik, emeklilik gibi konular ise “sosyal kamu hizmetleri” içerisinde yer alırlar. Toplum oluşturulan bireylerin gelişiminde “bilimsel ve kültürel kamu hizmetleri” önemli bir rol oynar. Bu kamu hizmetlerine TÜBİTAK, TSE, DİE örnek verilebilir. Ayrıca, radyo ve televizyon yayıncılığı da bilimsel ve kültürel kamu hizmetlerinin alanında yer alır.

Kamu hizmetinin kim tarafından ve nasıl yürütüleceği son derece önemli olduğundan, Anayasa’nın 47. maddesi kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüslerin kamu yararının zorunlu kıldığı durumlarda “devletleştirilebileceğini” öngörmektedir.⁷

Kamu hizmetinin sahip olduğu birtakım özellikler vardır. Bunlar; kamu hizmetinde süreklilik-düzenlilik, kamu hizmetinden yararlanmada eşitlik-nesnellik, kamu hizmetinde değişkenlik-uyarlama, kamu hizmetinde bedelsizliktir.

2.1.2. Kamu Hizmetinde Süreklilik- Düzenlilik ve Kamu Hizmetinden Yararlanmada Eşitlik-Nesnellik

Kamu hizmetinde süreklilik-düzenlilik; bir kamu hizmetinin kesintisiz ve düzenli bir şekilde yürütülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kamu hizmetinden yararlanmada eşitlik özelliği, ihtiyaç duyan herkese, hizmetin eşit

⁶ Özkan Tikveş, İdare Hukuku. 1. Baskı, (İzmir, 1983), s. 12

⁷ “İlhan Özay, Gün Işığında Yönetim. (İstanbul 2002) s. 247”

biçimde sunulması ve bu hizmetten herkesin eşit biçimde yararlanmasını ifade etmektedir.

Ulusal ve yerel olmak üzere iki türlü televizyon yayıncılığı vardır. 13.04.1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanunun 18. maddesi uyarınca, her iki televizyon yayıncılığında da televizyon kanalları yayınlarına başlamadan önce yayın alanlarını açıklamak zorundadır (EKLER-DVD - TRT İle İlgili Kanunlar, 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, m.18.).

Dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmelere paralel olarak 1994 yılından itibaren Radyo ve Televizyon yayıncılığını düzenleyen 3984 sayılı kanunda pek çok değişiklikler yapılmıştır. Teknolojideki hızlı gelişme ve değişimler, Avrupa Birliği normlarına uyabilme gayretleri ve kanunda yapılan değişikliklerin bir kısmının Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi sonucu, yeni bir yasa ihtiyacı zorunlu hale gelmiştir. 3984 sayılı Kanun, 03 Mart 2011 tarihinde yürürlükten kaldırılarak yerine 6112 sayılı "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun" yürürlüğe girmiştir. 6112 sayılı kanun ile;

- Sektörün sorunlarına daha etkin çözüm getirilmesi,
- Karasal ortamda 1994 yılından beri süren lisanssız dönemin sona erdirilmesi,
- Sayısal yayına geçişin sağlanması,
- Kanal ve frekansların daha etkin ve verimli kullanılmasının sağlanması,
- Yetkileri daha net hale gelmiş, etkin bir Üst Kurul oluşturulması,
- Yayıncılık sektöründe rekabet ve çoğulculuğun sağlanması amaçlanmıştır.

6112 Sayılı, *Radyo ve Televizyonların kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un*, 26. Maddesinin 5. Fıkrasına göre, ulusal yayın, ülke nüfusunun asgari yüzde yetmişine ve Üst Kurulca belirlenen yerleşim yerlerine karasal ortamda ulaştırılan yayın hizmetini; bölgesel yayın ise, bir coğrafi bölge içindeki illerin toplam nüfusunun yüzde yetmişine ve Üst Kurulca coğrafi bölge içinde belirlenen illere ulaştırılan yayın hizmetini belirler. (EKLER - DVD - 6112 Sayılı Kanun)

Böylelikle, kamu hizmetinden yararlanmada eşitlik ve nesnellik ilkesi doğrultusunda ulusal çapta yayın yapan kuruluşların, ülkenin her yerinden izlenebilmesi yasa ile şarta bağlanmıştır.

2.1.3. Kamu Hizmetinde Değişkenlik- Uyarılama

Yeniliklerin, değişen ve gelişen koşulların, kamu hizmetinin içerik ve biçimine, uygulanması kamu hizmetinde değişkenliktir. Televizyon kuruluşlarının teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek bu gelişmeleri yayıncılık alanına taşımaları televizyon yayıncılığında değişkenliğe bir örnektir. Kamu yayın kuruluşları yayıncılık alanındaki teknolojik gelişmeleri hiçbir ticari çıkar gözetmeksizin kurumlarına getirmeleri bir zorunluluktur.

McKinsey, BBC için hazırladığı raporda, değişen dünyaya adapte olan kamu hizmeti yayın kurumlarının başarılı olacağını, başarılı olamayan bazılarının ise yok olup gideceğini yazmaktadır.

2.1.4. Kamu Hizmetinde Bedelsizlik

Kamu hizmetlerinden yararlanan bireyler, bu hizmetlerin karşılığı olarak oldukça düşük miktarda bir katılım payı öderler. Ödenen bu para bir “fiyat” değildir. Fiyat, bilindiği üzere ekonomik anlamda “maliyet artı kar” dan oluşan bir kavramdır.

Kamu hizmetinin amacı “kamu yararı” olduğundan “kar” söz konusu değildir. Eğer bir hizmet idare tarafından gelir elde etmek amacıyla yerine getiriliyorsa, bu bir kamu hizmeti değildir. Kamu hizmetlerinden yararlanma ilke olarak bedelsizdir. Günümüzde kamu hizmetlerinin çoğalması ve bu hizmetlerden yararlananlarının sayısının artması nedeniyle, parasız olarak yürütülen hizmet bedellerinin o hizmetten hiç yararlanmayanlara yüklenmemesi için bu hizmetlerden yararlananlardan ödeme güçleri de dikkate alınarak bir katılım payı alınmaktadır. Bu katılım payı, “dolaylı bir vergi” olarak düşünülebilir. Nitekim Anayasa’nın 73. maddesi, herkesin vergi ödemekle yükümlü olduğunu belirterek, bu yükümlülüğün bireyin “mali gücüne göre” olmasını uygun görmüştür.⁸ Televizyon yayıncılığında da kamu hizmeti karşılığı olarak alınan para, ruhsat ücreti olarak tanımlanmaktadır.

⁸ Özay, 2002:240”

2.2. Kamuoyu – Kamusal Alan ve Kamu Yayıncılığı

2.2.1. Kamuoyu (Public Opinion - Opinion Publique)

Kamuoyu kavramı Latince *publicus* ve *opinion* sözcüklerinden türetilerek Batı dillerine giren ve İngilizce *public opinion* sözcükleriyle ifade edilen bir kavramdır. Kapani kamuoyunu, "belirli bir zamanda, belirli bir tartışmalı sorun karşısında, bu sorunla ilgilenen kişiler grubuna veya gruplarına hakim olan kanaat" olarak tanımlamaktadır⁹. Atabek kamuoyunu, "bir grup insanın ortaklaşa ilgisini çeken sorunlar hakkında belirli karar mekanizmalarını veya çeşitli toplumsal kesimleri harekete geçirmek amacıyla ifade edilen görüşleri" olarak ifade etmektedir¹⁰. Alankuş Kural'a göre ise kamuoyu, "kamusal alanda kendini temsil ve ifade etme imkanı bulabilen hakim çoğunluklar ile muhalif azınlıkların kamusal ve özel yaşam alanında güncellenen tartışmalı konularla ve ortak çıkarlarla ilgili olarak geliştirdikleri düşünce, kanaat ve edimler"dir¹¹. Bütün bu tanımlar göz önünde bulundurulduğunda kamuoyu, kamu çıkarını ilgilendiren bir konu hakkında toplumun genel kanaat ve düşüncelerini anlatır diyebiliriz.

Bireyin davranış ve deneyimleri önce aile içinde sonra okul, arkadaş, iş ve meslek yaşamıyla zenginleşir. Farklı çevre ve gruplara girildikçe farklı ilişkiler içinde bulunularak bu ilişkiler, bireyin sosyalleşme süreci içinde görüş ve tutumlarının değişmesinde önemli rol oynar. Teknolojik gelişmeler sonucunda giderek etki alanları genişleyen kitle iletişim araçları da bir iletiyi kısa zaman içerisinde aynı anda birçok kişiye iletebildikleri için çoğunluğun kanaatinin oluşmasında yani kamuoyunun oluşmasında önemli bir göreve sahiptirler. Kamuoyunun oluşumunda içinde yer alınan siyasal ortamın da önemli bir etkisi söz konusudur. Demokratik rejimlerdeki kamuoyu ile totaliter rejimlerdeki kamuoyu oluşumu farklılık göstermektedir.

Demokratik rejimlerde haberlerin, bilgilerin özgür bir ortamda tartışılarak yayılması mümkünken, totaliter rejimlerde bir ideolojinin tartışılması, eleştirilmesi söz konusu değildir. Örneğin demokratik rejimlerde toplumda yaşanan terör olayları kitle iletişim araçlarında yer alırken totaliter rejimlerde böyle bir şey söz konusu değildir, hatta yönetimin istemediği hiçbir

⁹ Münci Kapani, Politika Bilimine Giriş, (Ankara Bilgi yayınları 1992), s. 147

¹⁰ Nejdet Atabek, Kamuoyu: Basında Kamuoyu Araştırmaları, Yeni Türkiye Dergisi, 11. Sayı, 1996, s. 865

¹¹ Sevda Alankuş Kural, Temsili kamuoyu: Kamusal Alan, Kamusal İletişim, Kamular ve Kamusal Mekanlar, Ankara: Yayınlanmamış Doçentlik Çalışması, 1995, s.11

haber, yorum dahi yayınlanamamaktadır.

2.2.2. Kamusal Alan ve Kamu Yayıncılığı

Habermas, kamusal alan ve kamuoyu kavramlarının ilk kez 18. yüzyılda ortaya çıktığını ve bunun bir rastlantı olmadığını ifade etmektedir. 17. yüzyılın sonlarından itibaren özel alan ile kamu otoritesi birbirinden ayrılarak burjuva sınıfının, iktidarı eleştirebilme ortamı doğmuştur. Aslında burjuva sınıfının ortaya çıkışından önce, kamusal alan kavramı ve düşüncesi hiç yokken bile Ortaçağ toplumunda iktidarın kamusal temsiliyeti söz konusudur:

“...feodal piramidin, hangi düzeyde olursa olsun, bir feodal lordun statüsü ‘özel’ ya da ‘kamusal’ diye bir ayırım bilmezdi ama bu konuma sahip bir kişi, konumunu kamusal olarak temsil ederdi: Yani kendini ebedi bir ‘yüksek’ iktidarın taşıyıcısı olarak gösterir ve sunar”¹²

Son yıllarda “kamusal alan” kavramı “kamu hizmeti yayıncılığı” kavramıyla bağlantılandırılarak kamu hizmeti yayıncılığının “kamusal alanın” bir parçası olarak işlev görebileceği ileri sürülmektedir.¹³

Hans Verstraeten, Habermas’ın analizinden, kamusal alana temel olan üç öğeyi saptamıştır: Bunlardan biri, kamusal alanın çok sayıda insanın erişimine açık olduğu, ikincisi, kamusal alanda çok farklı savların ve görüşlerin karşı karşıya geldiği ve üçüncü olarak da kamusal alanın asli görevinin hükümet politikalarını sistemli ve eleştirel bir biçimde denetlemesi gerektiğidir.¹⁴

Garnham ve Curran gibi yazarlar ise, Habermas’ın “kamusal alan” çalışmalarını günümüz medyasının sorunları karşısında iyi bir dayanak olduğunu belirterek alternatif yayıncılık modelleri önermektedirler.

Verstraeten, yeni medya ve enformasyon teknolojilerindeki gelişimin de kamusal alanın dönüşümüne büyük ölçüde katkıda bulunduğunu savunmaktadır. Yeni iletişim teknolojileri amaçları belirgin ekonomik çıkar grupları tarafından piyasaya sürülse de umulmadık gelişmelere neden olabilmektedir. Bu gelişmeler, var olan iktidar ve örgüt yapısı

¹² Jürgen Habermas, Kamusal Alan. Der. ve Çev. Meral Özbek,,(İstanbul: Hil Yayınları, 2004), s. 97

¹³ “Habermas, 2004:95”

¹⁴ Hans Verstraeten, Medya ve Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü. Medya Kültür Siyaset, (Der.ve Çev. Süleyman İrvan), (Alp Yayınevi, Ankara 2002), Geniş. ve Gözd. Geç. İkinci baskı, s. 340.

üzerinde önemli bir etki yapmaktadır. Enformasyonun genişlemesi ve çeşitlenmesi, kamusal alanın da çeşitlenmesi anlamına gelecektir.¹⁵

Kamu hizmeti yayıncılığı kavramı ilk kez İngiliz yayın kurumu BBC'nin (British Broadcasting Corporation) kamu yararına bir tekel olarak yayın yaptığı dönemlerde, ilk genel müdürü Sir John Reith tarafından ortaya atılmıştır. Bu anlayışa göre yayıncılık herkese ulaşmalı ve mali kaygılardan çok toplumsal önceliklere önem vermeli, gelirlerini reklama dayalı değil de, kamusal ruhsat ücretlerinden temin etmelidir. Bu yaklaşımdan yola çıkarak diğer Avrupa ülkeleri de öznel koşullarına göre kendi kamu yayın kurumlarını oluşturmuşlardır.

BBC'nin bu kamu hizmeti yayıncılık anlayışını, II. Dünya Savaşı sonrası Batı ülkeleri de model olarak almış ve uygulamıştır. Böylelikle, siyasal iktidardan bağımsız, eğitim kültür hizmetlerine önem veren kamu hizmeti modeli kısa sürede yaygınlaşmıştır.

“*Kamu Hizmeti Yayıncılığı*”nın asıl işlevi toplumu bilgilendirme, eğitime ve eğlendirmektir. Ali Nihat Yazıcı “*Kamu Yayın Kurumları ve Yeniden Yapılanma*” kitabında kamu hizmeti yayıncılığını şöyle tarif etmektedir:

“Kamu hizmeti yayıncılığı kavramı son derece açıktır. Kamu yayın kurumunun öncelikle sorumlu olduğu kişi, hissedarları değildir. Ruhsat ücretlerini ve kamu yayın kurumunun gelir kaynaklarını doğrudan ya da dolaylı olarak belirleyen ve kontrol edebilen hükümetler ya da devlet de değildir. Kamu hizmeti yayıncılığının ortakları, sorumlu olduğu izleyici kitlesi, o yayın kurumunun ait bulunduğu ülkenin halkı yani yurttaşlarıdır.”¹⁶

Kamu yayın kuruluşları ile diğer yayın kuruluşları arasındaki fark, bu tanımla ortaya koyulmaktadır. 2003'deki Unesco Genel Konferansı 32. oturumda alınan ve 2004- 2005 yıllık planına onaylayarak konulan tanıma göre ise kamu hizmeti yayıncılığı şu şekilde ifade edilmektedir:

“Kamu hizmeti yayıncılığının toplum yaşamına katılım ve erişimi sağlamada önemli bir rolü vardır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde kamu hizmeti yayıncılığı eğitim, kültür ve bilgi gelişimini sağlamada ve vatandaşlar arasında etkileşim ve iletişimin gelişmesinde bir

¹⁵ Aynı, “Verstraeten, 2002:344”

¹⁶ Ali Nihat Yazıcı, “Kamu Yayın Kurumları ve Yeniden Yapılanma. 1. Basım, (TRT Kurumu Yayınları, Ankara 1999),s. 12

araç görevi görebilir. Dünya nüfusunun hala büyük bir bölümünü oluşturan kırsal alanlarda yaşayan ve okuma yazma eğitimi bile olmayan insanlar için radyo ve televizyon hala en önemli iletişim aracıdır.”

Yine Unesco'nun tanımına göre kamu hizmeti yayıncılığı halkı tüketici olarak değil hizmet verilen vatandaş olarak görmeli ve sivil toplumun güçlenmesine ve sosyalleşmesine katkıda bulunmayı amaç edinmelidir.

Kamu hizmeti yayıncılığının 1980'lerde Avrupa'da kamu hizmeti yayıncılığının üzerinde uzlaşılan “dış rekabetten korunma”, “ticari çıkar düzenlemelerine kapalı olma”, “hesap verilebilirlik”, “kamu finansmanı ile destek”, “ulusal alan (coğrafi olarak erişim ve ulusal kültür)”, “siyasi tarafsızlık”, “yarı özerklik (yönetim kurulunun hükümet tarafından atanması nedeniyle)”, “çeşitlilik”, “çoğulculuk”, “deneyimlerin zenginleştirilmesi (toplumun dil, kültürel, ruhsal estetik gelişimi)” gibi karakteristik özellikleri vardır.¹⁷

Kamu hizmeti yayıncılığının içerdiği öğeler, yapılan birçok çalışmada benzerlik göstermektedir. Raşit Kaya'ya göre kamu hizmeti yayıncılığının öğeleri, izleyicilere *haber vermek, onları eğitmek ve eğlendirmektir.*¹⁸

Kamu hizmeti yayıncılığı, her ne kadar kavramsal olarak sorunlu olsa ve uygulamada ülkeden ülkeye farklılıklar gösterse de, bu yayıncılığın “eğitici”, “eğlendirici” ve “bilgilendirici” işlevleri vardır.¹⁹

Kamu yayın kurumları, toplumda yer alan tüm grupların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yayın yapmak zorundadır. Bu prensip programlarda çeşitlilik sağlanması ilkesiyle de örtüşmektedir. Toplumdaki tüm gruplar dendiğinde bunu yalnızca etnik gruplar olarak değil fiziksel ve zihinsel özürsüzler, yaşlılar, yoksullar olarak da değerlendirmek gerekmektedir. Kamu yayıncılığının amaç ve ilkelerinden biri de izleyicilerin ulusal kimliğini, aidiyet duygusunu ve yaşadığı toprakların bir parçası olduğunu hissettirmektir. Bunun için de, ulusal birlik ve bütünlüğün oluşması ve korunmasını sağlayacak türden programlara önem

¹⁷ Lucy Shankleman Küng, Inside the BBC and CNN: Managing Media Organisations. London: Routledge, (2000), s. 52-54

¹⁸ A.Raşit Kaya, Kitle İletişim Sistemleri. (Teori Yayıncılık, Ankara 1985), s. 78

¹⁹ “Bob Franklin, British Television Policy: A Reader, (London:2001) s.19”

verilmektedir. Ayrıca var olan beğenilerden, genel geçer zevklerden ziyade toplumu yeniliğe, farklı ilgi alanlarına yönlendirmesi gerekmektedir. Kamu hizmeti yayıncılığının en önemli özelliklerinden biri de toplumun eğitilmesinde etkin role sahip olması gereğidir. Her açıdan toplumun bilgilendirilmesi, dolaylı ve dolaysız eğitim programları ile buna katkı sağlamasıdır. Bununla birlikte yayın kuruluşlarının, program içeriklerinde ve sunumlarında birtakım ilkelere uymaları gerekmektedir (Ek-5).

2.2.3. Kamu Yayın Kurumlarına Örnekler

Hollanda, İskandinavya, Avusturya ve İsviçre'deki kamu hizmeti yayıncıları güçlü bir kamusal ve finansal desteğe sahiptir. Bu ülkeler dijital teknolojinin benimsenmesinde de başı çeken ülkeler olmuşlardır.

İskandinavya'da, piyasanın görece küçük boyutları nedeniyle, özel ve kamu işletmecileri bazı projeler üzerinde birlikte çalışmakta ve dış piyasalarda birlikte büyümektedir. İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya'dan tipik "Nordik" temalar yayınlayan İskandinavya kanalı Nordvision, 1999'da kurulmuş ve Amerika'da yaşayan 16 milyonu aşkın Nordik kökenli Amerikalı'ya Norveç'ten uydu aracılığıyla ulaşmaktadır. Kanal, reklam ve abonelik ile finanse edilmektedir.²⁰

Kamu Hizmeti televizyon yayınları sırasıyla İngiltere'de 1936; Fransa'da 1947; Danimarka'da 1951; Belçika ve Hollanda'da 1953; Batı Almanya ve İtalya'da 1954; İspanya'da 1956; Portekiz, Finlandiya, İsveç ve Avusturya'da 1957, İrlanda'da 1960; Yunanistan'da 1968 yıllarında başlamıştır.

- BBC (British Broadcasting Corporation): Kamu hizmeti yayıncılığında ilk akla gelen isim İngiliz kamu yayın kurumu olan BBC'dir. Dünyada kamu yayıncılığı alanında her zaman pek çok ülke tarafından model olarak kabul edilmiştir. BBC'nin başarısının altında yatan temel nedenlerden birisi, kurumun gelişime uyum sağlayabilmesidir.

BBC, beş ulusal radyo postası, Kuzey İrlanda, İskoçya ve Galler'e yönelik bölgesel radyo postaları ve İngiltere içinde yerel radyolardan oluşan bir radyo postası ağıyla yayın

²⁰ Norman Mollsy, Digital Çağda Avrupa Kamu Yayıncılığı. (European Public Broadcasting in the Digital Age), Financial Times Media Raporu, London: FT Media, (1999), s. 63

yapmaktadır. BBC1 ve BBC2 adlı iki ulusal televizyon kanalı ve bu kanallarla birlikte bir teletekst hizmeti de sunulmaktadır. Uluslararası yayınlarda BBC World Service adı altında radyo ve televizyon yayınlarına sahiptir. İngiltere’de özel yayıncılık alanında ise ilk ticari yayın kuruluşu olan ITV’den (Independent Television) sonra, 1982 yılında Channel 4, 1983 yılında da Kahvaltı Saati Televizyonu (Breakfast Time TV) devreye girmiştir.²¹

BBC gelirlerinin büyük bir bölümünü vatandaşlarından topladığı ruhsat ücretlerinden elde etmektedir, reklam ve sponsorluk yoluyla herhangi bir geliri olmaması sebebiyle izlenme oranı kaygısı bulunmamaktadır.

- *ABC (Australian Broadcasting Corporation-Avustralya Kamu Yayın Kurumu)*: Avustralya hem Birleşik Krallık hem de ABD modellerinden etkilenmiş olan karma bir yayın sistemine sahiptir. Kurum son derece geniş program yelpazesi ile Avustralya Kültürü ve toplumuna hizmet etme görevi üstlenmiştir. ABC bugün ülke dışında Pasifik Adalarında da birçok izleyiciye seslenmektedir. Tüm Avustralya’ya, 500’den fazla vericisi, 6 ana radyo postası, 500’den fazla verici istasyonu aracılığıyla yayın yapan bir ulusal televizyon kanalı, uluslar arası bir radyo kanalı, 450’den fazla sanatçının katıldığı 6 senfoni orkestrası kurumun önemli hizmetlerinden bazılarıdır.

- *CBC (Canadian Broadcasting Corporation-Kanada Kamu Yayın Kurumu)*: 1991 Yayın Yasası çerçevesinde kamu yayıncılığı hizmeti veren kurum, 2 Kasım 1936 yılında kurulmuştur. Hem İngilizce hem de Fransızca yayın yapmaktadır. Kanada, yayıncılıkta Amerika’nın büyük etkisi altında kalmış özellikle de Kanada özel kanalları Amerikan özel kanallarının adeta birer kopyası gibidir. Kablo kanallarının birçoğunda ABD istasyonlarının bulunması Amerika’nın Kanada’ya yönelik yayınlarında ülkeyle ilgili haber ve reklamlara yer vermesini sağlamıştır. Böylece Kanada’daki pazardan önemli bir reklam payı da elde etmektedir.

- *YLE (Yleisradio oy-Finlandiya Kamu Yayın Kurumu)*: YLE hisselerinin % 99.9’u devlete aittir. Yönetim Kurulu parlamento tarafından seçilmektedir. Kurumun iki televizyon kanalı bulunmaktadır. Televizyon programları Fince ve İsveççe dillerinde yayınlanmaktadır. Ayrıca 4 ulusal radyo postasına sahiptir.

²¹ “Yazıcı, 1999:74”

- *MTV (Magyar Televizio-Macaristan Kamu Yayın Kurumu)*: MTV Macaristan'da çok yaygın olarak seyredilen iki televizyon kanalına sahiptir (MTV-1 ve MTV-2). Programlarında; Macar tarihi, kültürü, gelenekleri ve ülkenin coğrafi ve beşeri özelliklerine öncelik vermektedir. Kurum karma bir finans sistemine sahiptir. Gelir kaynaklarının bir kısmını devlet yardımları oluştururken, ruhsat ücretleri, sponsorluk ve reklam gelirleri de diğer kısmını oluşturmaktadır.

- *NOS Nnederlands Publich Broadcasting-Hollanda Kamu Yayın Kurumu*: Hollanda'daki kamusal yayın düzeni dünyada bir benzeri olmayan tamamen kendine özgü bir sistemdir. 8 yayın örgütü iki televizyon kanalını paylaşmışlardır. Her örgüt, temsil ettiği toplum kesiminin gereksinmelerini yansıtan bir yayın prototipinde ve program türünde üretim yapmaktadır. *NOS* varlığını, 1987 yılındaki Yayın Yasası'na dayandırmaktadır. Üç televizyon ve beş radyo kanalı bulunmaktadır. Gelir kaynaklarının %65'ini ruhsat ücretlerinden, geriye kalanını da reklam gelirlerinden elde etmektedir. Kurum kar amacı gütmeyen bir kamu yayıncısı profili çizmekte ve kültür programlarına çok büyük bir önem vermektedir.

- *RTBF (Radio Television Belge de la Commununaute Française-Belçika Kamu Yayın Kurumu)*: RTBF, Belçika'nın Fransızca konuşan kesimine yönelik yayın yapan bir kurumdur. Devlet yardımından oluşan gelir kaynaklarıyla yayın hayatını sürdürmektedir. Kurum, iki televizyon kanalına ve dört ulusal radyo şebekesine sahiptir. *BRTN* kamu yayın kurumu ise Flamanca konuşan topluma yönelik yayın yapmaktadır.

- *SVT (Sveriges Television-İsveç Kamu Yayın Kurumu)*: İsveç Televizyon Kurumu, devlet ile yapılan bir anlaşma ve Radyo Yasası'na göre yönetilmekte olup 1956 yılında kurulmuştur. Kurumun gelir kaynağını ruhsat ücretleri oluşturmaktadır. Yayınlarında kesinlikle reklam almamaktadır. Buna karşılık, spor olaylarında sponsor kullanılması söz konusudur. *SVT*'nin en başarılı olduğu ve birçok ödül kazandığı program türlerinin başında drama programları bulunmaktadır. Ayrıca İsveç sinemasının önde gelen birçok yapımında ana yapımcı ya da ortak yapımcı olarak bu kurumun desteği bulunmaktadır.

- *ARD, ZDF (Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland, Zweites Deutsches Fernsehen-Alman Kamu Hizmeti Televizyon Yayınları)*: Almanya'da düzenli televizyon yayıncılığının başlamasıyla birlikte kamu hizmeti yayıncılığı modeli benimsenmiştir. *ARD*'den sonra ikinci bir kamu hizmeti televizyon kanalı

olan *ZDF* kurulmuştur. Günümüzde halen *ARD* ve *ZDF* kamu hizmeti televizyon yayınlarını ülke çapında sürdüren yegâne kuruluşlardır.

- *France 2 ve France 3 (Fransız Kamu Hizmeti Televizyon Yayınları)*: Fransa’da kamu hizmeti televizyon yayınları 1994 yılından beri, *France 2* ve *France 3* adı altında gerçekleşmektedir.

- *RAI (Rai Italia Radio-İtalyan Kamu Hizmeti Televizyon Yayını)*: Birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi İtalya’da da düzenli televizyon yayıncılığına geçişle birlikte benimsenen yayıncılık modeli kamu hizmeti yayıncılığı olmuştur. Bu da RAI tarafından gerçekleştirilmektedir. Kurum, gelirlerinin büyük bir bölümünü ruhsat ücretlerinden elde etmektedir. Bunun dışında kamu fonları ve reklam geliri de bulunmaktadır.

Kamu hizmeti yayıncılığına başlayan ülkelerin, başladıkları tarihlere baktığımızda, kamu hizmeti yayıncılığının II. Dünya Savaşı’ndan sonra 1950’li yıllarda geliştiğini görüyoruz. Savaş sonrası şartlar birçok ülkede yayıncılığı devletin tekelinde ve denetiminde gelişmesini gerektirmiş ve BBC gibi başarılı bir model varken ülkeler yeni bir sistem arayışına girmeye de gerek duymamışlardır. Başlangıç yıllarında, kamu hizmeti yayınları ülkelerin kendilerine özgü bir takım özelliklerine bağlı olarak biçimlenmiş ve farklı uygulamaları ortaya çıkmıştır. Günümüzde de ülkelerin farklı kamu yayıncılık modelleri uyguladıkları görülmektedir.

Günümüzde kamu yayıncılığı modelinin öneminin kavrandığı birçok ülkede yayıncılar, yeniden yapılandırma sürecine hız vermiştir. Bazı ülkelerde de İngiltere örneğinde olduğu gibi ticari yayın kurumları yasalar yoluyla yapılan düzenlemelerle kamu hizmeti yayıncılığı modeline çekilmeye çalışılmıştır.²²

2.2.4. Kamu Hizmeti Yayıncılığında Program Türleri

Televizyon program türlerinin oluşumunda ilk yıllarda maliyetin etkisi büyüktür. Televizyonun ilk yıllarında ucuza mal edebileceği programlar, “herhangi bir durumda

²² “Akkor, 2001:238-242”

olanı ya da olageleni” aktarmaktır.²³

Haber ve spor programları nispeten ucuz programlardır. Başka bir toplumsal yükümlülüğü bulunmayan, toplumun finanse ettiği bir model geliştiğinde, yeni yatırımlar da gerçekleşmiş ve giderek televizyon kendi türünü yaratmıştır. Ticari yayıncılık da ağır maliyetli yapılardan kaçınmakla birlikte, izleyici çekmek amacıyla artan bir biçimde, hatta karmaşaya yol açacak kadar program türlerini çeşitlendirmiştir. Aslında bu “tür” çeşitlenmesinin “küreselleşme” ile de ilgisi vardır: Sovyetler Birliği’nin dağılışı ile başlayan yeni pazar, yeni ticari stratejileri doğurmuş, farklı bölgelere, farklı izleyicilere, farklı kültürlere, cinsiyetlere, etnik ve dinsel özelliklere göre üretim yapılması gerekmiştir.²⁴

Bazı program türleri, özellikle de stüdyo programları, televizyon için yaratılmış olmakla birlikte, başka iletişim araçları da yeni televizyon program türlerinin ortaya çıkmasında temel olmuşlardır. Örneğin sinema, radyo ve tiyatro, televizyonda drama türüne kaynak olmuş, bazı müzik-eğlence programları, konserlerden ilham almıştır. “Soap opera”lar ABD’de radyo yayıncılığının ilk yıllarında var olan bir türdür ve sonradan televizyona uyarlanmıştır. “Sokakta Sabah” (Morning in The Streets) gibi çok önemli bazı programlar ise bazı sinema filmlerinden ilham almıştır.²⁵

Kamu hizmeti yayıncılığında program türlerini genel olarak “eğitici programlar”, “bilgilendirici programlar” ve “eğlendirici programlar” olarak üç ana grupta toplamak mümkün olsa da pratikte daha ayrıntılı sınıflandırmalar yapılmaktadır.

Televizyon program türlerinde, bütün ülkelerin ya da televizyonların üzerinde anlaştığı tek tip bir sınıflandırma bulunmamakla birlikte, ülkeden ülkeye, kamu ya da ticari yayın kurumu oluşuna göre ya da EBU (Avrupa Yayın Birliği-European Broadcasting Union) gibi örgütlerin belirlediği kriterlere göre çeşitli sınıflandırmalar da vardır.

EBU televizyon programlarını aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır. Bütün üye ülkelerde de kamu hizmeti yayın kurumlarının program türleri bu sınıflandırmaya benzer

²³ Raymond Williams, Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim. (Çev. Ali Ulvi Türkbağ),(Dost Kitabevi, Ankara 2003),s. 25

²⁴ Gülseren Adaklı, Televizyon Türlerinde Dönüşüm. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Yıllık, Mahmut Tali Öngören’e Armağan, (1994), s.240.

²⁵ Norman Swallow, Factual Television. London: The Focal Press. (1966), s. 212

bir ayrışma içindedir:

- Haberler
- Gerçeğe dayalı, bilgi verici programlar
- Kurmaca programlar (televizyon dizileri, dramalar vb.)
- Eğlence programları
- Spor programları
- Eğitim programları
- Kültür sanat programları
- Müzik programları
- Bilim programları
- Dini programlar
- Diğerleri
- Reklamlar
- Tanıtıcı programlar
- Ticari alışveriş programları (www.ebu.ch, 2.02.2007)

Aslında bütün televizyon program türleri, radyo programlarına dayanmaktadır. Kamu hizmeti yayıncılığı radyolarında ilk yıllardan itibaren yayımlanan program türleri bugünün televizyon program türlerinin temelini oluşturmuştur. İlk yıllarda daha çok “müzik” ağırlıklı yayın yapan radyoların müzik programları çeşitli türlere ayrılmış olsa da genel olarak bakıldığında “günümüz televizyon programlarının türleri aşağıdaki radyo program türlerinden türemiştir” demek yanlış olmayacaktır. Kamu radyoları program stratejilerini ele alan bir çalışmada radyo program türleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Klasikler (Avrupa geleneğindeki bütün klasik müzik türleri).
- Caz (Cazın bütün tipleri, kayıt ya da canlı)
- Rock (Popüler müzik 1955’ten sonra genç izleyicilerin isteğine uygun kaydedilmiş, Heavy Metal, New Wave, Rock and Roll gibi alternatif müzikleri kapsar. Etnik müzik, Latin, New Age vs. türleri kapsamaz)
- Folk Müzik (Amerikan ya da Avrupa kökenli folk müzik. Country, Latin, Reggae gibi türleri kapsamaz.)
- Diğer Müzikler (Klasik, caz, Rock olmayan, Blues, Broadway, Country, Etnik vs. hepsini kapsar).
- Haberler (Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası olayların hepsini içerir. İzleyicinin katılımı olan programlar ya da tartışma programları bunun

dışındadır.)

- Tartışma Programları (Public Affairs/Call-in) (Dinleyicilerin sorularını yanıtlayan, yorumlarına yer veren, genellikle bir söyleşi yapanla konuğunun olduğu programlar).
- Eğlence (Müziksiz genel eğlence programları. Komedi programlarını, çeşitli eğlenceli söyleşileri, “Radyo Tiyatrosu” gibi programları kapsar.)
- Diğerleri (Sanat programları, kültürel magazin programları, çocuk programları, dramalar, okuma, edebiyat programları, eğitim programları, spor programları gibi programları kapsar.)²⁶

Bu dokuz kategori, yaş, cinsiyet, demografik özellikler, eğitim düzeyi gibi seslendikleri kitleler itibariyle yeniden sınıflandırıldığında onlarca alt tür ortaya çıkmaktadır.²⁷

Ülkelere ve kültürlere göre farklılık gösteren televizyon program türleri zaman içerisinde değişmektedir. Bazı türler birleşip yeni türler ortaya çıkmakta, bazı türler ise, kendi içinden başka türleri doğurmaktadır. Ancak, kamu hizmeti yayıncılığı söz konusu olduğunda, başta da belirtilen “eğitici”, “eğlendirici”, “bilgilendirici” programlar olarak genel başlıklar altında toplanabilecek türleri bir denge ve çeşitliliği yansıtacak şekilde yayın akışına yerleştirmek gerekmektedir.

EBU’ya göre kamu kanallarının listesi (EKLER-DVD - EBU'ya Göre Kamu Kanallarının Listesi, Exel Dosyası), eğitim içerikli kamu kanallarının listesi ise (EKLER-DVD - EBU'ya Göre Kamu Eğitim Kanallarının Listesi, Exel Dosyası)’ndaki gibidir. Her iki tabloyu karşılaştırdığımızda kamu televizyonlarının sayısı bir hayli fazla olmasına karşılık, eğitim içerikli (eğitim yayını yapan) kamu kanallarının sayısının bir hayli az olduğu dikkatlerden kaçmamalıdır.

²⁶ David Giovannoni, Public Radio Programming Strategies. Washington: Takoma Park, MD, Corporation for Public Broadcasting, DC., (1992), s. 12.

²⁷ “Giovannoni, 1992:71”

2.3. Kitle İletişim Araçları ve Eğitim

Kitle iletişim araçlarının eğitimde özellikle de halk eğitiminde önemli bir rolü vardır. Radyo ve televizyon bir yandan boş zamanların daha iyi değerlendirilmesine, diğer yandan eğitim ve kültür düzeyinin gelişmesine yardım ederken, “haber verme”, “kamuoyu oluşturma” ve “siyasal sürece katılma” açısından da kitlelerin aydınlanmasına hizmet etmektedirler. Bunun yanı sıra radyo ve televizyondan öğretimde doğrudan doğruya yararlanma olanağı da vardır.²⁸

Toplumların eğitim düzeylerinin yükselmesini ve buna bağlı olarak gelişerek ilerlemelerini kitle iletişim araçları elbette kendi başlarına gerçekleştirememektedirler. Belli oranda bu gelişime katkı sağladıkları ise kaçınılmazdır. Kitle iletişim araçlarının bu konudaki belli başlı görevlerini habercilik, kamuoyu oluşturma, siyasal sürece katılma ve denetleme, eğitim, ulusal bütünleşme olarak sıralayabiliriz.

Habercilik; yurt içinde ve yurt dışında gerçekleşen önemli olayları en çabuk ve en doğru biçimde vatandaşa ulaştırmaktır. Olayların ve gerçeklerin yansız biçimde yansıtılması temel ilkedir.

Kamuoyu oluşturma; kamuoyunu ilgilendiren konularda, farklı siyasal ve bilimsel görüşlerin özgürce tartışılmasıdır.

Siyasal sürece katılma ve denetleme; vatandaşın siyasal iktidarın gözetleyicisi, denetleyicisi olmasına yardımcı olmaktır.

Eğitim; vatandaşın, sorunlarını çözmek, gereksinmelerini karşılamak için gerekli bilgi, beceri ve davranışları elde etmesini, anayasal hak, ödev, çıkar ve sorumluluklarının bilincine varmasını, bunun gerektirdiği gibi hareket etmesini sağlamasına yardım etmektir.

Ulusal Bütünleşme; bireyin, grupların ve yerel toplulukların toplumun geri kalan birey, grup ve topluluklardan uzak, kopuk kalmamasını ve ulusal bütünleşmeyi sağlar. En uzak yöredeki ulaşılması güç, dış dünyaya kapanık olan topluluklar bile radyo ve televizyonla

²⁸ Cevat Geray, Toplumsal ve Eğitsel Açından Türkiye’de Radyo ve Televizyon Yayınlarının Amaç, İlke ve Öncelikleri Üzerine Bir Deneme. (AÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi, 1971. C.4,S.1-4, 1971),(<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/488/5722.pdf>), s. 33 (Erişim tarihi:13.04.2016).

kolaylıkla çevreye, kente, ulusal ve uluslararası dünyaya açılabilir. Böylece toplumu oluşturan vatandaşların ortak ulusal özelliklere kavuşmasında, ulusal kültür potasında birbirleriyle kaynaşmalarında kitle iletişim araçlarının etkin rolü vardır. Ulusal kültürün ve değerlerin geniş kitlelere yayılması ve mal edilmesi ancak kitlesel eğitimle gerçekleşebilir.²⁹

Televizyonun eğlendirme, bilgi verme, ürün ve hizmetleri tanıtmasından başka en önemli işlevlerinden birisi de eğitimidir. Televizyonun görüntüyü, sesi ve hareket öğelerini birlikte kullanması nedeniyle eğitimde diğer araçlara göre çok daha etkilidir. Bunun yanı sıra geniş kitleleri eşit koşullar altında eğitmek ancak televizyon gibi bir kitle iletişim aracı ile mümkündür.³⁰

Kitle iletişim araçları 1990'lı yıllara kadar mesajları izleyici topluluklarına tek yönlü iletmiştir. Etkileşimin sağlanması konusunda eşitlik kaygısı gündeme gelince, bireysel beceri ve yaratıcılığın vurgulanmasına, bireysel farklılıkların, hakların, hızın, finans kaynaklarının ve etkilerin üzerinde durulmasına neden olmuştur. Televizyona ilave edilen yeni teknik düzenlemeler sayesinde *alıcının* aynı zamanda *verici* kimliğine sahip olabilmesi ve *tek yönlü* iletişimin *iki yönlü* hatta *çok yönlü* iletişime olanak sağlayan işlevsel dönüşümünün gerçekleştirilmesiyle, özellikle televizyon, uzaktan eğitim için etkileşimli yayıncılık yollarının gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur.³¹

Eğitim, genel anlamda insanın yetiştirilmesi sürecidir. Bireyin fiziksel veya içsel etkinlikler sonucu davranış değişikliği gösterebilmesi için planlı, örgün ve yaygın eğitim alması gerekir. İnsan hakları belgelerinde eğitim, insan kişiliğinin tüm yönleriyle tam geliştiren, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygıyı pekiştiren bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır. İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 26'ncı Maddesi eğitim hakkı üzerinedir³². (EK-2)

²⁹ "Geray, 1971:35"

³⁰ Robert B. Kozma. Learning With Media. Review of Educational Research 61 (Summer), University of Michigan, (1991), s.12.

³¹ " Aydın Ziya Özgür, Türkiye'de Uzaktan Eğitimde Televizyonun Etkileşimli Kullanımı, <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:eEli3Bx2xcJ:jossc.selcuk.edu.tr/article/download/1075000287/1075000281+&cd=6&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>, (Erişim Tarihi: 13.04.2016) s.81"

³² Alaaddin Dinçer, Neo-liberalizm Eğitim Sistemini Sermaye Lehine Yeniden Yapılandırıyor. (Derleyen: Ebru Oğuz, Ayfer Yakar.) Küreselleşme ve Eğitim, (Dipnot Yayınları, Ankara 2007), s. 321-322.

Eğitim ve ğretim kreselleŖme süreci ile birlikte hızlı bir deđiŖim ve dnŖm geirmiŖ, televizyon, bilgisayar ve enformasyon teknolojilerindeki geliŖmeler bu araçların ucuzlayarak evlere daha kolay girmesini sađlamıŖtır. Bunun sonucunda kuŖkusuz aile ve toplumun eğitim ve öğrenim süreçleri önemli oranda etkilenmiŖtir.³³

Teknoloji, demokratik ve eŖitliki bir toplumun kurulmasında ya da eğitimde eŖitliđin sağlanmasında tek baŖına etkili olmamakla birlikte büyük bir eğitsel potansiyel taŖımaktadır. Ancak bu iletiŖim teknolojilerinin eğitimdeki olumsuzlukları tamamen kaldıracaağı yönündeki beklentiler ise gerçekçi değildir. Asıl üzülmesi gereken sorun eğitimde teknoloji kullanımının iyi ya da kötü olması ile ilgili değil, teknolojinin nasıl kullanılacađı³⁴ ile ilgilidir.

Teknolojik geliŖmeler sonucunda eğitime iliŖkin deđiŖimler de söz konusu olmuŖtur, bu deđiŖimleri Ŗyle sıralayabiliriz;

Günümüzde yeni iletiŖim teknolojileriyle birlikte öğrenme bireyselleŖerek artık eğitimin de bireyselleŖtirilmesi gerektiği dŖncesi egemen olmaya baŖlamıŖtır.

Günümüzde, bilgi üretiminin ve bilginin dağılımındaki hızlı artıŖ, bilgiye eriŖim metotlarını ve bu metotların nasıl etkin kullanılabilereği becerisini ne çıkarmaktadır. Bu durumdan yola çıkarak, artık okulların bilginin kendisine değil bilgiye eriŖim yollarının gösterilmesi gereken alanlara dnŖmesine, yani “ğrenmeyi öğrenme” merkezlerine vrilmesine yönelik fikirleri artırmıŖtır.³⁵

Hızlı geliŖen teknoloji ve artan bilgi birikimi karŖısında, eğitimin yaŖam boyu devamı sağlanmalıdır. Evlerde ve iŖyerlerinde eğitim imknları sağlanarak internet ve televizyon etkili Ŗekilde kullanılmalıdır.

³³ “Dinçer, 2007:321-322”

³⁴ Douglas Kellner, Yeni Teknolojiler-Yeni Okuryazarlıklar: Yeni Binyılda eğitimin Yeniden Yapılandırılması, (eviren: AyŖe, TaŖkent), (<http://www.kuyeb.com/pdf/tr/d34ac9b995d0ae940790ee2dc167711aellner.pdf>), s. 112, (EriŖim tarihi: 24.06.2015)

³⁵ L. H Garner, Education for the Twenty-first Century: Leadership for Globalization, Iowa: Second Korea-U.S. Forum, 2002.

2.3.1. Televizyonun Eğitsel İşlevi

Geleneksel kültürün yerini medyatik bir kültürün aldığı günümüzde, popüler kültür ürünleri hayatın bir parçası olmuştur. Kitle iletişim araçları, özellikle de televizyonun önemli bir rol oynadığı bu süreçte yayıncılar tarafından, yayınların her ne kadar izleyici beklentileri ve isteklerine göre oluşturulduğu savunulsa da yayınların izleyici beklentilerini yönlendirdiği bir gerçektir. Bu nedenle, televizyon yayınlarında, toplumun ihtiyaç ve istekleri kadar, toplumun eğitimi işlevi de ön plana çıkarılmalı ve kültürel değerlere bağlı, toplumun bilinçlendirilerek eğitilmesi konusuna da yer verilmesi gerekmektedir.³⁶

Günümüzde televizyon hala eğitim ve öğrenim için etkin birer kitle iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. Televizyonla eğitim, verilen eğitimin içeriğine (temel eğitim, tamamlayıcı eğitim), izleyici kümelerinin özelliklerine, farklı cinslerdeki izleyici kümelerine (kadın-erkek), farklı yaşlardaki izleyici kümelerine (çocuk-genç-yetişkin-yaşlı), farklı eğitim düzeyindeki izleyici kümelerine, farklı mesleklere göre izleyici kümeleri, farklı din, dil ve ırklara göre izleyici kümelerine vb. gibi değişik ölçütlere göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir.³⁷

Televizyonlarda, belirli izleyici kümelerini, belirli amaçlar doğrultusunda eğitmeyi amaçlayan programların yanı sıra, televizyonun doğrudan doğruya örgün eğitime yönelik “eğitim programları” da söz konusudur. Bu tür programlar, öğretim programlarıyla uygunluk gösteren, okul derslerine paralel olarak hazırlanan ve örgün eğitimi destekleyici programlardır.³⁸

Televizyon yayınlarının, eğitici olup olmaması, izleyicinin izleme biçimi ve alışkanlıklarıyla yakından ilgilidir. Televizyonlarını sürekli açık tutan izleyiciler programlara, televizyonlarını belirli programlar için açan izleyicilerden, daha az ilgi göstermektedir. Böylelikle televizyonu bilinçli olarak kullanan izleyicilerin televizyon aracılığı ile eğitilme şansı olmaktadır. Bunun yanı sıra, televizyonun bilgi verme gücü, evde bulunmasıyla birlikte büyük ölçüde azalmaktadır. Çünkü ev, ilginin en fazla dağıldığı alandır. Bir diğer önemli

³⁶ Özlem Güllüoğlu, Bir Kitle İletişim Aracı Olarak Televizyonun Popüler Kültür Ürünlerini Benimsetme ve Yayma İşlevi Üzerine bir Değerlendirme. Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi. (2012), s. 85

³⁷ Aysel Aziz, Radyo ve Televizyonla Eğitim. (A.Ü.E.F. EFAM Yay. no: 2, Ankara 1982), s.34-39

³⁸ Adil Türkoğlu, Eğitim sistemimizde Televizyondan Yararlanma Olanakları. A.Ü. EBF Dergisi, Cilt:16, Sayı:2, (1983), s.190-191.

nokta ise, izleyicinin bilgisinin çokluğu oranında televizyonun bilgilendiriciliğinin azalmasıdır.³⁹

Sonuç olarak televizyon, eğitim açısından önemli bir yere ve öneme sahiptir, bireyin birden fazla duyu organını uyararak algılama, hafızada tutma ve öğrenmede kolaylık sağlamakta ve bireyde öğrenme isteği uyandırmaktadır.⁴⁰

Yeterince elverişli koşullar altında herhangi bir öğrenci her hangi bir eğitsel araçtan yararlanarak öğrenebilir. Bir öğrenci, dikkatini öğretmenden eğitim aracına çevirdiğinde ya da aksini yaptığında, öğrenmek için tükettiği dikkatte hiç bir azalma ya da çoğalma olmamaktadır. Bu açıdan yüz yüze ilişki içinde öğrenim ile kitle iletişim araçları yoluyla öğretim arasında büyük fark yoktur. Burada öğrenimi etkileyen öbür etkenler önemlidir. Bunlar arasında, gösterilenin açıklığı ve belirginliği, kişinin yetenekleri, öğrenme güdüsü, dikkati, konuya duyduğu ilgi, öğretmenin sayılıp sevilmesi, öğretilecek önemli noktaların üzerinde durulması, yinelenmesi ve öğrencinin kişisel çabası sayılabilir.⁴¹

Geray, kitle iletişim araçlarının eğitimdeki yerini şu şekilde özetlemektedir;

- Geniş bir dinleyici-seyirci kitlesiyle düzenli biçimde iletişim sağlanır.
- Olayları günü gününe izleyerek yetişkinlerle günün olayları arasındaki bağlantıyı kurar.
- İnsanın duygularına aklına ve gözüne aynı anda yönelerek onu etkiler.
- Halkın, ulusun işlerine bilgili olarak katılmasını sağlamak üzer sürekli olarak bir bilgi haber akımı sağlar.
- Evde, çiftlikte, sınıfta ve fabrikada bireye iş ve meslek için gerekli becerileri öğretir.⁴²

Kitle iletişim araçlarının eğitimde kullanımına yönelik uluslararası deneyimlerden çıkan sonuçlar aşağıda yer aldığı gibi özetlenmektedir.

- Kitle iletişim araçları gerek okul içinde, gerekse okul dışında türlü eğitsel gereksinimleri karşılamak üzere kullanılabilirler ve kullanılmaktadırlar. Bu araçlar, genellikle

³⁹ Brain Groombridge, Televizyon ve Toplum, Çeviren: Aysel Usluata, (Reklam Yayınları 41, İstanbul 1976), s. 132

⁴⁰ "Aziz,1982: s.51-57"

⁴¹ Cevat Geray, Halk Eğitimi. (Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No.73. 1978), s. 100

⁴² "Geray, 1978:95"

şu beş büyük temel gereksinmenin karşılanmasında, çeşitli yerlerde ve biçimlerde kullanılmaktadırlar: Sınıfa verilen dersin düzeyini yükseltmek, öğretmenleri eğitmek, okulun etki çevresini genişletmek, otur-yazarlık eğitimini desteklemek, son olarak, halk eğitimi ile toplum kalkınması yönünde bilgiler vermek.

- Kitle iletişim araçları, dünyanın her yerinde, her çeşit ülkede ve kültürel ortamda kullanılmaktadır. Belli koşullar altında özellikle kültüre, yere ve gelişme düzeyine göre, kimi ülkelerde eğitsel kitle iletişim araçlarının daha etkili biçimde kullanılması ya da belli bir aracın ötekine göre daha kolay kullanılması söz konusudur. Hangi durumlarda, hangi kitlesel aracın kullanılacağı konusunda bilimsel araştırmalar yapılması zorunluluğu vardır. En uygun aracın seçilmemesi ve gelişigüzel bir yana itilmesi, gelişmeyi sağlayacak olan bu gizli gücü adeta yok etmek anlamına gelmektedir.

- Bunun gibi, belli bir kitle iletişim aracını yalnızca belirli bir eğitsel amaç ya da sorunla sınırlı tutmak da sakıncalıdır. Özellikle, radyo, televizyon gibi yayın araçları, saymış olduğumuz beş gereksinmeyi de karşılayacak özellikleri taşımaktadır. Çok geniş bir konu çeşidini ve eğitim ereklerini kapsayacak biçimde kullanılabilirler.

- Bu gereksinmelerden herhangi birini gidermekte, söz konusu eğitsel araçlardan, hemen hemen hiç biri tek başına etkili olamaz. Bu araçlardan herhangi biri, önemli bir sorunun çözümünde kullanıldığında, bunun çoğu kez öbür eğitsel kaynak ve deneyimlerle bir arada kullanıldığını görmekteyiz. Örneğin uygulamalar, tartışma kümeleri, belli okuma parçaları, alıştırmalar, yazışmalı öğretim ve benzerleri hep bir arada düşünülmektedir. Kısacası yeni bir eğitim aracı, bir öğretme ve öğrenme “dizgesinin” bir tümleyicisi olarak görülmelidir. Böyle bir dizge, ancak parçalarının tümüyle bir arada ve denge içerisinde bulanmasıyla oluşup en iyi biçimde çalışabilir.

Bunun gibi, bir eğitim aracı olarak kullanıldığında televizyonu sınıf içinde tümleyici nitelikteki öbür öğretme çabalarına da büyük önem verilmektedir.⁴³

⁴³ “Geray, 1978:99”

2.3.2. Televizyon Yayınlarının İçeriğindeki Eğitsel Programlar

Televizyonda eğitsel yayınların etkili olabilmesi için, programların öncelikle eğitilecek hedef kitlenin sorun, ilgi ve gereksinmelerini karşılayabilmesi gerekmektedir. Bu da hedef kitlenin özelliklerinin, davranış ve eğilimlerinin dikkate alınmasını zorunlu hale getirmektedir. Eğitsel programların başarılı olabilmesi, hedef kitle izleyicisinin ilgisini çekebilmesi, ona yararlı olabilmesi, anlaşılabilir olması, onların eğitsel düzeylerine uygun içerikte olması ve karşı karşıya buldukları sorunlara çözüm yolu getirmesine bağlıdır.⁴⁴

Televizyonda eğitsel programların etkili olabilmesi ve amacına ulaşılabilmesi için bir takım özelliklere de sahip olması gerekir. Bunlar;

- Araştırma yapılmalıdır. Konular masa başında saptanmamalı, eğitilmesi gereken izleyici kümelerinin özellikleri, sorunları, gereksinimleri ilgileri, araştırmalar sonucu saptanmalıdır.
- Problemlerle ilgili olarak yapılacak açıklamalarda uzman kişilerin görüşleri alınmalı, gerektiğinde bu kişiler ses ve görüntü olarak yayınlarda yer almalıdır.
- Programların süreleri, konu ve izleyici kümesinin özelliklerine göre düzenlenmelidir.
- İzlencelerin ilgi çekici olması için gerektiğinde eğlence müzik öğelerine de yer verilmelidir.
- Eğitim programlarının yayın zamanlarını düzenlerken, izleyici kümelerine uygun yayın izleme saatlerini onlarla ilgisiz yayınlarla doldurmamaya, onlar için yapılan eğitim yayınlarını izleyemeyecekleri saatlere yayın koymamaya dikkat edilmelidir.⁴⁵

Uzaktan eğitimde öğretim materyalleri, öğrenme sürecinin zihinsel etkinliklerine yardımcı olan gereçler olduğundan televizyon da en genel anlamıyla sözel bilgilerin görselleştirilmesidir.⁴⁶ Görsel öğretim materyalleri, öğrencinin yönlendirilmesinde, dikkatini toplamasında, analiz ve sentez yapabilmesinde yardımcı olmaktadır. İyi tasarlanmış görsel bir anlatım, sözcüklerin tek başına taşıyamayacağı bir kavrayış sağlamakta ve hatırlamayı kolaylaştırmaktadır.⁴⁷

⁴⁴ Cevat Geray, Halkı Eğitici Yayınların Planlanması ve Radyo Yayın Bölgelerine Göre Türkiye'nin Toplumsal Özellikleri, Amme İdaresi Dergisi, 1971C.4,34”

⁴⁵ “Geray, 1978:105”

⁴⁶ Millî Eğitim Dergisi, “Görsel Öğretim Materyalleri Tasarım İlkeleri”, Sayı 136, (1997), s.74

⁴⁷ Castelle G. Gentry, Introduction to Instructional Development: Process and Tecnuques. [Eğitim Gelişimine Giriş: Süreç ve Teknikleri], Wadsworth Publihing Company, California – Belmont, (1994), s. 88

Kozma'ya göre, televizyon ile bilgi sunumunda, görsel ve işitsel öğelerin birlikte, aynı anda ve birbirini tamamlar nitelikte kullanılması ile iletişim çok daha güçlü ve verimli olmaktadır.⁴⁸

Televizyon, uzaktan eğitimde kullanılırken görüntü, ses, hareket, görüntünün hızı, animasyon gibi özellikler öğretilmesi düşünülen konuyu sunmada çeşitli imkânlar sağlamaktadır. TV eğitim programları çeşitli materyallere (VHS, VCD, DVD vb.) kaydedilerek, tekrar izleme, durdurup yeniden izleme, hızlı sarma gibi farklı olanaklar da sunmaktadır.⁴⁹

Televizyon eğitim programlarında bilginin sunumunda öğrencilerin algılamasını etkileyen bir diğer unsur ise bilgi akışının yoğunluğu ve bilginin sunum hızıdır.⁵⁰ Televizyonun öğrenme üzerindeki etkisi bilişsel süreç açısından ele alındığında, kavrama ve dikkat süreçlerinde etkili olmaktadır. Bu kapsamda, televizyon programlarında edinilen bilgilerin pratikteki uygulamalarına yönelik sunumlara da yer verilmesi etkili bir program için en geçerli yoldur. Bu da öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamaktadır.⁵¹ Televizyon, öğrencilere farklı öğrenme fırsatları vermekte ve motivasyonlarını artırarak derse katılımlarını olumlu yönde etkilemektedir.⁵² Uydu, karasal, kablo ve sayısal platformlardan yapılan televizyon yayınları ile, öğrencilerin dersleri evlerinden takip etmeleri sağlanırken, özür, yaşlı, çocuk ve emekli olan öğrencilere de eğitimde fırsat eşitliği sağlanmaktadır.⁵³

Televizyon uzaktan eğitimde, eğitim sisteminin destekleyici bir parçası olarak düşünüldüğünde şu işlevleri yerine getirmektedir:⁵⁴

- Öğretimi destekleme ve zenginleştirme,
- Bilgi verme ve açıklama,

⁴⁸ "Kozma, 1991:14"

⁴⁹ Anthony William (Tony) Bates, Television, Learning and Distance Education, Journal of Educational Television. [Televizyon, Öğrenme ve Uzaktan Öğretim, Eğitim Televizyon Dergisi] Vol.14 No:3, (1988), s. 213

⁵⁰ "Kozma, 1991:10-17"

⁵¹ David H. Jonassen, "Handbook of Research For Educational Communications and Technology" [Eğitim İletişimi Teknolojileri İçin El Kitabı], (A Project of The Association For Educational Communications and Technology), Macmillan Libraray Referance, Simon & Sehuster Macmillan, New York, (1996), s. 311

⁵² Matthew Love and Sheena Banks, Using Interactive Digital Television To Support Basic Skills Learner, Journal of Education Media. [Öğrencilere Temel Becerileri Destek İçin Dijital Televizyonun İnteraktif Kullanımı, Eğitim medya Dergisi], 26(1), (2001), s. 36

⁵³ Lynn Oliver, Video Tools For Distance Education. [Uzaktan Eğitim İçin Vdeo Araçları], In Barry. Wills (Ed.) "Distance Education: Strategies and Tools", Englewood Cliff, New Jersey: , "Educational Technology Publications", (1994), s. 168

⁵⁴ "Bates, 1988:213"

- Çözümleme,
- Güçlendirme ve pekiştirme,
- Özetleme,
- Güdüleme,
- Boşlukları doldurma,
- Tutum değiştirme,
- Ulaşılması- anlaşılması güç olay ve olguları sunma.

Eğitim aracı olarak televizyon içeriğinin kuşkusuz çeşitli sınırlılıkları da bulunmaktadır. Bu sınırlılıkları sıralayacak olursak;

- Eğitim içerikli televizyon kurmak ve yayın hizmetleri yüksek maliyetlidir.
- Televizyonla uzaktan eğitim modellerinde tek yönlü bir iletişim söz konusudur.
- Zamanın sınırlı olması derslerin iyi anlatılamamasına sebep olabilir.
- Televizyon programlarında öğrenciler arasındaki farklar verilen eğitimi olumsuz etkileyebilir.
- Televizyon programlarında değişen müfredat ve bilgilerin güncellenmesi zaman alabilir.
- Hazırlanan programlar öğrencilerin bilgi seviyesine uygun olmadığı zaman izlenmeyebilir.
- Öğrenciler TV program saatlerini takip etmede zorlanabilirler.
- Grup proje çalışmaları organize edilemez.
- Etkileşim olmaksızın pasif olarak kullanıldığında, öğretimdeki etkililiği sınırlıdır.
- Eğitim programlarını hazırlayan ekipte profesyonel kişiler olmadıkça amatör bir çalışma olduğu belli olur ve güvenilirlik azalır.

Televizyonun eğitimde kullanılmasında başarıya ulaşabilmek için, bu sınırlılıklar göz önünde bulundurulmalı ve azami tedbirlerin alınması gerekmektedir.

2.3.3. TRT'nin Yayın Hayatına Başlaması

1964 yılında kurulan TRT, 31 Ocak 1968'de televizyon yayınına başlamıştır. (EKLER-DVD – TRT Okul Başarıları, TRT Okul Sunum Klibi, 00''- 20'' arası) Aslında ilk televizyon yayını İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) tarafından eğitim amacıyla yapılmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin elektronik eğitiminde laboratuvar niteliğindeki İTÜ Televizyon Deneme Yayınları adıyla 1953 yılında başlattığı ilk televizyon yayınlarının Türkiye'nin ulusal düzeyde televizyon yayınlarına geçişte önemli katkısı vardır.⁵⁵ İTÜ'nün televizyon yayınları, 1970 yılına kadar devam etmiştir.

1 Mayıs 1964'te yürürlüğe giren 359 sayılı yasa ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, bir kamu tüzel kişiliği halinde düzenlenmiştir. Bu yasaya göre kurumun dört temel organı vardır: Yönetim kurulu, genel müdür, danışma kurulları ve siyasi yayınlar hakem kurulları. Bu yasaya göre kurumun en yüksek karar ve yönetim organı yönetim kuruludur. Hükümet, üniversiteler, çeşitli sanat kuruluşlarından temsilciler ile kurum temsilcilerinden seçilmiş 9 üyeden oluşur.

Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra o sırada Kızılay Genel Müdürü olan Adnan Öztrak, Yönetim Kurulu'nun oybirliği ile genel müdürlüğe seçilir. Kurumun ilk genel müdürü Adnan Öztrak dönemi bazı araştırmacılara göre TRT tarihinin tam anlamıyla özerk olduğu, büyük sayılabilecek hedeflerin gerçekleştirildiği, kamu hizmeti yayıncılık anlayışıyla çalışıldığı bir dönem olarak değerlendirilmekte⁵⁶ bazı araştırmacılara göre ise, özerkliğin sadece genel müdüre ait olduğu bir dönem olarak nitelendirilmektedir.⁵⁷

İlk yayınlar, Ankara'da Yenimahalle'nin arkasındaki Dededoruk tepesine yapılan bir verici istasyondan gerçekleşmiştir. Ulaştığı nüfus sayısı bir milyon kişi olarak ileri sürülse de bu sayının çok daha az olduğu tahmin edilebilmektedir. "İyimser kestirimlerle bu sayının yüz bin dolayında olduğu varsayılmaktadır."⁵⁸

⁵⁵ Aysel Aziz, Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının 30 Yılı (1968-1998). (TRT Yayını, Ankara: 1999), s. 17

⁵⁶ "Yazıcı, 1999:42"

⁵⁷ Mahmut Tali Öngören, Yarının Radyo ve Televizyon Düzeni, Özgür, Özerk ve Çoğulcu Bir Alternatif.(TÜSES, İstanbul 1990), s. 11

⁵⁸ Aysel Aziz, Yayınların Özerkliği ya da Özerk Yayın Kuruluşları. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Yıllık, Mahmut Tali Öngören'e Armağan, (1999a), s. 27

2.3.3.1. TRT'nin İlk Televizyon Yayınları ve İçerikleri

Yayın, büyük imkânsızlıklara rağmen, bir avuç yayıncının amatör heyecanı ile yürütülmektedir. Dekorcu, makyajcı, kostüm atölyesi, bütçe gibi pek çok eksikliğe ve yoksunluğa rağmen nitelikli yayınlar yapılmaktadır. “11 Ocak 1957 tarihli *Akşam* gazetesi o sırada İstanbul’da tahminen 160-170 televizyon alıcısının olduğunu yazmaktadır.”⁵⁹

31 Ocak 1968’de saat 19:15’te başlayan ilk deneme yayını 20:50’de sona ermiştir. 31 Ocak 1968 TRT yayın akışı EK-8’te sunulmaktadır. Toplam 1,5 saat süren yayında, ilk anonsun ardından Ankara Televizyon Müdürü Mahmut Tali Öngören’in açılış konuşması yer almıştır. Profesör Afet İnan’ın hazırladığı *Türk Devrim Tarihi* adlı program yayınlanmıştır. Saat 20:00’ de gongun ardından Zafer Cilasun haberleri okumaya başlamıştır. Haberlerin sonunda Zeynep Arıduru (Esen) hava durumunu sunmuş, devamında *Kötü Adam-İnatçı Çiçek* adlı bir çizgi film yayınlanmıştır. *Antalya Ormanları* adlı belgesel programla devam eden yayın, 20:51’de *İstiklal Marşı*’nın okunmasıyla sona ermiştir.

Aysel Aziz’in de işaret ettiği gibi TRT’nin ilk televizyon yayınları oldukça ciddi ve eğitim yanı ağırlıktadır.⁶⁰ Radyo ve televizyon, ilk yıllarda eğitimin çok iyi tamamlayıcısı olarak görülmüş, eşitsizlikleri giderici bir niteliği olduğu ve kalkınma bilincinin yaratılmasında büyük rolü olduğuna inanılmıştır. Bu nedenle radyo ve televizyona “toplumda insanların eşitliği fikrini yerleştirmekten, fertlerin uzmanlaşmasına yardımcı olacak bir eğitim sağlamaya kadar pek çok görev atfedilmiştir.”⁶¹

Bu dönemde TRT Kurumunun ana görevini Cevat Geray şu şekilde ifade etmektedir: Atatürk Devrimleri ve anayasa doğrultusunda Türkiye’nin demokratik, laik, ulusal ve sosyal devlet anlayışına uygun, insan haklarına saygılı bir toplum niteliğine kavuşmasına yayınlarıyla yardımcı olmak. Bu ana göreve bağlı olarak TRT yayınlarını görevlerini şu şekilde sıralayabiliriz;

- Ulusal eğitim sistemini tamamlamak, eğitimde fırsat eşitliğinin gerçekleşmesine

⁵⁹ Emir Turam, *Medyanın Siyasal Hayata Etkileri*. (İrfan Yayıncılık, İstanbul 1994),s. 288

⁶⁰ “Aziz, 1999:28”

⁶¹ Ülker A. Köksal, *TRT Kurumu’nun Ekonomik Kültürel ve Toplumsal Kalkınmamızdaki Rolü*. (TRT Basılı Yayınlar Müdürlüğü, Ankara 1970), s. 16-18

yardımcı olmak.

- Planlı kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardım etmek.
- Ulusal bütünleşmeye katkıda bulunmak.
- Vatandaşın demokratik sürece, katılmasına yardımcı olmak ve kamuoyunu serbestçe ve yansız biçimde oluşturmak.
- Vatandaşın Siyasal iktidarı gözetleme ve denetlemesine yardımcı olmak.⁶²

Cevat Geray'ın 1971 yılında yapmış olduğu bu saptamalarda, TRT Türkiye'nin tek televizyonu ve o dönemde en etkin kitle iletişim aracıdır. Hatta, TRT yayını kesildiğinde ekrana arıza nedeniyle verilen necefli masrafa diyası bile izlenmektedir. Televizyonu bir eğitim aracı olarak gören anlayış, TRT'nin kamu hizmeti yayıncılığı anlayışıyla örtüşse de, çeşitli nedenlerle bu işlevini yerine getirememiştir. Sözelimi, *Köye ve Köyden Kente* adlı program, hedef kitlesinin yeterli TV alıcısına sahip olamaması nedeniyle amacına ulaşamamıştır. Bu nedenle 1969 yılında Ankara'nın televizyon yayınlarını alan 4 köyüne TV alıcısı dağıtılmıştır.⁶³

Televizyonun deneme niteliğindeki ilk yıllarında, *Sanat Olayları*, *Cumartesi Gecesi*, *Televizyonun Penceresinden* gibi yerli yapımlar da büyük bir heyecanla hazırlanmakta ve izlenmektedir.⁶⁴ Bu yıllarda ayrıca, *TV Halk Okulu*, *Sanat Olayları*, *Şehzadebaşı 1918*, *Gençler Bilmek İstiyor*, *23 Nisan 1920* gibi yerli yapımların çoğunlukta olduğu görülmektedir. 1969 yılında, Federal Almanya'dan gelen yardımın programlarda ciddi etkisi olmuştur. Diziler ve eğitici programlar, Alman yapımı dış kaynaklı programlardır. Müzik programları Fransız, *Büyük Savaş* gibi bazıları da BBC yapımıdır.⁶⁵

⁶² Cevat Geray, Toplumsal ve Eğitsel Açından Türkiye'de Radyo ve Televizyon Yayınlarının Amaç, İlke ve Öncelikleri Üzerine bir deneme. AÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi, C.4,S.1-4, 1971(<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/488/5722.pdf>), s.42 (Erişim tarihi: 13.04.2016).

⁶³ "Cankaya, 2003:82"

⁶⁴ Ömer Serim, Türk Televizyon Tarihi: 1952-2006. (Epsilon Yayıncılık, İstanbul 2007), s. 53

⁶⁵ "Cankaya:1990:15"

2.3.3.2. 1970'li Yıllar

1970'li yıllara gelindiğinde, toplumsal çatışmaların, üniversite boykotlarının, sağcı-solcu çatışmalarının ve kutuplaşmaların ve pek çok siyasi değişikliğin yaşandığı yıllar olmuş, tabii ki bu değişikliklerden TRT de payını almıştır. Her gelen iktidar döneminde muhalifler tarafından “tarafsız” olmamakla suçlanan TRT, bir türlü “özerk ve bağımsız” olamadığı için her gelen iktidara göre yön değiştirmek zorunda kalmıştır.⁶⁶ Bir kurumun “tarafsız” yayın yapabilmesinin birinci koşulu iktidarlardan bağımsız kesintisiz bir parasal kaynağının, yönetsel ve programcılık anlamında bağımsızlığının sağlanmış olması gerekmektedir.⁶⁷ Düşünce özerkliği, kendi ayakları üzerinde durabilme özerkliğini gerektirmektedir.⁶⁸

TRT'nin özerklik dönemlerinde bile, asıl özerk olması gereken, haberi, düşünceyi, bilgiyi aktaran programcı-yapımcı, memur statüsünde çalışmasını sürdürmüş, hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin kararlara katılamamıştır.⁶⁹

1971 yılında yapılan askeri müdahale sonucu Anayasa'da kurum ve özgürlükleri kısıtlayan yasalarla birlikte TRT yasasını düzenleyen 121. madde de değiştirilerek, TRT'nin özerliği kaldırılmış, sadece tarafsızlık esası korunmuştur. (EK-6)

Yapılan bu değişikliklerle, Genel Müdürü hükümetin ataması nedeniyle siyasi iktidarların TRT üzerinde baskı kurmasının da yolu açılmıştır. TRT'nin özerkliğinin kaldırılması, tarafsızlığını da korumasını zorlaştırmıştır. Haberlerde tarafsız davranabilmek için eşitlik ilkesine başvurarak, karşıt siyasal görüşlere eşit süre vermeye başlamıştır. Bu da çeşitli siyasal partilerin haber değeri taşımayan açıklamalarına yer vererek yayınları sıkıcı hale getirmiştir. 1972 yılında, *Bizim Sokağımız* ve *Çocukların Televizyonu* gibi çocuklara yönelik programlar, *Tarım Sohbeti* ve *Köye* adlı kırsal kesime yönelik programlar, kentli kadınlara yönelik Kadın ve Ev programı yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığıyla ortak yapılan

⁶⁶ Norman Sargant, *The Structure of Television in the UK*. [İngiltere'de Televizyonun Yapısı], *Television and the Viewer Interest: Exploration in The Responsiveness of European Broadcasters*, (Ed. Jeremy Mitchell and Jay G. Blumler with Philippe Mounier and Anja Bundschuh), London: John Libbey, (1994), s. 163

⁶⁷ Oya Tokgöz, *Türkiye ve Ortadoğu Ülkelerinde Radyo-Televizyon Sistemleri*. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1972), s. 77 ve Aysel Aziz, *Yayınların Özerkliği ya da Özerk Yayın Kuruluşları*. (Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Yıllık, Mahmut Tali Öngören'e Armağan, 1999a), s. 291-295

⁶⁸ “Peters ve Cmiel, 1997:260”

⁶⁹ Korkmaz Alemdar ve Raşit Kaya, *Radyo-Televizyonda Yeni Düzen*, (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği için yapılan araştırma raporu. Ankara 1993), s. 48

Eğitim Programları da aile yaşamıyla ilgili konuları işlemektedir ve belli bir planlaması yoktur. Bu eğitim programında işstahsızlık, akvaryum balıkları ve ev kuşları gibi konular yer almaktadır. Sil baştan, Bildiklerimiz, Gördüklerimiz, Duyduklarımız, Televizyonda Tiyatro, Sahnelerimizden, Olayların İçinden, Yuvarlak Masa ve bir magazin programı olan Yaşadığımız Günler bu yılın programlarıdır.⁷⁰

Bu yıllarda, yerli programların sayısı iyice azalmış, Amerikan yapımı dizilerin sayısı artmıştır. *Kaçak, Sirk Dünyası, Uzay Yolu, Görevimiz Tehlike* gibi programlar⁷¹ halkın TRT'nin eğitici işlevini yerine getirmesine yardım edemese de eğlendirme işlevini yerine getirmesini sağlamıştır.

Bu dönemde ilk kez kurum dışından yönetmenlerle ortak yapım projeleri gerçekleştirilmiştir. Ünlü sinema yönetmenlerine Türk romanlarının TV filmleri yaptırılmıştır. Aziz Nesin'in *Yaşar Ne Yaşamaz*, Sait Faik'in *Kumpanya*'sı bu dönemde TV filmi olmuştur.⁷²

1975 yılı, TRT tarihinde Eurovision Şarkı Yarışması'na ilk kez katılması nedeniyle yayıncılık açısından önemli adımlardan biridir. Eurovision'a üye ülkelerin 1956 yılından beri her yıl düzenlediği yarışmaya Türkiye ilk kez Semiha Yankı'nın *Seninle Bir Dakika* adlı bestesi ile katılmıştır. Stockholm'de yapılan yarışma TRT'den ilk kez naklen yayınlanmıştır. Yarışmada Türkiye'den katılan şarkının sonuncu olması büyük tartışmalara neden olmuş, bu tartışmalardan etkilenen TRT Yönetim Kurulu 1976 yılında yarışmaya katılmama kararı almışsa da bir yıl sonra bu karardan vazgeçilmiştir.⁷³

TRT'de 1977 ve 1978 yıllarında dış kaynaklı yapımlara fazlaca yer verilmiş, *Zengin ve Yoksul, Charlie'nin Melekleri, Dallas* gibi çoğu Amerikan yapımı diziler oldukça ilgi görmüştür. Bütün bu eleştirilere rağmen bu dönemde TRT'nin kamu hizmeti yayıncılığı görevlerinden biri olan *eğitcilik* işlevini, toplumun geniş kesimlerine eğitim vermeyi hedefleyen “*Yay-Kur*” projesini hayata geçirerek yerine getirmiştir. Çeşitli konuların ele alındığı ve toplumun çeşitli kesimlerine seslenen, röportajlara yer verilen Tele-spor ve Hafta Sonu programları, TRT'de yeni bir türün başlangıcı olarak değerlendirilmiştir.⁷⁴

⁷⁰ Özden Cankaya, *Türk Televizyonunun Program Yapısı, Mozaik Yayanları*, (Ankara: 1990), s.28”

⁷¹ “Serim, 2007:67”

⁷² “Cankaya, 1990:35”

⁷³ “Aziz, 1999:48”

⁷⁴ “Cankaya, 1990:42”

2.3.3.3. 1980'li Yıllar

Ülkedeki her türlü siyasal gelişmeden etkilenen TRT'de 12 Eylül 1980 askeri darbesinin etkileri büyük olmuştur. Yeni gelen askeri hükümet, TRT'nin üst düzey yönetimini değiştirerek yayınlarda pek çok kısıtlama getirmiştir. Radyo ve televizyon yayınlarının tekel olduğu bu dönemde, TRT askeri darbenin toplum üzerindeki etkisinde önemli bir rol oynamıştır. Askeri hükümet devletin elindeki tek yayın kanalından istediği mesajların iletilmesini sağlamıştır. Tümgeneral Servet Bilgi 12 Eylül'ün ertesi günü TRT'de görevlendirilmiştir. Mevcut genel müdür Doğan Kasaroğlu ile birlikte TRT, iki genel müdürlü olarak devam etmiştir. Bu süreç Servet Bilgi'nin 30 Eylül'de TRT'den ayrılmasına kadar sürmüştür.

23 Ocak 1981'de emekli Tümgeneral Macit Akman, TRT'ye genel müdür olarak atanmıştır. Akman'ın gelişiyle yayıncılık açısından TRT'de önemli gelişmeler yaşanmıştır. Macit Akman'ın ilk uygulaması aşırı disiplin olmuştur. TRT'nin yapımcı, yönetmen, spiker ve diğer yayıncı personeli görevden alınarak başka kurumlarda görevlendirilmiştir. İmar ve İskân Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Türkiye Kömür İşletmeleri gibi TRT'yle ilgili olmayan farklı kurumlara gönderilen personelin bu atamaları daha sonraları 101'ler listesi olarak da anılmıştır. Bu dönem, yayınlarda eğitim programları ağırlıktadır. Kurumun kamu hizmeti yayıncılığı anlayışına uygun olarak gerçekleştirdiği bazı projeler, bu askeri dönemde hayata geçmiştir. Üniversite sınavlarına hazırlanan gençlere yönelik olarak Milli Eğitim Bakanlığı ile ortaklaşa düzenlenen *Sınava Doğru* adlı program, Anadolu Üniversitesi'nin hazırladığı *Açık Öğretim Fakültesi derslerinin TRT'den yayını* bu dönemde başlamıştır. Ayrıca, Atatürk'ün 100. doğum yıldönümü dolayısıyla Milli Eğitim Bakanlığı'nın önerisi ile yetişkinlere okuma yazma öğretmeyi amaçlayan *Televizyon Okulu* adlı program da bu dönemin önemli yayınlarından.

1982'de kabul edilen yeni Anayasa'nın 133. maddesi TRT ile ilgilidir. Bu maddede, TRT ile ilgili 121. madde 133. madde olarak aynı içerikte düzenlenmektedir. 133. maddeye göre TRT, tarafsız bir kamu yayın kurumudur. Türkiye Büyük Millet Meclisinde, 11.11.1983'te, 2954 sayılı TRT yasası kabul edilir. Halen, bazı değişikliklerle aynı yasa yürürlüktedir (EK-7). Daha sonra 133. madde esas alınarak, TRT'nin yapısını düzenleyen 359 Sayılı Yasa ve onun 1971 tarihinde 1568 Sayılı Yasa ile değiştirilmiş şeklinin yerine yeni bir yasa hazırlanmaya başlanmıştır. Yasanın hazırlanmasında hiçbir TRT çalışanı yer almamıştır.

Yeni yasanın, kuruma siyasi müdahalelerin, siyasi baskılarla sempatizan ya da militan kadroların yerleştirilmesinin önlenmesi, kurumun tarafsızlığını korumasını sağlayıcı bir içerikte hazırlanması amaçlanmıştır. 2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu 13 Kasım 1983 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.⁷⁵

Türkiye Radyo-Televizyon Yüksek Kurulu (RTYK) 2954 sayılı yasa ile kurulmuştur. Amerika Birleşik Devletleri ya da Avrupa ülkelerinde farklı biçimlerde de olsa benzerleri olan bu kuruluşun amacı, yalnızca TRT değil, TRT dışındaki yayınları da düzenlemektir. Ancak Bayrak Radyosu, Polis Radyosu gibi radyo yayınlarının dışında başka bir yayın kurumunun olmadığı o yıllarda, uygulama alanı TRT olmuştur.

2954 sayılı yasa, Yüksek Kurul’a TRT yönetim kurulu ve genel müdür adaylarını belirleme yetkisi vermiştir. Yönetim kurulu üyeleri, yüksek kurulun göstereceği on iki aday arasından, genel müdür ise yüksek kurulun göstereceği üç aday arasından bakanlar kurulu tarafından seçilmektedir. TRT genel müdürünün görevden alınması, yüksek kurulun teklifiyle, bakanlar kurulu kararıyla olanaklıdır. Yasanın bazı maddeleri daha önceki yasada bulunanlarla benzerlik taşıırken, yeni yasadaki bazı maddelerde, farklı yorumlara açık ilkeler bulunmaktadır. Sözgelimi, 5. maddede

“...Genel ahlakın gereklerini, milli gelenekleri ve manevi değerleri gözetmek”,

“...Toplumun beden ve ruh sağlığına zarar verecek hususları vermemek”,

“...Karamsarlık, mutsuzluk, kargaşa, dehşet, saldırganlık gibi olumsuz duygular uyandırmak ve telkin etmek amacına yönelik yayın yapmamak.”

gibi esaslar, sonraları özel yayınları da kapsayacak 3984 sayılı yasada aynen yer aldığı için tartışmalara neden olmuştur.⁷⁶

1980’de sadece bir televizyon kanalı yayın yaparken, 1984’te renkli yayına geçilmiş, 1986’da ikinci yayın kanalı açılmıştır. 1989 yılında vericilerin tüm personeliyle birlikte PTT’ye devredilmesiyle, yasal olmayan özel kanalların vericilerden yararlanmasına imkan tanınmıştır. Yoğun tartışmalardan sonra vericiler, 4397 Sayılı Yasa sonucu yeniden TRT’ye devredilmiştir.

⁷⁵ “Aziz, 1999:62”

⁷⁶ “Aziz, 1999:64”

2.3.3.4. 1990'lı Yıllar

İlk olarak 1948'de ABD'de televizyon yayını alamayan dağlık bölgelere yayınların gönderilmesi esasına dayanan kablolu yayınlar, Türkiye'de PTT tarafından yasal olarak 1989'da devreye sokulmuştur. Avrupa'ya yönelik yayınlara 28 Şubat 1990 yılında başlayan TRT-INT kanalı da zorunlu olarak uydudan verilmiştir. Yapımına 1990 yılında başlanan ve 1994 yılında yapımı tamamlanan TÜRKSAT uydusunun faaliyete geçmesi ile TRT yayınları özellikle TRT-INT kanalının yayınları bu uydudan vermeye başlamıştır.

Dönemin başbakanı Turgut Özal, özel televizyona olanak sağlayacak bir anayasa değişikliğinden yana olduğunu her ortamda dile getirerek, 1990 yılının başında ABD'ye yaptığı gezi sırasında *"...yurt dışından Türkçe yayın yapılmasını engelleyen bir kural yok, dış memlekette bir kanal kiralayan, Türkiye'ye yayın yapabilir..."*⁷⁷ açıklaması, uzun süredir hazırlıklarını yapan Star isimli televizyon kanalının yayınlarına başlaması için adeta bir izin anlamına gelmiştir.

Uydu ile Almanya'dan Türkiye'ye yayın yapan Star-1'in hukuksal durumu tartışmalara yol açmıştır. Sözgelimi, Star 1'in 20 Ekim 1991 genel seçimleri öncesi seçimlerle ilgili reklam ve yasalara aykırı haberleri, çeşitli siyasi partilerin itirazlarına neden olmuştur. Siyasi partiler, Star 1'in yayınlarının PTT'nin uydu vericileri aracılığıyla Türkiye'ye gönderildiğini, böylece anayasa ve yasalara aykırı bir durumun söz konusu olduğunu bildirerek, devlet olanaklarını bir parti lehine kullanan PTT ve Ulaştırma Bakanlığı'na uyarıda bulunması için Yüksek Seçim Kurulu'na başvurmuştur. Star 1'i, Magic Box ve Tele-on izlemiş, ardından bir başka kanal Show-TV ve diğerleri gelmiştir. Ayrıca özel radyoların sayısındaki hızlı artışla birlikte bir frekans karmaşası doğurmuştur.

Bu yıllarda TRT'nin de kanal sayısı artmıştır. Aynı dönemde, dördü ulusal, iki uluslararası ve bir bölgesel televizyon kanalı ile dört ulusal, sekiz bölgesel, on uluslararası radyo kanalı vardır. TRT'nin yayın kanalının artmasına rağmen, yetişmiş yapım ve teknik elemanlarının özel kanallara geçmesi, yayınlarını olumsuz etkilemiştir.

Özel kanalların yasa dışı durumu, anayasanın 133. maddesinin 8 Temmuz 1993'te değiştirilmesiyle yasal hale getirilmiştir. 133. maddeye göre, "radyo ve televizyon istasyonları

⁷⁷ Jale Sarmaşık, Türkiye'de Radyo ve Televizyon Düzeni, 1927-2000. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, (İstanbul 2000), s. 114

kurmak ve işletmek, kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde serbesttir.” Aynı yasa, TRT’nin özerkliğini de tanımıştır:

“Devletçe kamu tüzel kişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzel kişiliklerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarında tarafsızlığı esastır.”

Özel televizyon kanallarının hızla çoğalmasının ve izleyicilerin büyük bölümünü ele geçirmesinin ardından TRT büyük bir bocalama devresine girmiştir. TRT’nin kendi yolunu bulmaya çalıştığı bu sıralarda, TRT tarihinin en tartışmalı genel müdürlerinden Yücel Yener 1997’de TRT’ye atanmıştır. Yener, göreve başladıktan bir süre sonra “yeniden yapılanma” çalışmaları gündeme gelmiştir. BBC’nin yeniden yapılandırma çalışmalarını yürüten McKinsey&Company firmasından danışmanlık hizmeti alınmıştır.

Bu sıralarda, Türkiye’deki bir kamuoyu araştırma şirketine (Strateji-Mori) televizyon izleyicileriyle ilgili bir araştırma yaptırılmıştır. Hangi izleyicinin hangi saatte hangi kanalı izlediği araştırılmış ve bu sonuçlara göre program akışları oluşturulmaya çalışılmıştır. TRT’nin imajının değiştirilmesi için logosu ve renkleri de değiştirilmiştir. Bu çalışmalar için de Pittard Sullivan şirketiyle anlaşma yapılmıştır.⁷⁸

2.3.3.5. 2000’li Yıllar

12 Ocak 2004 yılında Şenol Demiröz dönemi başlamıştır. Kısa süren bu dönem sonunda, 1 Ağustos 2005 tarihinde emekli olan Demiröz’ün yerine genel müdür yardımcısı Ali Güney vekaleten gelmiştir. TRT’deki en uzun vekaleten yürütülen genel müdürlük dönemi, 23 Kasım 2007’de İbrahim Şahin’in genel müdür oluşuna dek sürmüştür. İbrahim Şahin’in bu göreve atanması 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından iki kere veto edilmiş ve kararname 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanmıştır. Yeni genel müdürle birlikte TRT’yle ilgili tartışmalar yine gündemdeki yerini korumuş, bu tartışmaların başında da yeni TRT yasasıyla ilgili çalışmalar gelmektedir. Buna göre, TRT’nin bazı birimlerinin kapatılarak hizmetine ihtiyaç duyulmayan personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesini öngören yasa tasarısı hem kurum içinde hem kurum dışında

⁷⁸ “Cankaya, 2003:338”

ciddi tartışmalara neden olmuştur.

Tasarının gerekçesinde, yapılması planlanan yeniden yapılanmada teşkilat yapısının düzenlenmesi, yayıncılık vasfı bulunmayan personelin ihtiyaç duyulan diğer kamu kurumlarına naklinin sağlanması ve yayın odaklı bir işleyiş modeli niteliğinde personel bulundurmaya yönelik bir yapı oluşturulmaya çalışılacağı belirtilmektedir. Tasarı da ayrıca daha etkin ve dinamik radyo televizyon yayıncılığı hizmetinin gerçekleştirilebilmesi için böyle bir yapılanmanın ertelenemez bir ihtiyaç haline geldiği vurgulanmaktadır.

Bu dönemde TRT'nin teşkilat yapısı değiştirilerek özellikle televizyon ile ilgili birimlerde köklü değişiklikler yapılmıştır. Tüm televizyon kanallarının bağlı olduğu Ankara Televizyon Müdürlüğü kaldırılarak, yerine Yapım Koordinatörlüğü ve Prodüksiyon Kaynakları Koordinatörlükleri kurulmuştur. Ancak bu kurulan koordinatörlükler, yapım ve yapım işlevlerini kendi bünyesinde bulunduran Ankara Televizyon Müdürlüğü'ne göre yürütülen işlerin koordinasyonu konusunda başarılı olamamışlardır. Bu dönemde tüm TRT kanalları koordinatörlük vasfına kavuşturularak kanal kimlikleri belirlenmiş (EK-9) ve her kanalın koordinatörü belirlenen kanal kimlikleri doğrultusunda yayın yapması için yetkilendirilmiştir. Daha önce kurum dışından program yaptırma yetkisi Televizyon Dairesi Başkanlığı'nın kontrolünde iken, artık her kanal koordinatörlüğü kurum dışından program yaptırma yetkisine de sahiptir. Haziran 2014'te TRT Genel Müdür Yardımcılığı görevine başlayan Şenol Göka, genel müdür İbrahim Şahin'in Samsun Valiliği'ne atanmasının ardından, 20 Ekim 2014 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nun yeni genel müdürü olmuştur. Genel müdür Şenol Göka döneminde Ankara Televizyon Müdürlüğü'nün yapısına benzeyen bir sisteme dönüş yapılmıştır. Prodüksiyon Kaynakları Koordinatörlüğü ve Yapım Koordinatörlükleri, İç Yapımlar Koordinatörlüğü adı altında birleştirilmiştir. Hatta eski Ankara Televizyon Müdürlüğü'ne göre işlevselliği daha da artırılmıştır. TRT'nin kurumsal yapısı da EK-10'da sunulmuştur.

TRT işlevlerini bir takım tabi olduğu yasalar çerçevesinde sürdürmektedir. TRT'nin tabi olduğu yasaları aşağıda yer aldığı gibi sıralamak mümkündür:

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.
- 2954 Sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kanunu
- 3093 Sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu
- 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun

- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik (20.10.2009 tarihli ve 27382 sayılı Resmi Gazete) (EKLER-DVD – TRT İli İlgili Kanunlar Dosyası

TRT'nin tabi olduğu bu yasaların dışında ayrıca tabi olduğu uluslararası sözleşmeler, tüzükler, üyesi olduğu yurt içi ve yurt dışı kuruluşlar da vardır, bunlar EK- 7'de sunulmuştur. Ülkemizde TRT'nin sahip olduğu on beş ulusal kanalın yanı sıra özel teşebbüslerin sahip olduğu yüzlerce yerel kanal ve onlarca ulusal kanal sayısına ulaşmıştır.

2.3.4. TRT'nin Eğitimde Aldığı Rol

Türkiye'de ilk eğitim yayınları, köylüye, kadına, çocuğa ve yetişkinlere olmak üzere çeşitli izleyici kesimlerinin gereksinmelerini karşılamak amacıyla başlamıştır. Özellikle eğitilmesine öncelik verilen köylü için, 1968 ve 1969 yıllarında “Köye ve Köyden Kente” adı ile yapılan bir eğitsel yayın uygulaması yapılmıştır.

1970 yılında TRT, televizyon aracılığıyla okul ders konularının öğreniminde öğrencilere yardımcı olmak ve öğrencilerin okuma, öğrenme, araştırmalarını desteklemek amacıyla “Okul Televizyonu” programını yayınlamaya başlamıştır. Bu yayınlar Ocak 1970 yılında başlamış, Ankara, Eskişehir, İzmir ve İstanbul illerinde haftada bir kez (Perşembe günleri) yayınlanmış olup, 1971 – 1972 ders yılında ise otuz beş canlı yayın, on bir film olmak üzere toplam otuz altı bölüm “Okul Televizyonu” programı yayınlanmıştır.

1973 yılında ise okul yayınına uygun televizyon ile eğitim yayınları giderek gelişmiş, 1976 Nisan ayında “Yay-Kur” adı ile yüksek öğretim düzeyinde doğrudan eğitsel yayın yapmaya başlamıştır. Yay-Kur uygulamasının bir bölümünü oluşturan televizyonla eğitim, birçok dış ülkede yapılan “Open University” izlencelerine benzerlik göstermektedir. TRT genellikle, kentlere yönelik bir kitle iletişim aracı niteliği göstermektedir. Köy yayınlarının 1971'de tüm yayınlar içerisindeki yeri %0,9 gibi çok küçük bir orandadır.⁷⁹

⁷⁹ “Geray, 1978:144-148”

TRT’de genel eğitim yayınlarına 23 Ocak 1981’de önem verilerek okuma - yazma bilmeyen yetişkinlere yönelik Milli Eğitim Bakanlığı ve TRT işbirliği ile hazırlanan “Televizyon Okulu”, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi tarafından hazırlanan “Açık Öğretim”, MEB - TRT işbirliğiyle üniversite sınavına hazırlanan gençlere yönelik “Sınava Doğru” gibi eğitim projeleri başlatılmıştır. Ayrıca, Televizyon Okulu adlı program da bu dönemin önemli yayınlarından. Bunu takip eden yıllarda da eğitim yayınları (Açık Öğretim dersleri, açık lise vb.) TRT-4 kanalında yayınlanmaya devam etmiştir.

1983 tarihli 2954 sayılı radyo televizyon kanunuyla birlikte birçok değişiklik yapılmış, yapılan bu değişikliklerden en önemlilerinden biri de TRT’nin eğitsel yayınlarıyla ilgili olarak, TRT-4 kanalında yayınlanan örgün eğitim yayınlarının kaldırılmasıdır. 2954 sayılı radyo televizyon kanununun 21. maddesinde yapılan bu değişiklikte, açık öğretim ve eğitim öğretimle ilgili diğer yayınların ilgili kurumlar ile belli bir ücret karşılığında TRT kurumu arasında yapılacak protokol sonunda belli bir kanalda sağlanacağı öngörülmüş, fakat yasanın değişmesinden sonra örgün eğitim yayınlarının TRT-4’ten yayınlanmasına ara verilmiştir. TRT-4 yayın içeriği 01.11.2008 tarihinden itibaren tamamen değiştirilmiş ve TRT-4’deki örgün eğitim yayınlarının tamamı kaldırılarak, TRT-4 kanalı, gündüzleri TRT ÇOCUK adlı kanal olarak, geceleri TRT-4 adı altında belgeseller ve kültür programları yayını yapmaya başlamıştır.

2954 sayılı kanundan önce eğitim kurumları (Anadolu Üniversitesi gibi) hazırladıkları eğitim programlarını TRT’nin belirlediği kanallarda ya da kanalda ücretsiz olarak yayınlamaktayken, 2954 sayılı kanundan sonra bu imkân tamamen ortadan kalkmıştır.

3. TRT EĞİTİM KANALININ KURULMASI

TRT Eğitim kanalının açılış süreci, Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Davut Aydın ve Açık Öğretim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Aydın Ziya Özgür’ün 2009 yılında TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin’i ziyaretiyle başlamıştır. Üniversite yetkilileri bu görüşmeye, hem Açık Öğretim Fakültesi derslerinin, hem de farklı alanlarda eğitim-kültür programlarının yayınlanacağı bir kanal için stratejik işbirliği yapmak üzere gelmiştir. TRT ve Anadolu Üniversitesi yöneticileri yeni kurulacak eğitim kanalı için anlaşarak kanalın kurulması için ilk adımı atmışlardır.

Bu dönemde, dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmak istemeyen TRT, peş peşe açılan tematik kanallarla çağı yakalamaya çalışmakta Avrupa'daki benzer kurumların sahip olduğu kanal sayısına ulaşmak için ve kamu hizmeti yayıncılık anlayışının gerektirdiği çeşitliliği sağlamak için yoğun çaba sarf etmektedir. Bununla birlikte, farklı alanlarda, her kesimin ihtiyacı olan bilgi ve eğitimi sağlayacak, gençlerin ilgisine yönelik eğlenceli programlar yayınlayacak bir eğitim kanalı, hem TRT'nin verdiği kamu hizmeti yayıncılığını pekiştirecek, hem de yayıncılık sektörüne farklı bir tarz getireceği düşünülmektedir. İki kurum ortak bir amaç etrafında bir araya gelerek “7'den 77'ye” her kesime hitap edecek bir eğitim kanalı kurulması ve stratejik işbirliği yapılması konusunda anlaşmasının ardından, imzalanan sözleşme ile birlikte yeni kanalın kurulması ile ilgili çalışmalar başlamıştır. Tarafların imzalamış olduğu sözleşmenin bazı maddeleri EK-3'te sunulmaktadır.

3.1. Anadolu Üniversitesinin Teknik Alt Yapısı

Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, kanalın içeriği ile ilgili toplantılar düzenlenmiştir (EK-1). Daha sonra teknik olarak aksaklıkların yaşanmaması ve gerekli uyumun sağlanabilmesi için, TRT ve Anadolu Üniversitesince oluşturulan teknik ekipler karşılıklı ziyaretlerle teknik alt yapı için temel ihtiyaçları tespit etmişlerdir. Bu ziyaretlerin ardından, Anadolu Üniversitesinin teknik alt yapısı detaylı olarak incelenerek gerekli uyumun sağlanabilmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Bu teknik incelemelerin raporu EK-4'te sunulmaktadır.

3.2. TRT Eğitim Kanalının İsmi Verilmesi (TRT Okul)

Teknik ekibin bir araya gelmesinden sonra, program yapım ekipleri bir araya gelmiştir. Programlarda ortak bir dil oluşturabilmek için, programcılarla birlikte dekoratör, grafiker ekipleri de bir arada çalışmalar gerçekleştirmiştir. Kanal çalışmaları sürerken kanalın ismi en büyük tartışma konusudur. Kanal için program üreten kurum personeli “eğitim” adının izleyiciye çekici gelmeyeceğini düşünmektedir. TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin, TRT'nin sahibinin halk olduğunu, dolayısıyla isminin demokratik bir yöntemle belirlenmesi gerektiği düşüncesini iletince, internet üzerinden “Eğitim kanalının ismini siz belirleyin” adlı bir duyuru yapılır. Duyuruya TRT Okul, TRT Akademi, TRT İnci gibi 2.500 civarında isim

önerisi gelir. En çok önerilen isimlerden biri TRT-Okul'dur. Dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere halkın tercihinin kabul edilmesi gerektiği düşüncesiyle kanala TRT-Okul ismi verilir. TRT Eğitim adı altında başlayan yeni kanal çalışmaları, kanal adının Resmi Gazetede yayınlanmasının ardından, TRT Okul kanalı olarak devam eder.(EK-11)

3.3. TRT Eğitim (TRT Okul) Kanalı Çalışmaları ve Arama Konferansı

TRT ve Anadolu Üniversitesi arasında imzalanan sözleşmeye göre üniversite ve TRT, kanalın ihtiyacı olan programları üretecek, yayın akışında yer bulunması durumunda ise başka kurum ve kuruluşların eğitim programlarına da yer verilebilecektir. Bu amaçla dönemin başbakan yardımcısı Bülent Arınç'ın başkanlığında eğitim konusunda çalışmaları bulunan ilgili bakanların ve kurumların katıldığı bir çalıştay yapılarak bu konudaki ilk görüşleri alınır.

Dönemin TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin, kanala program hazırlayan TRT yapımcılarıyla tek tek görüşerek, projelerini nasıl hayata geçirecekleri konusunda görüş-alışverişinde bulunur. Zira yeni kurulan kanalın hem kaliteli hem izlenir bir televizyon kanalı vizyonu koyması beklenmektedir.

Bu çalışmalar sırasında, Anadolu Üniversitesi, 09-10 Ekim 2010 tarihlerinde Yunus Emre Kampüsünde gerçekleştirilen "Nasıl Bir Eğitim Kanalı" konulu uluslararası bir arama konferansı düzenlemiştir.

Arama Konferansı'na, yurtiçi ve yurtdışından, uzaktan eğitim alanında uzman akademisyenler, TV kanalı yöneticileri/uzmanları, yönetmenler, senaristler, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, TRT ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ilgili ekiplerden oluşan yaklaşık 90 iddia sahibi katılmıştır. Arama Konferansı'nda temsil edilen kurumlar:

- Anadolu Üniversitesi
- TRT
- Milli Eğitim Bakanlığı (EĞİTEK)
- University of California Media Center
- BBC & OU of UK

- Discovery Channel
- Teachers TV
- Athabaska University Educational Television
- Queensland University of Technology
- Greek Educational Radio-television
- Avusturya Eğitim Bakanlığı
- Athabasca University
- Median LB
- NHK Educational
- Open University Japan
- Talal Abu Ghazaleh Business University
- Türk Amerikan Televizyonu
- Worldwide Education
- Cambridge
- Fikma Cass
- Ipsos KGM

Arama Konferansı'nda, iki gün boyunca yoğun şekilde gerçekleştirilen çalışmalar, sonucunda aşağıda belirtilen adımlar gerçekleştirilmiştir.

İdeal Bir Eğitim Televizyonunun Ana İlkelerinin Belirlenmesi	TRT Eğitim (TRT OKUL) Mevcut Tasarım ve Çalışmaları Konusunda Bilgilendirme ve Görüş Alışverişi	Mevcut Durum ile İdeal Arasındaki Farkların Kapatılması İçin Öneri Geliştirme
--	---	---

Arama Konferansı sonucunda iddia sahiplerinin ortak görüşleri aşağıdaki ana noktalarda buluşmuştur:

“TRT Okul”,

- Açık Öğretimin ders yayınlarının yanı sıra yaşam boyu eğitim (yaygın eğitim) için farklı türlerdeki programları yayınlayan

- İzleyicisinin beklentilerine cevap verebilen
- Farklı teknolojileri ve farklı medyaları kullanarak her an her yerden erişilebilen programlar sunan
- İzleyicisiyle etkileşimi koruyan
- Yüksek kalite ve yüksek standartları hedefleyen bir eğitim televizyonu olmalıdır.

Bu açıdan bakıldığında kanalın mevcut tasarım çalışmaları ve varmak istediği noktanın, Arama Konferansında yapılan önerilerle tutarlılık gösterdiği sonucuna da varılmıştır. Arama Konferansında tartışılan ve bundan sonraki adımlarda dikkat edilmesi/odaklanması gereken bazı konular ve sorular şu şekilde sıralanmıştır:

- Açık Öğretim hedef izleyici kitlesi ile yaygın eğitim hedef izleyici kitlesi arasındaki farklılıklar problem olabilir.
- Arama Konferansı'ndaki yabancı katılımcıların medya kültürü ile Türk medya yapısı arasındaki farklılıkların program içeriklerine ve yayın akışına yansımaları.
- Televizyon bir mecra olarak tüm Açık Öğretim sistemini kapsamamaktadır. Bu konuda algının netleştirilmesi gerekmektedir. "Televizyon" açık öğretimin kilit noktası olarak ele alınmalıdır.
- Kanal renkleri, ekran yüzleri, kanal kimliği vb.lerin belirlenmesi gerekmektedir.
- Konuşan kafalardan vazgeçilemez; ancak hocaların ekranda konuşma konusunda eğitilmesine önem verilmesi gerekmektedir.
- "Televizyona uyumlu ders" konseptinin oluşturulması önem taşımaktadır.
- Pedagojinin televizyon programlarına uygulanması ihtiyacı bulunmaktadır.
- Televizyonda artık teknolojilerin yakınsamasından çok, bilişim, iletişim ve eğlencenin yakınsaması ön plana çıkmaktadır.

Bu sayılan konu başlıklarına önem verilmesi ve kanalın içeriğinin bunlara göre düzenlenmesi gerekliliği belirtilmektedir. İçeriğe ilişkin yapılması planlanan bu düzenlemelerin kanalın geleceği ve başarısı açısından önem taşıdığı görülmektedir.

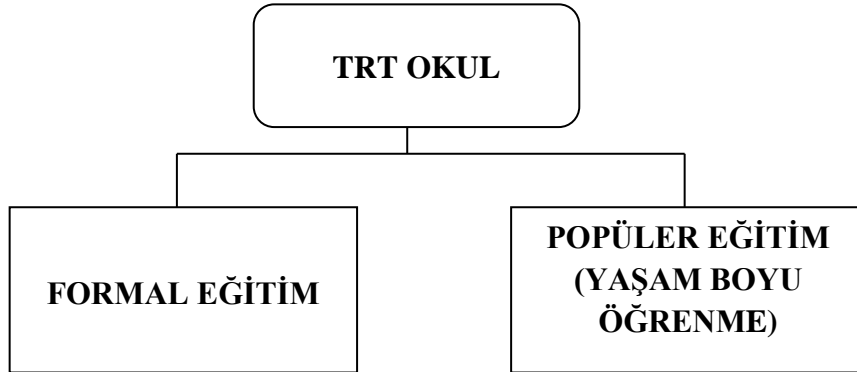
3.3.1. İdeal Bir Eğitim Televizyonunun İlkeleri

Arama Konferansı'na katılan uzmanların ortak görüşü, ideal bir eğitim televizyonunun çeşitli ilkeler üzerine kurulması yönündedir. Bu ilkelerin neler olduğuna bakıldığında bunların uzaktan eğitimin teknoloji aracılığıyla başarıyla gerçekleştirilebilmesi için gerekli olduğu görülmektedir.

Arama konferansı katılımcıları ideal bir eğitim televizyon kanalı için; yaşam boyu öğrenme, izleyiciyi anlama, karşılıklı etkileşim, ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirlikleri, IP TV, internet TV, Mobile TV gibi uygulamalar yeni teknolojilerin kullanımı, içeriklerin farklı format ve platformlarda sunulması, programlara kolay erişilebilirlik, kanalın performansı ve izleyicilerin başarısının ölçülerek değerlendirilmesi gibi konuların üzerinde durulması gerekliliği üzerinde durulmuştur.

3.3.2. İdeal Bir Eğitim Televizyonu İçin Öneriler

“TRT Okul” kanalının ideal bir eğitim televizyonu olabilmesi için, iki ana boyutta öneri geliştirilmiştir:

Bu iki ana boyuttan biri formal eğitim diğeri ise popüler eğitimidir. Diğeri bir değişle kurulacak eğitim kanalında yapılacak programlar aracılığı ile hem formal, ders formatında eğitim verilmeli hem de yaşam boyu öğrenme adı altında her yaşa hitap edecek popüler eğitim de verilmelidir.

3.3.2.1. Formal Eğitim

Formal eğitim, planlı ve programlı bir eğitim sürecidir. Eğitimin sonunda kazanılacak hedefler önceden belirlidir ve plan programda yazılıdır. Eğitim profesyonel kişiler tarafından verilir.

Kurulacak yeni eğitim kanalında formal eğitim için, Multimedya ile uyumlu ve son teknolojiyi takip eden ders formatı belirlenmeli, televizyona uyumlu olan dersler seçilerek kanalda yer almalıdır. Ders seçimi için kriterler belirlenerek daha fazla öğrenciye ulaşabilecek derslere öncelik verilmelidir. Böylece daha fazla hedef kitleye yönelik bir çalışmadan söz edilebilir. Yayın formatı netleştirilmelidir. SD ya da HD yayın formatı tercih edilmesi gerekmektedir. Bu yayın formatı belirlenirken hedef kitlenin şu anda sahip olduğu alıcılar göz önünde bulundurulmalıdır. SD yayın formatı tercih edilecek olursa, gelişen teknoloji ile ucuzlayacak olan HD yayın çözümleri göz önünde bulundurularak kısa sürede HD yayın formatına geçiş sağlanabilmelidir.

Ders süreleri çok uzun olmamalı ve en fazla 20 dakika ile sınırlandırılmalıdır. Mümkün olduğunca canlı yayın ve uydu yayını olanakları kullanılmalı, kısa “bilgilendirme parçaları” (information bits) tasarlanmalıdır (5 dakikalık, belirli bir konuyu açıklayan, genel izleyici kitlesinin de ilgisini çekebilecek programlar).

Hedef izleyici kitlesinin ihtiyaçlarına, uygun yöntemlerle cevap verebilen ve kendini sürekli yenileyen programlar üretilmelidir.

- İçerik

- Detaylar yerine genel bir alana odaklanılmalı
- Gerçek hayattan bilgiler ve örnekler, yaşamdan kesitler verilmeli
- Etkileyici bir girişle başlanmalı, program sonunda özet yapılmalı
- Kitaplar ve TV programları arasında uyum sağlanmalı; TV, kitap içeriğini desteklemeli
- Eğitim içerikleri, tüm eğitim araçlarıyla eşgüdümlü olarak tasarlanmalı

- Format, Görsellik

- Görsel zenginlik, drama, grafik animasyon, anlatım, vücut dili ve diksiyon eğitimleri, giyim konusunda danışmanlık alınması, kanal kimliğine uygun renk kullanımı, kanal renkleri
- Son teknoloji kullanılmalı (sanal stüdyo, dokunmatik ekran, video wall, 3D)

- Süreler kısa olmalı, fakat ihtiyaç halinde uzun sürelere geçişi sağlayacak esneklik yaratılmalı
- “Medya Tasarım Ekipleri” kurulmalı; bu ekipler öğretim tasarımcıları ile birlikte çalışmalı
- *Sunum*
 - Aktif ve etkileşimli bir sunum tekniği kullanılmalı: yapıcı, duyarlı, netleştirici, dikkat çekici, yorumlayıcı olmasına dikkat edilmeli
 - Anlaşılır bir sunum dili olmalı
 - Program oluşurken akademisyen, medya tasarımcısı, öğretim tasarımcısı, yapımcı ve senarist birlikte çalışmalı
 - Bazı konular stüdyo dışında, uygulama mekânlarında işlenmeli (muhasabe büroları, hukuk büroları)
- *Pedagoji*
 - Bilişsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve psikomotor gelişimi destekleyen yapı
 - “Edutainment” kavramı pedagojiye yansıtılmalı

Dinamik, kendi içinde tutarlı ve izleme isteğini arttıracak bir yayın akışı oluşturularak, hangi saatte hangi programın yayınlanacağını biliniyor ve net olması açısından sabit bir yayın akışı belirlenmelidir. Yayın akışının duyurulması ile ilgili mekanizmalar geliştirilmesi gerekmektedir (kitapların içine yayın akışı konması, web’de yer alması, vb.). Yayın akışının oluşturulmasında izleyicinin yaklaşımı, alışkanlıkları ve yaşam tarzı dikkate alınmalı, Türk medya yapısı ve alışkanlıkları dikkate alınarak yayın akışları oluşturulmalıdır. Programlar mutlaka gecikme olmaksızın ilan edilen saatte başlamalıdır.

Öğrencilere ve izleyicilere Anadolu Üniversitesi kimliğini hissettirecek bir etkileşimli yapı oluşturulmalıdır. Bu etkileşimli yapı için;

- Geri bildirim mekanizmaları (SMS, e-posta, telefon (çağrı merkezi)) oluşturulmalı
- İnternette indirilebilen/izlenebilen talebe bağlı (on demand) videolar (dersler dahil) olmalı
- Dijital TV olanaklarıyla etkileşim sağlanmalı
- Program sonunda etkileşim için e-posta adresinin ve arama merkezinin iletişim bilgilerinin duyurulması sağlanmalı
- Aidiyet duygusu yaratmak için stüdyolara Açık Öğretim Fakültesi öğrencileri davet edilmeli

- Yayın akışı e-posta ile öğrencilere duyurulmalı
- Derslerden önce ve sonra 10 dakikalık canlı yayın (ön hazırlayıcı, ön düzenleyici) yapılmalı
- Açık Öğretim bürolarının bulunduğu her ilde canlı yayın yapılmalı

İzleyici beklentilerini karşılayan, izleyiciyi motive eden, izlenebilir bir kanal olması için ise aşağıda sıralanmış olan konuların önemine dikkat edilmesi gerekmektedir.

- Yayın öncesinde pilot izleme odak grupları (pre-test) uygulamaları yapılmalı
- Kayıtlı ve canlı programlar sınav değerlendirmesine tabi olmalı ve öğrenci bundan sınav olacağını bilmeli
- “Kredi sistemi, kredilendirme” programlara bütünleşmiş olmalı
- Kayıtlar sırasında öğrencilere anket yapılarak değerlendirmeleri alınmalı
- 5-10 dakikalık kısa yarışmalarla gün içindeki ders programlarında edinilen bilgi ölçülmeli
- TV programlarına bilgi yarışması veya oylama gibi modüller eklenmeli
- Öğrencilerin derste sorulan sorulara SMS gibi araçlarla yanıt vermesi sağlanmalı
- Ölçme ve değerlendirme için internet üzerindeki araçlar kullanılmalı

Ayrıca, kanalın başarılı olabilmesi için uluslararası üniversiteler ve yayın kurumları ile işbirlikleri en üst seviyede tutulmalıdır.

3.3.2.2. Popüler Eğitim

Popüler eğitim, yaşam boyunca bilgi, görgü, beceri, nitelik ve yeterliklerin geliştirilmesine yönelik tüm faaliyetleri içermektedir. Küreselleşmenin zorluklarına, hızlı gelişen teknolojik yeniliklere karşı, geleneksel eğitim kurum ve yöntemleri ile bireylerin ihtiyaçlarına yeterince cevap verilememektedir. Her ne kadar önemi artsa da sadece formal eğitim de yeterli olamamaktadır. Yeni teknolojilerle birlikte bazı meslekler ortadan kalkmakta ve yeni meslekler ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda bilgilerin eskime süresi de kısalarak işlerin yapılış şekilleri de değişmektedir. Bireyler için bu değişimlere uyum sağlayabilmek ancak sürekli öğrenme ile mümkün olmaktadır. Günümüzde uzmanlaşma önem kazanmakta, iş değişikliği yapılacağı zaman diğer işte de uzmanlaşmak gerekmektedir. Bu da yaşam boyu

öğrenmeyi gerektirmektedir. Yaşam boyu öğrenme, yaşamın tüm aşamalarını içerdiği için başta devlet olmak üzere, işletmelere, sosyal taraflara, STK'lara, ailelere, bireylere kısaca herkese görev düşmektedir. Küresel rekabetin egemen olduğu günümüzde, bilgi toplumunda ekonomik gelişme, refah ve sosyal barış için, toplumdaki bireylerin becerileri, motivasyonları ve yaşam boyu öğrenme konusunda aktif olmaları gerekmektedir. Bu sağlanamaz ise yaratıcılık ve esneklik olmayacağı için (bunlar eğitim ve öğrenmeyle sağlanır) bireyler, işletmeler ve uluslar ekonomik ve sosyal değişimlere karşı mücadelede zorlanacaklardır.⁸⁰

Yaşam boyu öğrenme içeriğindeki programlarda, yeni, dinamik ve coşkulu bir kanal yüzü (yeni yüz) yaratılmalı; güler yüzlü TV sloganıyla yola çıkılması gerekmektedir.

Eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve aşağıda yer alan içeriğe sahip programların hazırlanması önem taşımaktadır.

- Belge drama (docu-drama); mizah
- Birlikte yaşama
- Şehir hayatına ve çevreye yönelik duyarlılık
- İletişim becerileri
- Kişisel gelişim
- Sporu tanıtmaya, sağlıklı yaşam için spor eğitimi
- Araştırmayı sevdirmeye
- Bilgilendirici programlar (spotlar; genel kitleye hitap eden; yaşamı kolaylaştıran bilgi)
- Popüler kültürü dâhil etme
- Yaratıcı potansiyeli tetikleme
- Formal eğitim programlarını destekleme (bilgi yarışmaları)
- Teorik bilginin pratik uygulamaları
- Gündemi yakalama
- Kadın ve çocuk sağlığı, bedensel gelişim, yaşlılık vb.

Program formatları düzenlenirken esnek olmaya ve hedef izleyici kitlelerine göre şekillendirilmeye; formata uygun dış yapımlar kullanmaya, hedef kitle tarafından ve hedef kitle için şekillendirilen bir format tasarımını kullanmaya (katılımlı tasarım); programların

⁸⁰ Necdet Kenar, <http://www.messegitim.com.tr/ti/587/0/YASAM-BOYU-OGRENME>, 2005 (Erişim Tarihi: 13.06.2015)

yeni medya kanallarında yeniden kullanımının / tekrarlanmasının sağlanmasına özen göstermek gerekmektedir.

Programların sunum tarzında üzerinde durulan önemli konuların içerisinde; etkileşim (ödülleri, telefon, e-posta, internet), popüler uzmanlar tarafından sunum ve kanal kimliği ile özdeşleşmiş, pozitif enerjili ekran yüzleri (ünlüler) yer almaktadır.

Programlarda; dilin doğru kullanımı önem taşımaktadır. Yalın, net ve didaktik olmayan dil kullanılması gerekmektedir. Ayrıca, örneklere ve vaka analizlerine yer verilmeli, bilişsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve psikomotor gelişimi destekleyen yapıda projeler üretilmelidir. Pozitif bakış, kendine güven, kendini tanıma, kendine saygı gibi duyguları destekleyen, katılımı teşvik eden yayınlar hazırlanmalıdır. Yayınların teknik kalitesi yüksek olmalı; izleyicide görsel ve işitsel kalite açısından memnuniyet yaratılmalıdır.

İçeriği ve formatı hem programcı, hem de izleyici oluşturabilmeli; programlara izleyicinin katılımı da sağlanarak tasarlanmalıdır. Gerçek zamanlı ve gerçek zamanlı olmayan etkileşim yöntemleri uygulanmalı, kısa mesaj, e-posta ve telefon gibi araçlar kullanılarak etkileşim artırılmalıdır.

Yaşam boyu öğrenme boyutunda, yayınların performansı mutlaka ölçülmeli ve değerlendirilebilmelidir. Mutlaka geri bildirim mekanizmaları kurulmalı ve izlenme oranı ölçümleri yapılmalıdır. Bunlar programların başarısı konusunda önemli geri dönüşler sağlamaktadır. Odak grupları gibi araştırma araçlarıyla programlar ayrıca değerlendirilmelidir.

Sürekli gelişimi desteklemek ve izleyici ilgisini arttırmak amacıyla meslek örgütleriyle, kamu ve özel sektör kuruluşlarıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla, eğitim kurumlarıyla, uluslararası kurumlarla ve kanallarla işbirlikleri gerçekleştirilmelidir.

3.3.3. Değişim Yönetimi İçin Öneriler

Farklı kurumların bir araya geldiği bir stratejik işbirliği ürünü olan “TRT Okul” kanalında, değişim yönetiminin en doğru şekilde yapılması için, 9-10 Ekim 2010 tarihlerinde

hem ülke içerisinde hem de yurt dışından farklı kurum ve kuruluşların katılımlarıyla gerçekleştirilen arama konferansında aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- Hem yönetim, hem alt kademelerde kültür değişiminin sağlanması
 - Katılımlı yönetim anlayışı
 - Sürekli iyileşmeyi sağlama ve yeni teknolojilere adaptasyonu sağlama amacıyla personel eğitimleri (akademik ve yapım personeline)
 - Eğitimcilerin eğitimi
 - Şeffaflık
 - Personel teşvikleri
 - Personele kanal hedeflerinin net olarak duyurulması/iletişiminin yapılması
 - Televizyon çalışanları ve akademik personel arasında rotasyonlar yapılması
- İşbirliğine dayalı çalışma yaklaşımının benimsenmesi
- Yapım tasarımı ve uygulanması ile ilgili kaynakların belirlenmesi ve kullanımı
- Kanal kimliğinin geliştirilmesi ve çalışan sadakati oluşumu
- İyi bir ilk izlenim yaratılması (Love At First Sight and Byte)
- Yaşam boyu öğrenme konusunda organizasyonel yapılanmaya gidilmesi: Yaşam boyu öğrenme ofisi/koordinatörü
- Gelecekteki kanalın yayın politikası planlarının ve senaryo çalışmalarının sistematik bir şekilde yapılması (Uzaktan öğrenmenin geleceğinde neler olacak? Sorusuna yanıt aranarak) (EKLER-DVD- Anadolu Üniversitesi Uluslararası TRT Okul Arama Konferans Sonuç Bildirgesi)

TRT Eğitim Kanalı kurulmasına karar verildikten sonra, TRT’de kanala yönelik ilk çalışmalar kanala atanan yöneticiler tarafından başlatılarak, bu yapılan çalışmalar arama konferansından önce bir sunu haline getirilmiştir (EKLER-DVD, TRT Okul Kanalı Hazırlık Süreci Sunusu). Bu sunu kanalın kurulum aşamasında Anadolu Üniversitesi ile paylaşarak geliştirilmiştir. Yapılan bu çalışmalar doğrultusunda, kanalın sloganı “yaşam boyu eğitim” hatta akılda kalması ve espirili olması açısından o dönemde ünlü stand-up sanatçısı Cem Yılmaz’ın sıklıkla kullandığı bir ifade olan “eğitim şart” cümlesi olarak belirlenmiştir. Kanalın amacı “yediden yetmiş yediye eğitim”, kanalın vizyonu “yaşam boyu öğrenme odaklı uluslararası yayıncılıkla hedef kitlenin yaşam kalitesini evrensel düzeye çıkartmak” ve kanalın stratejisi “katılımcı –interaktif yayıncılık” olarak belirlenmiştir. Eğitim kanalı iki kurumun ortak çalışması olarak oluşturulacağı için, Anadolu Üniversitesi ve TRT’nin

hazırlayacağı programlarda kalite, renk farklarının olmaması, ekranda görsel bütünlük sağlanması ve estetik bütünlük için ekran rengi, ara yüzler, sunucu kıyafetleri, haber stüdyoları, dekorlar gibi ekranın bütün estetiğinde ortak bir çizgi belirlenerek ortak çalışılması gerekliliği üzerinde durulmuştur. Program akışında ise izleyicide alışkanlık kazandırmak için belli saatlerde belli program türlerinin yayınlanması ve bunun standart hale getirilmesi düşünülmüştür. Ayrıca, program akışına dinamizm katmak için farklı konularda bilgilendirme amaçlı (çevre-hijyen-tasarruf-bilgi, vb.) spotlarla birlikte, program aralarında müzik klipleri yayınlanmasına da karar verilmiştir. Kanalda yer alması düşünülen program türleri ise, haber (üniversite haberleri ve eğlenceli haberler), üniversite dersleri, eğitim-kültür programları, sohbet-tartışma programları, yarışma, belgesel, bilgilendirici spotlar, müzik, komedi, bilim-sanat, gençlik dizileri ve sinema olarak belirlenmiştir. Ayrıca kanala 1, 3, 5, 10, 20 dakikalık programlarla hızlı ve dinamik bir özellik kazandırılması gerektiği, sadece bazı derslerin 40 dakika olabileceği ve canlı programların bu süreler dışında yayın yapabileceği konusunda ortak karara varılmıştır.

TRT Eğitim (TRT OKUL) Kanalı için yapılan çalışmalar ile Anadolu Üniversitesinin yapmış olduğu uluslararası Arama Konferansı'nın çıktıları değerlendirildiğinde birbirine benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Anadolu Üniversitesi kanalda yayınlanması için hazırlayacağı derslerin önceliğini belirlemek için, derslere göre öğrenci sayılarını temel almıştır. Buna göre yayınlanacak derslerin çekimlerine başlanmıştır. (EKLER-DVD – Anadolu Üniversitesi Derslere Göre Öğrenci Sayısı Dosyası)

3.3.4. TRT Okul Kanalı Teknik Özellikleri

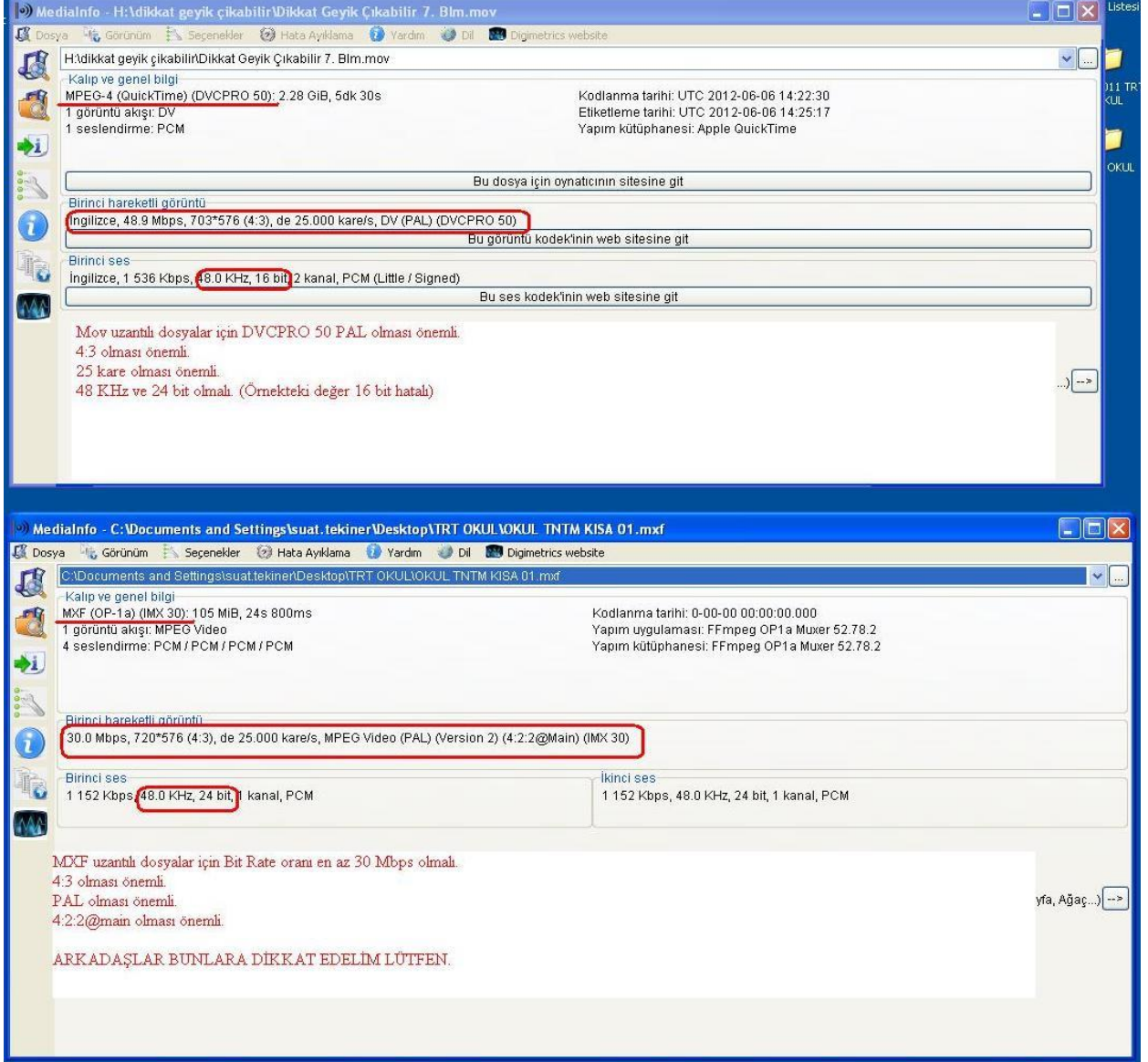
TRT Okul Kanalı yayın hayatına başlamadan önce hızlı bir şekilde belirlenen formatlarda hem kurum içi programcılara hem de kurum dışı program yapım firmalarına program siparişleri vermiştir. Ayrıca Anadolu Üniversitesi de kanalda yayınlanacak programlar için çalışmalara başlamıştır. Hem TRT'de içyapım olarak, hem firmalar aracılığı ile üreten, hem de Anadolu Üniversitesi tarafından yapılan programların video, ses, renk gibi teknik özelliklerinin birbirinden farklı olmaması için her iki kurum tarafından ortak bir teknik yayın standardı belirlenmiştir. Yayın formatı 4-3 SD (3 yıl sonra 16-9 SD) olarak belirlenmiştir.

Sesle ilgili teknik özellikler aşağıda sıralandığı şekilde belirtilmiştir:

- Analog ses seviyesi için, Edius ve Final Cut setlerden export edilen mxf ve mov dosyalarının ses seviyelerinin -18 ile -12 db arasında tutulması gerekmektedir.
- Müzik + efekt seslerinin kesinlikle diyalogların altında tutulması, diyalogları bastırarak oranda yükseltilmemesi gerekmektedir
- Jenerik müziğinin programın ana ses seviyesinden çok farklı olmaması gerekmektedir. Fragman ve teaser seslerinde de aynı konulara özen gösterilmesi gerekmektedir.
- Bant kopyaları için -10 db ile -20 db arasında olması gerekmektedir.

Video ile ilgili olarak belirlenen teknik özellikler içerisinde aşağıda sıralanan unsurlar yer almaktadır:

- Dosya formatlı videoların başında veya sonunda karartma, renk barı ve test ton sinyali olmamalı; video, yayında okunacak klip şeklinde çıktı alınmalıdır.
- Video, SD Pal, 720*576 çözünürlük, 16:9 aspect ratio, 25 fps olmalıdır. Görüntü, yayınlanması istenen formatta teslim edilmelidir.
- SD materyaller digibeta formatındaki kasetlerde teslim edilecektir. Ayrıca dosya tabanlı kopyaları .mxf(SMPTE 378M:OP1A) dosyası olarak ve 30Mbit/sec I-Frame only 4:2:2 profile @MainLevel video kodlu olarak HDD'de veya flash memory'de teslim edilecektir.
- .mov uzantılı dosyalar için output formatı DVC PRO 50 PAL olarak seçilmelidir. Final – Cut için çıkışlar; QUICK TIME (.MOV) DVCPRO50, avid için, QUICK TIME (.MOV) DVCPRO50, QUICK TIME (.MOV) AVID MPEG-2 50 BİT seçilmelidir.

Tablo 1: Teknik Veri Ekranı – Media Info Uygulaması

Yukarıda yer alan teknik veri ekranından, oluşturulan program ile ilgili tüm teknik detaylar kontrol edilerek kanalın belirlediği standartları karşılayıp karşılamadığı görülebilmektedir. Eğer kanalın belirlediği standartları karşılamayan herhangi bir değer söz konusu ise bu değerlerin standartlara göre düzeltilmesi talep edilmektedir. Bu değerlere uygun olmayan programlar yayın akışında yer almamaktadır.

Belirlenen bu teknik verilerle, Anadolu Üniversitesi ve TRT tarafından yapılan/yaptırılan tüm programların, renk bilgisi, çözünürlük ve ses seviyesi gibi ekrana yansıyan tüm özellikleri bir standart hale getirilerek birbiri ile teknik olarak (renk, ses,

görüntü tarama sayısı vb.) uyumlu olması sağlanmaktadır. Böylece farklı kurumlar tarafından gerçekleştirilen programlar ekranda aynı kalitede, aynı ses ve görüntü bilgisine sahip olarak yer almaktadır. Bu da ekran bütünlüğü için önemli bir olgudur. Örneğin aynı ses bilgisine sahip olmayan programlarda, bir program bitip diğer program başladığında evde izleme yapılırken, televizyonun uzaktan kumandası ile her program için ayrı ses ayarı yapılması gerekmektedir. Bunun da izleyiciyi üzerinde olumsuz etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle her iki kurum tarafından ortak teknik yayın standardı belirlenerek uygulamaya koyulmuştur.

3.3.5. TRT Okul Kanalı Yayın Akışı

TRT yönetimi, izleyicinin ihtiyacına cevap vermek, ilgi ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve program planlamalarını hedef kitlenin ilgi ve beğenilerine göre oluşturmak üzere bir ölçüm sistemi kurmuştur. Bu sistemden elde edilen veriler, TRT-Okul kanalı yayın akışına da ışık tutmakta, doğru planlamalar için yol göstermektedir. Üniversite'nin bu konuda görevlendirdiği öğretim üyeleri, TRT'nin program planlama ekibiyle bir araya gelerek analizler gerçekleştirilmiştir. Yayın akışları, öğrencilerin, yetişkinlerin, çeşitli eğitim düzeyindeki izleyicilerin ekran başında olduğu saatlere göre düzenlenerek bu veriler eşliğinde yayın akışları oluşturulmuştur (EKLER-DVD - TRT Okul Yayın Akış Örnekleri Dosyası).

3.3.6. TRT Okul Kanalı Program Türlerinin Oluşturulması

TRT OKUL kanalında her yaşta insana hitap eden eğitim programlarının yanı sıra gençlere yönelik farklı program türlerinin de yer alması planlanmıştır. Daha önce TRT-4 kanalında yoğun olarak sadece ders yayınları yapılmış ve kanalın ders yayınladığı saatlerde izleme oranlarına bakıldığında bunların çok düşük olduğu ve neredeyse hiç izleme yapılmadığı tespit edilmiştir. Açılan yeni eğitim kanalında da ders programları yayınlanması planlanmaktadır. Ancak daha önceki TRT-4 deneyiminden sonra bu kanalda sadece ders programlarının değil, tüm kesimin dikkatini çekecek ve beğenisini kazanacak türde farklı programların yayınlanması gerektiği üzerinde ortak karara varılmıştır. Günde yirmi dört saat yayın yapacak bir eğitim kanalının ancak hızlı, dinamik ve farklı türde oluşturacağı programlarla izlenebileceği ve farkındalık yaratacağı düşünülerek, Anadolu Üniversitesi, ders

programlarının dışında, haber, eğitim-kültür, sohbet-tartışma, belgesel, müzik, bilim türlerinde de program hazırlamayı kararlaştırmıştır.

Anadolu Üniversitesinin hazırlayacağı program formatları ile ilgili çalışmaları şu şekildedir;

- Bilim: Bilim tarihi, bilim felsefesi, bilim adamları vb. içeriğe sahip
- Türk karikatür tarihi
- Arkeoloji
- Dönüşümler: Teknolojinin getirdiği değişim ve yenilikler üzerine
- Girişimcilik
- Mezunlar: Başarı öyküleri
- Sık Sorulan Sorular
- Öğrenci Destek Hizmetleri
- TÜBİTAK'la işbirliği içinde yapılabilecek programlar
- Plastik Sanatlar
- Müzik: Klasik müzik; Türk bestecileri, çalışmaları ve bestelerinden örnekler; açıklamalı klasik müzik konserleri, müzik aletleri gibi müzikle ilgili konular,
- Tiyatro
- Sinema,
- Fotoğraf,
- Edebiyat
- Kültürel Miras: Yazılı tarih dışındaki tüm kültürel değerleri konu alan programlar,
- Spor: Spor eğitimini içeren programlar,
- Çevre ve Ekoloji: Bu konuda yapılan programların devamı türündeki programlar,
- Ekonomi: Haftanın ekonomik gelişmelerini değerlendiren canlı programlar
- Bilim ve Teknoloji
- Sağlık
- Eğitim:
- Dil Eğitimi
-

21 Haziran 2010 tarihinde TRT Televizyon Dairesi Başkanlığında Anadolu Üniversitesi ve TRT'nin katılımıyla bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya; TRT'den, TV Dairesi Başkanı Nimet Ersin, TRT Okul Yöneticileri Prodüktör Suat Tekiner ve Banu Atay katılmış,

Anadolu Üniversitesinden ise Anadolu Üniversitesi Rektör Yardımcısı Aydın Ziya Özgür, Anadolu Üniversitesi Eğitim Kanalı Koordinatörü Ufuk Küçükcan ve Mümin Peker katılmışlardır. Toplantıda daha önce başarısız olan TRT-4’de yayınlanan A.Ö.F. dersleri örneği üzerinde durularak bu kez yirmi dört saatlik bir eğitim kanalının nasıl izlenebilir olabilmesi üzerinde tartışılmıştır. Bu tartışmalar sonucunda kısa ve dinamik programlardan oluşan bir program akışı hazırlanması, ders programlarının büyük çoğunluğunun yirmi ile otuz dakika olarak hazırlanması, mümkün olmayan derslerin en fazla kırk dakika olması, derslerin arasında izleyiciye nefes aldırarak kısa eğlenceli programların yer alması, öğrenciler dışında diğer izleyici gruplarının da kanalı izleyebilmesi ve kanalın geniş kitlelere hitap edebilmesi için farklı türlerde programların yayınlanması konularında fikir birliğine varılmıştır. Yapılan bu toplantı sonrasında Anadolu Üniversitesinin oluşturulmayı planladığı ilk programlar EK-13’te sunulmuştur.

3.3.7. TRT Okul Kanalı Program Süreleri ve Program Örnekleri

Anadolu Üniversitesi ve TRT arasında yapılan görüşmelerde, yayın akışının lego mantığına göre oluşturulması ve kanalda yayınlanacak program sürelerinin en fazla 20 – 40 dakika, canlı ya da stüdyo programlarının ise 60 dakika olması kararlaştırılmıştır. Aynı zamanda hızlı ve tempolu bir yayın akışı sağlamak için programların ağırlıklı olarak 1-3-5 ve 10 dakika sürelerle hazırlanması konusunda fikir birliğine varılmıştır. Böylece standart yayın süreleri sayesinde yayın akışlarını düzenlemede pratiklik sağlanabilmiştir. Aynı zamanda kısa süreli programlarla kanalda tempo yüksek tutularak mevcut kanallardan sıkılan, farklı arayış içinde olan izleyicilerin beklentilerinin karşılanması yanı sıra medya sektörüne farklı bir anlayış getirilmesi de düşünülmüştür.

TRT tarafından, yaşam boyu karşılaştığımız her konuyla ilgili bilgi vermek amacıyla, evdeki kullanılmayan malzemelerden dekoratif ev eşyası üretimi, anne ve çocuk sağlığı, koruyucu sağlık, vatandaşların çeşitli kamu kurumlarındaki işleri, mahkeme başvuruları, vatandaşlık hakları, hasta hakları, emlak alımı, vergi dairesi ve sosyal güvenlik kurumu ile ilgili işleri, tüketicilere yönelik bilgiler vb. gibi farklı konularda programlar hazırlanmıştır. Bu hazırlanan programlardan bazı örnekler ise şu şekildedir: Öğrenci Evi, Öğrenci Günlüğü, Gerçek Hayatta Ne İşimize Yarayacak, Üniversitelerimiz, Mezun Oldum, Resim Dersi, Öğrenci Mutfağı, Öğrenci İşi, Eğitim Haberleri, Kampus Aktüel, Kampus Konserleri gibi

öğrencilere yönelik programlar. Bu programlar genellikle öğrencilerin gündelik hayatlarını kolaylaştırmaya ve onlara pratik bilgiler vermeye yönelik programlardır. Programların her birinin içerikleri EK-14’te sunulmuştur. Öğrencilerle birlikte yediden yetmiş yediye tüm kesimlere hitap eden programlar ise; Kolay Gelsin, Takvim, Böyle Çalışır, Böyle Tamir Edilir, Türkçe-Türkçe, Toplu Hayat, Kendimi Tanıyorum, Yaşam Boyu Spor, Spor Okulu, Müzik Okulu, Teknoloji Dergisi, Peyzaj, Evdeki Dostlar, Tarım Gıda Yaşam, Çizgili Program, Ben Öğrenciyken, Çekirgenin Notları, Sanat 2011, Sen Ben, Demokrasi Platformu, Ne Diyoruz Ne Anlıyoruz, Felsefe ve Gündelik Hayat, Konuşmak Lazım, Genç Forum, Medya Okumaları, Bilmek İstiyorum, Ben Yaparım şeklindedir. Bu programlarda da spordan tarıma, teknolojiden hayvan sevgisine kadar pek çok içerik yer almaktadır. Bu programların içerikleri EK-15’te sunulmuştur.

Ayrıca, kentlilik bilincine ilişkin animasyon spotlar, “Gençlik Halleri” adlı günlük 30 saniyelik çizgi film, “Bir Dakika” adlı, coğrafya, bilim, edebiyat, sanat tarihi gibi konularda bilgilendirme spotları ve çeşitli skeçlerle güler yüzlü bir TRT Okul kanalı hedeflenmiştir.

Program hazırlıkları ve teknik alt yapının hazır hale getirilmesi yaklaşık bir buçuk yıllık bir süreç içerisinde tamamlanmıştır. TRT Okul kanalında yayınlanacak programlarda yer alan ünlü isimlerle tüm TRT kanallarında yayınlanan TRT Okul tanıtım filmi hazırlanmış, ayrıca programlarda yer alan ünlü isimlerin yer aldığı tanıtım fotoğrafları tüm Türkiye’deki reklam panolarına asılmıştır (EKLER-DVD - TRT Okul Tanıtım Filmleri Dosyası).

TRT Okul kanalında yayınlanan 1 ile 10 dakikalık programların listesi aşağıda yer alan tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 2: TRT Okul Kanalında Yayınlanan 1 - 3 Dakikalık Programların Listesi

PROGRAMIN ADI	BÖLÜM SÜRESİ
OKULDAKİ MERAKLI	1-3'
AN'I YAŞAMAK (HAYAT DEDİĞİN)	1'
BİR DAKİKA	1'
GENÇLİK HALLERİ	1'
KEŞKE	2
KONUŞAN PARA	3'
DAĞARCİK	3'
SAÇMA İCATLAR	1'
YAŞAMA ARTI KAT	3'

Tablo 3: TRT Okul Kanalında Yayınlanan 5 Dakikalık Programların Listesi

PROGRAMIN ADI	BÖLÜM SÜRESİ
ANATOMİ ATLASI	5'
BİLGİSAYAR ÖĞRENYORUM	5'
GALAKSİ NOTLARI	5'
DEDİKLERİNİZ	5'
EDEBİYATIN YÜZÜ	5'
BÖYLE ÇALIŞIR	5'
BÖYLE İNŞAA EDİLİR	5'
BÖYLE OLUŞUR	5'
BÖYLE TAMİR EDİLİR	5'
HANEDAN	5'
HAYAT KISA KUŞLAR UÇUYOR	5
HAYATIM DEĞİŞTİ	5
İNCİ TANELERİ	5
NASIL ÜRETİLİR	5'
KİLOMETRE TAŞLARI	5'
KONUŞAN FOTOĞRAFLAR	5'
SANATSEVER	5
YAŞARKEN	5'
ZAMANSIZ ÇİZGİLER	5'
TÜRKİYEDE ÖĞRENCİ OLMAK	5

Tablo 4: TRT Okul Kanalında Yayınlanan 10 Dakikalık Programların Listesi

PROGRAMIN ADI	BÖLÜM SÜRESİ
1 KİTAP 1 YARIŞMA	10'
ADRENALİN	10'
BAŞKA HAYATLAR	10'
BİLİM AJANDASI	10'
BİLİNMEYEN EVREN	10'
ÇEKİRGENİN NOTLARI	10'
EVDEKİ SANAT	10
HOBİM	10
MAKARA GIRLA	10'
NEREDE NE VAR?	10'
OKULDAKİ MUCİT	10'
RADİ HOCA	10'
SİNEMA HAKKINDA HERŞEY	10'
ZÜMRÜT-Ü ANKA (BİR İSTANBUL MASALI)	10'

Bir ve üç dakikalık programların büyük bölümü animasyon içeriğinde olup, çok kısa genel kültür bilgileri verilmektedir. Hedef kitlesine bakıldığında bunun tüm izleyici grubu

olduğu görülmektedir. Beş dakikalık programlar ise yine tüm izleyici grubuna hitap eden programlar olup genel kültür, sanat, hayatın içinden, hayata dair programları kapsamaktadır. On dakikalık programlar ise eğlence, spor, eğitim, bilim, kültür ve sanat içerikli programlardır.

3.3.8. TRT Okul Kanalı Açılış Programı

TRT Okul Kanalı, 24 Ocak'ta başlayan test yayınının ardından 31 Ocak 2011 tarihinde sunuculuğunu Anadolu Üniversitesi mezunu olan Beyazıt Öztürk'ün yaptığı gala programıyla yayın hayatına başlamıştır. Programda Anadolu Üniversitesi Senfoni Orkestrası ve Üç Baş (Tevfik Rodos, Tuncay Kurtuluş, Zafer Erdaş) yer almaktadır. Günde 24 saat yayın yapacak olan kanalın, bu açılış gala programının orijinal yayın akışı aşağıdaki gibidir.

Tablo 5: TRT Okul Kanalı Açılış Programı Akışı

TRT OKUL KANALI AÇILIŞ PROGRAMI

31 OCAK 2011

	KONU	İÇERİK	SÜRE	TOPLAM SÜRE
1	JENERİK		50"	
2	VTR ÇOBAN YILDIZI	Çoban Yıldızı (Melih Kibar'ın Eurovision için bestelediği müzik)Müzik eşliğinde led ekrana TRT tarihindeki programlardan örnekler verilir. <u>VTR BAŞLADIKTAN 2'.20" SONRA BEYAZ SAHNEYE GİRER MÜZİK FONA ÇEKİLİR VE KONUŞMAYA BAŞLAR.!!</u>	3,10"	4'
3	BEYAZIT ÖZTÜRK SUNUM	Orkestra sonrasında Beyaz sahneye gelir Televizyonun 43 yıldönümü ve TRT Okul Kanalı'nın açılışına dair konuşma yapar	3'	7'30"
4	BEYAZIT ÖZTÜRK "NASIL BİR KANAL" SUNUM	TRT Okul kanalının kimliğine yönelik hazırlanan VTR anonsu	1'	
5	VTR	NASIL BİR KANAL	3'	14'30

	BEYAZIT ÖZTÜRK SUNUM	Kanal Programlarının Tanıtımı anonsu yapar	1'	15'30
6	VTR	TRT OKUL KANALI PROGRAMLARI TANITIM(BAŞBAKANLI)	5.14'	21'.00
7	BEYAZ KONUŞMACILARI DAVET ve KONUŞMALAR	A.Ü Rektörü (Fonda A.Ü görüntüleri) TRT Genel Müdürü (Fonda TRT Okul açılış hazırlıkları görüntüleri) Devlet Bakanı (Fonda isim) Başbakan (Fonda isim) Cumhurbaşkanı(Fonda isim)	40'	61'00
8	VTR	SOKAK RÖPORTAJLAR <i>BU SIRADA SENFONİ VE CENGİZ ÖZKAN YERLEŞİR</i>	6'	67'00
9	CENGİZ ÖZKAN	Böyle İkrar İlen (Orkestra ile) Dersini Almışta Ediyor Ezber (Solo) Kul Olayım Kalem Tutan Ellere (Solo)	12'30	80'
10	BEYAZIT ÖZTÜRK ANONS	Anadolu Üniversite'sinin katkısı ağırlıklı bir konuşma	5'	85'
11	VTR	A.Ü TANITIM (BU SIRADA 3 BAS VE ÖZGÜN YERLEŞECEK)	1'.30"	86,30
12	A.Ü SENFONİ ORKESTRASI VE ÜÇ BAS MİNİ KONSERİ	İzmir Opera'dan Tevfik Rodos, Ankara Opera'dan Tuncay Kurtoğlu İstanbul Opera'dan Zafer Erdaş - Akşam Mahnısı - Anan Var midur? - Carmen Carmen söylenirken Beyaz araya girer ve şarkıyı İki Keklik türküsüne bağlar	11'	97,30'
13	BEYAZIT ÖZTÜRK VE ÖZGÜN	Beyazıt Öztürk üç bas konseri bitiminde sahneye girer orkestranın içinde viyolensel çalmakta olan Özgün'ü sahneye çağırır	2'	99,30'
14	ÖZGÜN MİNİ KONSER	Özgün senfoni ve kendi orkestrası eşliğinde iki şarkı söyler - Elveda Ve Aşk Çiçeği	9'	108,30'
15	BEYAZIT ÖZTÜRK TEŞEKKÜR VE KAPANIŞ	Beyaz emeği geçen herkese teşekkür eder, kapanış konuşmasını yapar ve A.Ü Senfoni	2'	110,30'

	KONUŞMASI	Orkestrasının kanal için hazırladığı müzik eşliğinde sahneye gelirler konfetiler atılır		
16	KANAL TANITIM VTR'Sİ KAPANIŞ JENERİĞİ		50''	112,30'

TRT Okul Kanalı açılışında ilk olarak, Melih Kibar'ın erovizyon için bestelemiş olduğu Çoban Yıldızı adlı müzik eşliğinde TRT'nin unutulmaz programları sahne perdesinde yansıtılmıştır. Ardından Beyazıt Öztürk'ün sunuculuğunda TRT Okul Kanal kimliğinin anlatıldığı ve TRT Okul Kanalı'nda yayınlanacak programların tanıtımının yapıldığı kısa program yayınlanmıştır. Daha sonra Anadolu Üniversitesi rektörü (Prof. Dr. Davud Aydın), TRT Genel Müdürü (İbrahim Şahin), Devlet Bakanı (Bülent Arınç) ve Başbakan'ın (Recep Tayyip Erdoğan) konuşmalarının ardından nasıl bir eğitim kanalı istersiniz sorusunun sorulduğu kısa program yayınlanmıştır. Bu kısa programdan sonra ünlü halk ozanı Cengiz Özkan'ın üç parçası canlı olarak seslendirilmiştir. Beyazıt Öztürk'ün sunumuyla Anadolu Üniversitesinin tanıtım bandı yayımlandıktan sonra da Tefik Rodos, Tuncay Kurtoğlu ve Zafer Erdaş'tan oluşan Üç Baş müzik grubu canlı olarak üç parça seslendirmiştir. Son parçaya Beyazıt Öztürk de eşlik ederek parçanın sonunda ünlü pop sanatçısı Özgün'ü sahneye almış ve Özgün iki eserini senfonik olarak seslendirmiş ve Anadolu Üniversitesinin TRT Okul kanalı için bestelediği eser ile açılış programı sona ermiştir. Açılış programı müzik ağırlıklı olup, toplumun her kesimine hitap edecek şekilde planlanmıştır.

Kapanış jeneriğinden hemen sonra ise dünyada ilk kez Türkiye'de ve TRT-Okul kanalında, daha sonra diğer birçok Avrupa ülkesinde de, yayınlanacak olan "Kontrol Sende" adlı canlı yarışma programına bağlanılmıştır. Bütün internet kullanıcılarını ekrana bağlayacak olan program yirmi dört saat Web'den canlı olarak yayınlanmıştır. Programın günlük 60 dakikalık özetleri hafta içi her gün 22:00'de yayınlanmıştır. Cumartesi akşamları ise büyük bir şov programıyla stüdyodan canlı bağlantıya geçilerek elemelerin yayını gerçekleştirilmiştir.

Resim 1. Kontrol Sende Program Tanıtım Görseli

Resim 2. Kontrol Sende Programı Yarışmacı Görüntüsü

Resim 3. Kontrol Sende Programı Sunucusu ve Yarışmacının Görüntüsü

Resim 4. Kontrol Sende Programı Stüdyo Görüntüsü

Resim 5. Kontrol Sende Programı Yarışmacıların Olduğu Alanın Görüntüsü

Kontrol Sende adlı program TRT Okul'un tanıtımı için beklenenden çok daha fazla başarılı olmuştur. Yeni açılan kanalın ismi bu program sayesinde genç hedef kitle arasında kısa sürede tanınır hale gelmiştir. Programın web üzerinden 24 saat yayınlanması ve etkileşimli olması (yarışmacıların talepleri hakkında izleyicilerin belirleyici olması ve elemeleri izleyicilerin yapabilmesi vb. gibi) gençlerin programa ilgi göstermesini sağlamıştır. Başta gençlerin olmak üzere bütün izleyici gruplarının ilgisini çekebileceği düşünülerek gerçekleştirilen Kontrol Sende adlı program ile TRT Okul kanalı hedeflediği gibi geniş kitlelere ismini duyurabilmiştir.

3.3.9. TRT Okul Kanalı İzlenme Platformları ve Yayınların Sosyal Medya İle Desteklenmesi

TRT Okul kanalı Türksat 2A Batı paketi (Frekans 11919, Pol V Sembol 24444, FEC ¾) üzerinden 58 ülkeye (Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, Arnavutluk, Makedonya, Sırbistan, Karadağ, Bosna Hersek, Romanya, Kosova, Macaristan, Hırvatistan, Moldova, Ukrayna, Slovakya, Polonya, Çek Cum., Avusturya, Slovenya, İtalya, Malta, İsviçre, Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, Danimarka, İngiltere, İsveç, Rusya, Belarus, Litvanya, Letonya, Estonya, Finlandiya, İspanya, Portekiz, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan, İran, Irak, Suriye, Arabistan, Mısır, Libya, Tunus, Cezayir, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, Ürdün, Norveç, Lübnan, Filistin, İsrail, İzlanda ve İrlanda) ulaşmaktadır.

TRT Okul Kanalı Digtürk, D- Smart, Tivi-Bu, Teledünya platformlarının yanı sıra karasal yayın ve Türksat uydusu aracılığıyla da bütün Avrupa ve Asya ülkelerine yayınlarını ulaştırmasının yanı sıra, www.trtokul.com.tr web adresinden de yayınını sürdürmektedir. Ayrıca, Facebook ve Twitter gibi sosyal medya araçları üzerinden de izleyiciyle bağlantı kurmaktadır (<http://www.facebook.com/trtokul> <http://twitter.com/trtokul>).

TRT Okul Kanalı karasal yayında (basit televizyon anteni ile alınabilen yayın) ise TRT Çocuk Kanalı ile TRT-4 Kanal frekansını dönüşümlü olarak kullanmaktadır. TRT Çocuk Kanalı'nın yayında olmadığı saatlerde (kış dönemi 21.00-06.30, yaz dönemi 22.00-06.30) TRT-4 karasal kanal frekansı TRT Okul kanalına tahsis edilmiştir.

Günümüzde İnternet kullanımının yaygınlaşması, özellikle de genç neslin İnternet kullanma yatkınlığı televizyon yayıncılığının web tabanlı hizmetlerini de sunmasını zorunlu hale getirmiştir. Televizyon yayıncılığı ve web tabanlı iletişim adeta birbirinden ayrılmaz iki kavram haline gelmiş, televizyon izleyici kitlelerinin büyük çoğunluğu web kanallarının sunmuş olduğu web hizmetleri ile programlar hakkında bilgi edinme, etkileşimli programlara web üzerinden katılma, izleyemedikleri programları buradan takip etme gibi eylemler gerçekleştirmektedirler. Özellikle genç kitle, televizyon yayınlarını televizyondan değil web tabanlı hizmetlerden faydalanarak kendisine uygun saatte ve kendisinin belirlediği programlara göre kendi yayın akışını oluşturarak istediği programları izlemektedir. Takip ettiği dizileri çoğunlukla haftalık olarak değil birçok bölümü ardı ardına kendi belirlediği zaman dilimi içerisinde izlemeyi tercih etmektedir.

Günümüzde sayıları artan televizyon kanalları ve bu kanallarda rekabet ortamının artmasıyla hedef kitlenin ilgisini çekecek aynı saat diliminde yayınlanan birçok program olması nedeniyle, televizyon yayınlarının içeriği ne kadar zengin ve ilgi çekici olursa olsun, web hizmeti ile desteklenmediği zaman hedeflenen kitleye ulaşması oldukça zor görülmektedir. Web tabanlı hizmetler ile ve izleyiciler aralarında programlar hakkında sosyal medya üzerinden paylaşımında bulunarak ilgi çekici programlar hakkında fikir belirtmeleri, programların daha çok tanınmasını ve hedef kitle tarafından farkına varılmasını sağlamaktadır. Web tabanlı sosyal medya gibi yeni teknolojilerin televizyon yayıncılığında özellikle de izlenmesi düşük olan eğitim-kültür program yayıncılığında kullanılması bu programların fark edilmesi için büyük önem arz etmektedir.

UNESCO'nun kamu hizmeti yayıncılığı performans kriterleri kitapçığında,⁸¹ yeni teknolojilerin kamu hizmeti yayıncılığında kullanmasının önemine dikkat çeken bölümünde yeni teknolojilerin kullanımına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

“.....Dijital dünyada kamu hizmeti yayıncılığı programcılığı varlık nedenini yeniden gözden geçirmek ve evrim geçirerek kendini dijital çağın gerekliliklerine adapte etmek durumundadır. Kamu hizmeti yayıncıları internet tabanlı projeler geliştirmek ve onları doğru şekilde kullanmak durumundadırlar.”

İnternet daha çok oyun, arkadaşlık veya anlık bilgi edinme amaçlı kullanılmakla birlikte sosyal medya ağırlıklı bir kullanımı da söz konusudur. Oysa İnternet toplumsal dayanışma, yaratıcılık, proje üretme, bilimsel bilgiye ulaşma, online kütüphaneler oluşturma gibi amaçlarla da kullanılmalıdır. Aslında bu bağlamda medya okuryazarlığı ile dijital teknolojileri doğru kullanma arasında bir bağ olduğu savunulmaktadır.⁸²

Dijital teknolojiler ve İnternet televizyon yayıncılığında özellikle de kamu hizmeti yayıncılığında birçok avantajlı yenilikler getirmektedir. Dijital teknoloji ile programlar kolay ve zahmetsiz bir şekilde web üzerinde server'lara (sunucu) yüklenebilmektedir. İzleyiciler de istedikleri zaman bu programlara erişebilmektedir. Özellikle eğitim programlarının bu şekilde

⁸¹ Unesco, World Radio and Television Council, Public Broadcasting: How and Why, Unesco e -doküman, <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001240/124058eo.pdf>. 2001, (Erişim tarihi: 11.01.2015), s.17

⁸² Krotz Friedrich, The Researching and Teaching Communication Serries, Researching Media, Democracy and Participation, The Intellectual Work of the 2006 European Media and Communication Doctoral Summer School, Rethinking the digital divide approach: From a technically based understanding to a concept referring to Bourdieu's Social Capital, 2006, s. 177-189

istenildiği zaman ve istenildiği sayıda izlenebilmesi izleyici kitlesine oldukça faydalı olmaktadır. TRT Okul kanalında da bu durum göz ardı edilmemiş ve yayınlanan programlar, anında web üzerinden paylaşımına sunulmuş bu şekilde de internet üzerinden de dikkat çekici bir hedef kitleye ulaşabilmiştir. Hatta televizyonda yayınlandığında izleme oranı düşük bazı programların (“Bir Dakika”, “Radi Hoca”, “Böyle Çalışır”, “Böyle Oluşur” vb.) web üzerinde daha çok izlendiği ve paylaşıldığı gözlemlenmiştir. Bundan dolayı TRT Okul kanalı web hizmetlerine televizyon hizmetleri kadar önem vermiş, bunun için de ayrı bir birim oluşturarak dışarıdan 24 saat hizmet satın almıştır.

İnternet hizmetleri aynı zamanda geri bildirim için de etkin bir araç konumuna gelmiştir. Özellikle program ve kanalla ilgili sosyal medya paylaşımları ciddi veriler olarak değerlendirilebilmekte ve izleyicinin taleplerine göre değişiklikler yapılabilmektedir. TRT Okul kanalı tarafından yeni iletişim ortamlarının etkili kullanımına iki örnek vermek mümkündür. Bunlardan ilki yayınlanması planlanan bir Kore dizisine ilişkindir. Genç izleyicilerin kanalı fark edebilmesi için bir Kore dizisi yayınlamaya karar verilmiştir. Bu yönde atılacak olan adımın Kore dizilerini yakından takip eden hayran kitleyi kanala çekmek açısından da etkili olacağı düşünülmüştür. Bu dizinin hangi dizi olacağı, hangi gün ve saatte yayınlanacağı gibi konular İnternet ortamında izleyicilerden gelen geri bildirimler çerçevesinde şekillendirilmiştir. İzler kitle ile İnternet üzerinden gerçekleştirilen bu çalışma ile TRT Okul kanalı Facebook beğenisini kısa bir süre içerisinde 125 bin gibi oldukça yüksek bir sayıya çıkartmıştır. Yeni medyanın etkili olarak kullanımına bir diğer örnek de Kerem Cem’le Facebook üzerinden gerçekleştirilmiş olan söyleşidir. Kerem Cem 15 Şubat 2012 tarihinde TRT Okul kanalında “Kerem Cem’le Akustik Söyleşi” programını sunarken, TRT Okul’un Facebook sitesinden bir saat boyunca (16.00-17.00) izleyicilerden gelen sorulara cevap vermiştir. Bu aktivite, TRT Okul kanalının Facebook beğeni sayısını bir saat içerisinde 17 bin kişi birden arttırmıştır. İlk defa aynı anda binlerce kişinin TRT Okul’un Facebook sitesine akın etmesinden dolayı sunucuları bu yükü taşıyamamış ve sistemi 10 dakikalığına bloke etmiştir. Bu örnekler, internet kullanımında farkındalık yaratmak konusunda TRT Okul Kanalının bir başarısıdır. TRT Okul Kanalının sosyal medya çalışmalarına örnek olması açısından, 19 Mayıs-15 Haziran 2014 tarihleri arasındaki Sosyal Medya Durum Raporu EK-16’da yer almaktadır (EKLER-DVD - TRT Okul Facebook Beğeni Sayısı Görseli, 2014 Aralık)

Tablo 6: 28 Aralık 2014 TRT Okul Facebook Beğeni Sayısı

İnternet hizmetlerinin geri bildirimde kullanılması ile ilgili Waniewicz, “etkili eğitsel yayıncılık ile hedef kitle arasında iki yönlü bir ilişki kurulmasıyla mümkün olur “ demiştir. Waniewicz geri bildirimün önemini vurgularken, yayınlara ilişkin izleyicilerden bilgi alınabilecek geri bildirim konularını şu şekilde sınıflandırmıştır;

- Aktüel yayınların çıktısına dair veriler: Yayınların ne derecede anlaşılabilir, etkili, faydalı, kabul edilebilir olduğuna dair veriler, yayın içeriğinin ne derecede ilgi uyandırdığına, üretim ve pedagojik tekniklerin nasıl bulunduğuna dair veriler, yayın saatleri, yayın süresi, yayınlanma sıklığına dair veriler ve eğer varsa yayına destek olan materyallerin uygunluğuna dair veriler.
- Yayınlar bir grup olarak izlendiği takdirde oluşabilecek grup etkileşimlerine dair veriler: Grup içinde yayını izlemeden sonraki davranış kalıpları, tutumlarda değişimler grup içinde konuşulan konulara dair veriler.
- Yayınların hemen sonrasında ortaya çıkabilecek sosyal etkilere dair veriler: Ortaya çıkabilecek talep, itiraz, tepki veya davranış biçimlerinde değişikliklerin gözlenmesi, yayınlardan dolayı ortaya çıkan toplumun belli bir kesimine veya bireyler tarafından getirilen etkiler, ikinci derecede sosyal etkiler.
- Teknik problemlere dair veriler: Programların teknik yayın kalitesi, ulaşılabilirliğe ilişkin veriler

- Eğer saha çalışmasıyla ilişkili bir yayın ise saha çalışmasıyla ilgili organizasyon, yönetim vb. veriler.

Günümüzde İnternet, izleyicilerden yayınlar hakkında yukarıda belirtilen konularda hızlı ve ucuz geri bildirim almak için olanaklar sunmaktadır. İnternet yayıncıların yanı sıra izleyiciler için de geri bildirimde bulunmayı kolaylaştırmaktadır.⁸³

İnternet hizmetleri sayesinde izleyici ile oluşturulacak etkin bağlantılar ile izleyiciler yayınlarla ilgili yorumlarını, görüş ve düşüncelerini paylaşabilir, yapılan yayınların kalitesinden içerik ve ulaşılabilirliğine kadar tüm bilgileri paylaşabilirler. Bu bilgiler değerlendirilerek yayınların ne derecede etkili, anlaşılabilir, faydalı ve fark edilebilir olduğu kolayca saptanabilmektedir. İnternet hizmetleri olmadan bu bilgilere ulaşmak son derece masraflı ve zahmetlidir.

3.4. TRT Okul Kanalının zellikleri

Dünyada 24 saat yayın yapan tek eğitim kanalı olan, TRT Okul, Anadolu niversitesi'nin hazırladığı ders programları, danışmanlık programları ve eğitim-kültür programlarının yanı sıra, TRT tarafından hazırlanan eğitim, kültür, mzık, eğlence programları ve kısa spotlardan oluşan yayınlarıyla 7'den 77'ye herkese hitap etmektedir. "Bilgi unutulur ama bilgiye ulaşma, hayatta kendine bir hedef belirleme ve üretme becerisi ömür boyu devam" eder tezinden yola çıkarak, yaşam boyu eğitim ve kaliteyi hedefleyen TRT Okulda bu amaca yönelik yüzlerce program üretilmiştir. TRT Okul Kanalının genel özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Dünyada ilk kez bir kamu hizmeti yayın kurumu ile bir niversite bir araya gelerek 24 saat eğitim programları yayınlanmaktadır.
- Mevcut kanallardan sıkılan, farklı arayış içinde olan izleyicilerin beklentilerini

⁸³ Ignancy Waniewicz, Broadcasting For Adult Education- A Guidebook to World –Wide experience. (Geneve : Unesco Publishing, 1972), s. 89-90

karşılamaya çalışan TRT Okul kanalı, medya sektörüne de farklı bir tarz getirmiş, örnek olmuştur.

- Etkileşimli bir kanal olması nedeniyle Türkiye’de ilk kez bir televizyon kanalı “TRT Okul” yayın akışını izleyicisiyle birlikte oluşturmuştur. Örneğin okul konulu Kore dizisi “Büyük Hayaller” in seçilmesini, yayın saatini ve yayınlanma sıklığını İnternet ortamında izleyiciye sormuş ve gelen talepler doğrultusunda yayın akışını belirlemiştir.
- TRT Okul eğlenceli bir eğitim kanalı olmayı hedeflemiştir.
- Mizahı ve bilgiyi harmanlayıp yaratıcı formatları ile gençlerin nabzını tutarak sıkıcı okul algısını bozmaya çalışarak seyirciyi şaşırtmıştır. Animasyonlarla ve grafiklerle eğitim programlarını renklendirmiş ve çekici hale getirmiştir.
- Hedef kitlenin ekran başında olduğu saatlere göre program planlaması yapılmıştır. Gündüz saatlerinde ev hanımlarına, akşam saatlerinde gençlere, prime-time’da ise genel hedef kitleye yönelik programlar yayınlanmıştır. Ders programları, izleyemeyen öğrencilere ulaşabilmek için günde üç kere tekrarlanmıştır.
- TRT Okulda yayınlanan Açık Öğretim Fakültesi ders programları bütün üniversitelerin müfredatında bulunan derslerden seçilmiştir. İktisat, Muhasebe, Hukuk gibi ders programları sadece Açık Öğretim Fakültesi öğrencilerine değil bütün öğrencilere (örgün eğitim) destek sağlanmıştır. (EKLER-DVD - Anadolu Üniversitesi Derslere Göre Öğrenci Sayısı Dosyası)
- Yayın akışı lego mantığına göre yapılan kanalda 1-3-5-10-20 dakika süreli kısa programlarla dinamik bir program akışı oluşturulmuştur. (EKLER-DVD - TRT Okul Kanalı Yayın Akışı (Kalıp) Dosyası)

TRT Okul kanalı eğitim odaklı bir kanal olarak yola çıkmış ve hedeflerine ulaşmak üzere çeşitli illere imzasını atmıştır. Farklı uzunluktaki programlarını farklı izler kitlenin beğenisine yirmi dört saat boyunca sunan kanalda, başarıya ulaşmak için yeni medya teknolojisi de hem içeriğin belirlenmesinde hem de izleyicilerden geri bildirim toplamakta kullanılmıştır.

3.4.1. TRT Okul Kanalının Öncülük Ettiği Çalışmalar

TRT Okul Kanalı, yayıncılıkta pek çok öncü çalışmaya da imza atmıştır. İngilizce eğitimi için BBC, British Council ve Cambridge ile ortak çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Tüm engel gruplarına ve ailelerine özel programlar üretilmiştir. Üniversiteye hazırlanan adayların üniversite ve bölüm seçme aşamasında üniversiteler hakkında detaylı bilgiye sahibi olmaları için bütün üniversite rektörlerinin canlı yayında üniversitelerini ve bölümlerini tanıtmalarına olanak sağlanmıştır. Sosyal medya etkin olarak kullanılarak izleyiciyi dinleyen, onlara değer veren ve taleplerini dikkate alan bir anlayış sergilenmiştir.

“My American Cousin”, “Word On The Street” gibi İngilizce eğitim programları özel tanıtımlarla kamuoyuna duyurulmuştur. Her yıl farklı dillerde eğitim programları yapmayı planlayan TRT Okul İngilizce eğitimine ağırlık vermiştir. “My American Cousin”, Anadolu Üniversitesi ile Cambridge University Press’in televizyon için ortaklaşa yaptıkları İngilizce dil eğitim programıdır. Amerika’dan Eskişehir’e gelen kuzenini ağırlayan genç bir gazeteci ve arkadaşlarının yaşamlarını konu almaktadır. Öğrencilerin ve İngilizce öğrenmek isteyen herkesin izleyebileceği program, 52 bölüm olarak hazırlanmış ve yayınlanmıştır. “My American Cousin” 3 Aralık 2012 tarihinde basına ve seyirciye duyurulmuştur.

BBC ve British Council’in ortaklaşa hazırladığı bir televizyon programı olan “Word on The Street” ise Anadolu Üniversitesi ile yapılan anlaşmayla, izleyiciye TRT Okul kanalından ulaşmıştır. Programın hedef kitlesi İngilizce eğitim görmüş ancak günlük hayatta kullanma pratiğine sahip olmayan kişilerdir. Programın amacı, izleyicileri her bölümde İngiltere’nin başka bir köşesine götürerek röportajlarla ve İngilizcenin günlük kullanımına dair örnekleri ile izleyenlerin İngilizce dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olmaktır. “Word on The Street” 10 bölüm 30 dakika süreli olmak üzere, 29 Şubat 2012 tarihinde basına ve izleyiciye duyurularak tanıtımı yapılmıştır.

TRT Okul kanalında 2012 yılında 7’den 77’ye tüm engel gruplarına, ailelerine ve engeli olmayanlara yönelik özel projeler üretilmiş ve buna yönelik birçok program ve kamu spotları yayınlanmıştır.

- Biz de Varız (80 dakika): Sunuculuğunu Burak Kut’un üstlendiği şov programı.
- İnci Taneleri (5 dakika): Kültür, sanat, spor, iş ve sosyal alanda başarılı olmuş hayata bağlı doğuştan veya sonradan engelli olan insanların örnek yaşam öykülerinin

anlatıldığı program.

- Aş Bunları: Engelli vatandaşların kendilerine sağlanan olanaklardan ve kolaylıklardan haberdar edilmesi amacıyla hazırlanan bilgilendirici programlar gibi.

Üniversite tercihi yapacak adaylar için 23 Temmuz - 02 Ağustos 2012 tarihleri arasında “Rektörler Anlatıyor” adlı dört saatlik program yayınlanmıştır. Her gün saat 22.00’de başlayıp 02.00’de sona eren dört saatlik canlı yayına 103 devlet üniversitesi ve 65 vakıf üniversitesinin rektörü davet edilmiştir. Programa konuk olan rektörlere üniversitelerini ve üniversitelerinde yer alan bütün bölümleri tanıtılmalarına olanağı sağlanmıştır. Bu program 2013 yılında da aynı şekilde canlı olarak gerçekleştirilmiştir.

TRT-Okul “Kampus Magazin”, “Üniversitelerimiz”, “Geyik Muhabbeti”, “Bizim Kampus” gibi programlar ile üniversitelere giderek öğrencilerle buluşmuş ve üniversitelerin tanıtımını yapmıştır.

TRT Okul Kanalı yayına başladığı günden bu yana sadece içerik sunan bir kanal olmak yerine;

- İzleyiciyi dinleyen,
- İzleyici taleplerini yerine getiren,
- İzleyiciye değer veren,
- İzleyiciyi katılıma teşvik eden,
- İzleyici ile işbirliği yapan,
- İzleyici ile bağ kuran bir anlayış benimsemeye çalışmıştır.

TRT Okul kanalı aynı zamanda eğitim kanalı kurmak üzere çalışmalar gerçekleştiren farklı kurumlara da destek olmuştur. Yemen Radyo Televizyon Kurumu bünyesinde yayın hayatına geçirmeyi planladığı eğitim kanalı için TRT’ye 2013 yılında bir heyet göndermiştir. Muhtar Haşım El-Kubati (Genel Müdür Yardımcısı), Emin Abdo Osman Es-Sururi (Ofisler Müdürü), Nasr Mus’id Abdullah El-Maveri (Teknik Müdür Yardımcısı), Cemal Abdul Kafi El-Eşvel (Yapım Müdürü), Mahmut Ahmet El-Yemeni (Kanal Danışmanı)’nından oluşan heyete hazırlanan sunu (EKLER-DVD-TRT Okul Yemen TV Sunusu) eşliğinde TRT Okul yöneticileri (Prodüktör Suat Tekiner-Koordinatör Yrd., Banu Atay-Müdür, Ümit Çevik-Müdür, Metin Erçobanoğlu-Müdür, Hayrünnisa Bayhan-Müdür) tarafından bir haftalık bir eğitim toplantısı düzenlenmiştir. Bu eğitimde oluşturulacak eğitim kanalının yapısı, amacı, sloganı, stratejisi, ekran tasarımı nasıl olmalı gibi bilgilerin yanı sıra kanalın nasıl

tanıtılabileceği, yayın akışının izlenme ve fark edilmeye nasıl bir katkısının olacağı konuları üzerinde durulmuştur. Eğitim kanalında yer alması gereken program türleri hakkında bilgiler verilerek bununla ilgili örnek projeler gösterilmiştir. Sosyal medya uygulamalarının kanalın izlenebilirliği üzerindeki etkinliği konusu üzerinde durulmuştur. Ayrıca yaklaşık üç yıllık eğitim kanalı tecrübesinden edinilen pratik bilgiler de paylaşılmıştır.

TRT Okul kanalı BBC, Cambridge University Press, British Council gibi kurumlarla işbirliğine giderek çekimleri Türkiye’de yapılan İngilizce programlarıyla, son yıllarda diğer televizyon kanalları tarafından ihmal edilen engellilere yönelik programlarıyla, tüm Türkiye’deki üniversiteleri tanıtıcı programlarıyla ve farklı kurumlardan gelen benzer girişimlerde bulunma taleplerine eğitsel destek vererek sağladığı katkıyla öncülük etmiştir.

3.4.2. TRT Okul Kanalının Almış Olduğu Ödüller

TRT Okul birçok ilke imza atarak başladığı yayın hayatında önemli başarılarla imza atmıştır (EKLER-DVD – TRT Okul Başarıları Dosyası (“TRT Okul 1. Yılda Ne Yaptı Özel Klip”, “TRT Okul Ne Yaptı - Genel Klip”, “TRT Okul Sunum Klipi”).

Yapılan birçok program ile farkındalık yaratılarak kısa süre içerisinde “En İyi Gençlik Programı” ve “En İyi Eğitim Kültür Programı” kategorilerinde birçok ödül almıştır. Ödül alan bazı programlar ve içerikleri ise şu şekildedir;

Kerem Cem’in sunuculuğunu yaptığı, üniversitelilerin okul bittiğinde ne yapacaklarına dair kafalarındaki soru işaretlerine cevap arayan “Kerem Cem’le akustik Söyleşi” adlı gençlik programında, katılan konuklar kendi alanları ile ilgili pratik bilgiler vermektedir. Ayrıca müzik parçalarıyla süslenen ve aralara kısa VTR’lere (önceden çekilip kurgulanmış kısa programlar) yer verilen yapım, dinamik bir söyleşi programı olarak dikkatleri çekmiş ve İstanbul Aydın Üniversitesi tarafından 9. İletişim Ödüllerinde, “En İyi Gençlik Programı” ödülüne layık görülmüştür.

Dizi ve sinema oyuncusu Serhan Aslan’ın üniversite kampüslerini dolaşarak, üniversitelerin yapmış oldukları etkinliklere değindiği “Kampüs Magazin” isimli yapım “Yılın En İyi Gençlik Programı” kategorisinde, Yeni Yüzyıl Üniversitesi “Yeni Yüzyılın

İletişim” ödülü ve Vefa Lisesi “8. Kemal Sunal Kültür Sanat” ödülleriyle layık görülmüştür. Ayrıca “Yılın En İyi Eğitim-Kültür Programı” kategorisinde de Ankara Atatürk Lisesi “Geleneksel Taş Mektep” ödülleriyle sahibi olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğrencilere tavsiye edilen 100 edebiyat sanatçısının tanıtımının yapıldığı 5 dakikalık animasyon programı, “Edebiyatın Yüzü” adlı programa da RADEV Radyo Evi Derneği tarafından “Yılın Pozitif TV Eğitim Programı” ödülü verilmiştir.

Ayrıca TRT Okul kanalı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi tarafından, “Mimar Sinan Yılın En İyileri” ödül kategorisinde “Yılın En İyi Gençlik Kanalı” ödülüne layık görülmüştür.

TRT Okul kanalı yurt içinde olduğu gibi, yurt dışında da yapmış olduğu programlar ile uluslararası platformlarda ödüller almıştır.

- Önemli yapıların nasıl inşa edildiğinin anlatıldığı, “Böyle İnşa Edilir” adlı program, Avrupa Yayın Birliği’nin 2011 Bilim ve Eğitim Programları Toplantısı’nda sunulmak üzere 41 proje arasından seçilmiş ve 13 Eylül 2011 tarihinde projenin sunumu yapılmıştır. ZDF, WDR, UR, ERR, DR, NTR televizyonları ortak yapım ve program değişimi kapsamında projeye ilgilendiklerini belirtmişlerdir. “Böyle İnşa Edilir”; yaşadığımız kentin her noktasında rastladığımız, insan dehasının muhteşem örnekleri olan yapıların önemli mimari aşamalarını animasyon ve yeniden çizimle bilimin ışığında anlatmaktadır.
- TRT Okul kanalının çevre programı olan “Çekirgenin Notları” EBU Yaratıcı Forum organizasyonu kapsamında yaratıcı formatlar alanında özgün format olarak seçilmiş, 12 Eylül 2011 tarihinde gerçekleşen toplantıda proje ile ilgili sunum yapılmıştır.
- "Konuşan Fotoğraflar" programı, 17 Eylül 2012’de gerçekleştirilen “EBU Creative Forum 7 Best” yarışmasında en iyi 7 özgün formattan biri olarak seçilmiştir. Programda gündelik hayattan parçalar, fotoğraf karelerinde dondurulmaktadır. Yapımda unutulmaya yüz tutmuş fotoğrafçılık mesleği tekrar sevdirmeye çalışılmaktadır.
- TRT’nin kurucu üyesi olduğu ABU’nun her yıl yeni kurallar çerçevesinde düzenlediği

ve Türkiye adına iştirak ettiği üniversite öğrencilerinin yapmış oldukları robotların yarıştığı program “Robocon 2011” robot yarışmasına 18 ülkeden 19 takım katılmış ve TRT’nin seçtiği Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi “Robogazi” ekibi bu yarışmada dokuzuncu olmuştur. TRT Okul, Türk Tanıtma Fonu’ndan da aldığı destekle söz konusu uluslararası yarışmayı program haline getirerek yayına hazırlamıştır.

TRT Okul kanalı açıldığı 31 Ocak 2011 tarihinden 2015 yılına kadar oldukça önemli çalışmalara imza atmıştır. Kanal, bu zaman dilimi içerisinde; belgesel, bilim, teknoloji, edebiyat, arkeoloji, gezi, tartışma, haber, kişisel gelişim, ekonomi, hukuk, vatandaşlık, girişimcilik, sağlık, eğlence, mizah, magazin, talk-show, spor, yarışma, yaşam tarzı, yemek programları, engelliler ve ailelerine yönelik programlar, yaşlılara yönelik programlar vb. olmak üzere birçok farklı türde 500’ün üzerinde program üretmiştir. TRT Okul kanalının oluşturduğu özgün formattan oluşan, 10.000 bölümün üzerinde olan bu yapımlar (Eylül 2014 tarihi itibari ile 513 program, 11.816 bölüm) günde 84, haftada 105 farklı program olmak üzere yayınlanmıştır (EKLER-DVD-TRT Okul Sunu Eylül 2014). Ayrıca TRT Okul Kanalı bu zaman dilimi içerisinde başta genç izleyiciler olmak üzere toplumun tüm kesiminin ilgisini çekmek için program sunucularını da özel olarak seçmiştir. Bu sunucular ve sundukları programlardan örnekler EK-17’de sunulmaktadır.

TRT Okul kanalı tarafından üretilen programlar diğer TRT kanallarının da ilgisini çekmiş ve üretilen bazı programları yayınlamak üzere TRT Okul kanalından talep etmişlerdir (47 program, 2571 bölüm). TRT Okul kanalınca üretilen ve diğer TRT kanallarında yayınlanan programların ayrıntılı dökümü EK-18’de sunulmuştur.

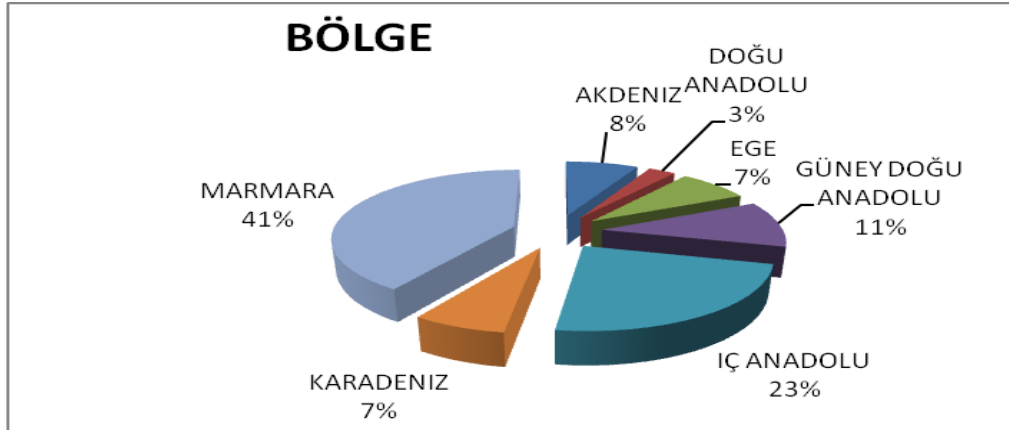
TRT Okul kanalı diğer TRT kanalları içerisinde de izlenme oranları konusunda önemli bir aşama kaydetmiştir. İzlenme oranlarına göre TRT Okul kanalında en çok izlenen programlar ve kanalın diğer TRT kanalları içerisindeki sıralaması EK-19’da sunulmuştur.

3.4.3. TRT Okul Kanalının İzleyici Profili

Profiller, TRT Okul Kanalı açıldıktan iki yıl sonrası diğer bir deyişle artık izleyici profilinin yerleştiği dönem olan, Ocak-Haziran 2013 tarihleri arasının ortalama ADH (Adhesion) verileri alınarak hazırlanmıştır. Bu bilgiler, TRT'nin TNS ölçüm sistemine girdikten sonraki verilerine göre hazırlanmıştır. (Daha önce AGB ölçüm sistemine dahil olan TRT bu sistemden 2011 yılında çıkmış ve 2013 yılına kadar kendi ölçüm sistemini (SBT) kullanmıştır. 2013 yılında ise TNS (TİAK) ölçüm sistemine dahil olmuştur.) TRT'nin dâhil olduğu ölçümleme sistemlerinde, her kanal koordinatörlüğünden birer kişi ve TV Dairesi Başkanlığının ilgili birimleri kanallarla ilgili tüm ölçümleme değerlerini sistemden çekme yetkisine sahiptir. Alınan bu değerlere göre çizelgeler hazırlanabilmektedir.

Tablo 7: Bölgelere Göre TRT Okul Kanalı İzleyici Oranı

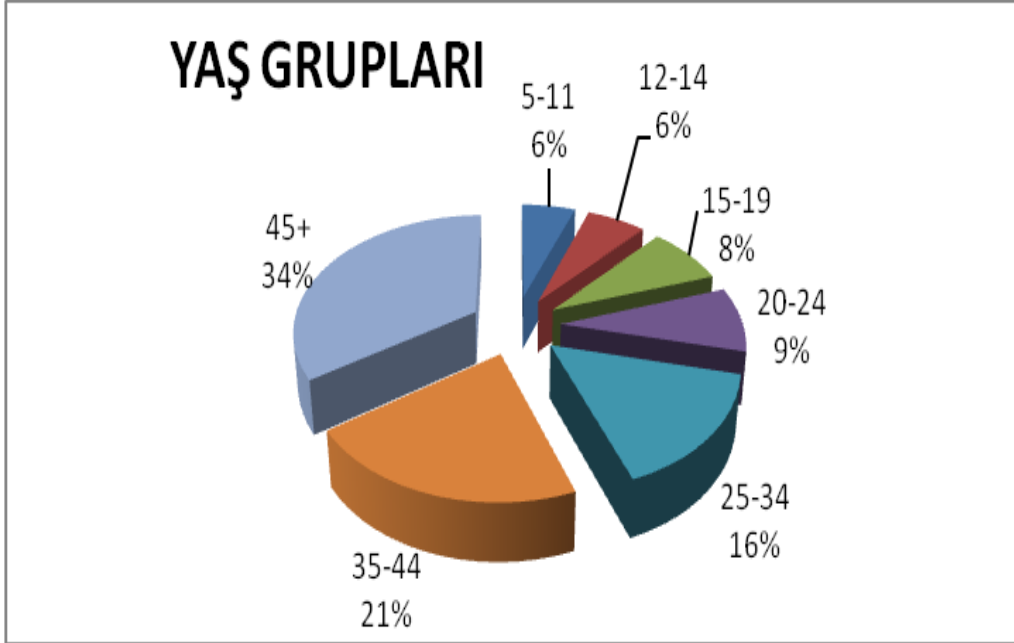
BÖLGE/Tüm Kişiler	AMR %	SHR	ADH
AKDENİZ	0,00	0,01	7,64
DOĞU ANADOLU	0,00	0,01	2,86
EGE	0,00	0,01	7,59
GÜNEY DOĞU ANADOLU	0,00	0,01	10,85
İÇ ANADOLU	0,00	0,01	23,41
KARADENİZ	0,01	0,03	6,95
MARMARA	0,00	0,01	40,69

Elde edilen değerler ışığında TRT Okul Kanalının bölgelere göre izlenme oranlarına baktığımızda en çok Marmara bölgesinde izlendiği görülmektedir. Marmara bölgesini sırasıyla İç Anadolu bölgesi, Güneydoğu Anadolu bölgesi, Akdeniz bölgesi, Ege bölgesi, Karadeniz bölgesi ve Doğu Anadolu bölgesi izlemektedir.

Tablo 8: Yaş Gruplarına Göre TRT Okul İzleyici Oranı (2013)

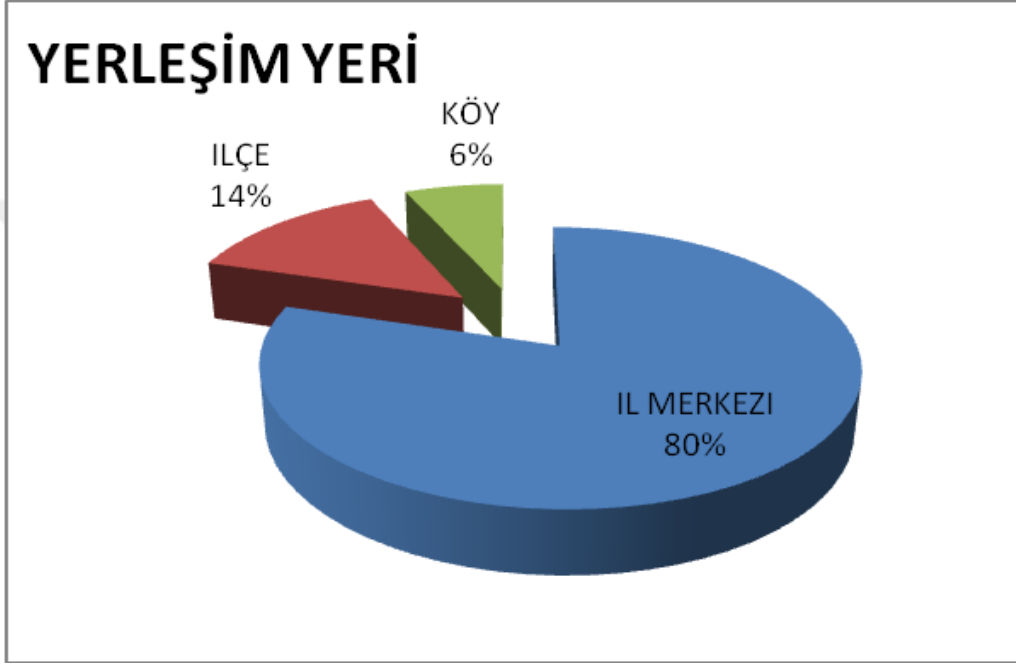
YAŞ/Tüm Kişiler	AMR %	SHR	ADH
5-11	0,00	0,01	5,61
12-14	0,00	0,01	6,17
15-19	0,00	0,02	8,11
20-24	0,00	0,02	8,83
25-34	0,00	0,01	15,64
35-44	0,00	0,01	21,20
45+	0,00	0,01	34,45

TRT Okul kanalının yaş gruplarına göre izlenme oranında 45 yaş ve üstü grup yüzde 34.45 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu yaş grubunu yüzde 21.20'lik oranla 35-44 arasındaki yaş grubu, yüzde 15.64'lük oranla 25-34 arasındaki yaş grubu, yüzde 8.83'lük oranla 20-24 arasındaki yaş grubu, yüzde 8.11'lik oranla 15-19 arasındaki yaş grubu, yüzde 6.17'lik oranla 12-14 arasındaki yaş grubu ve yüzde 5.61'lik oranla 5-11 arasındaki yaş grubu izlemektedir.

Tablo 9: Yerleşim Yerlerine Göre TRT Okul İzleyici Profili (2013)

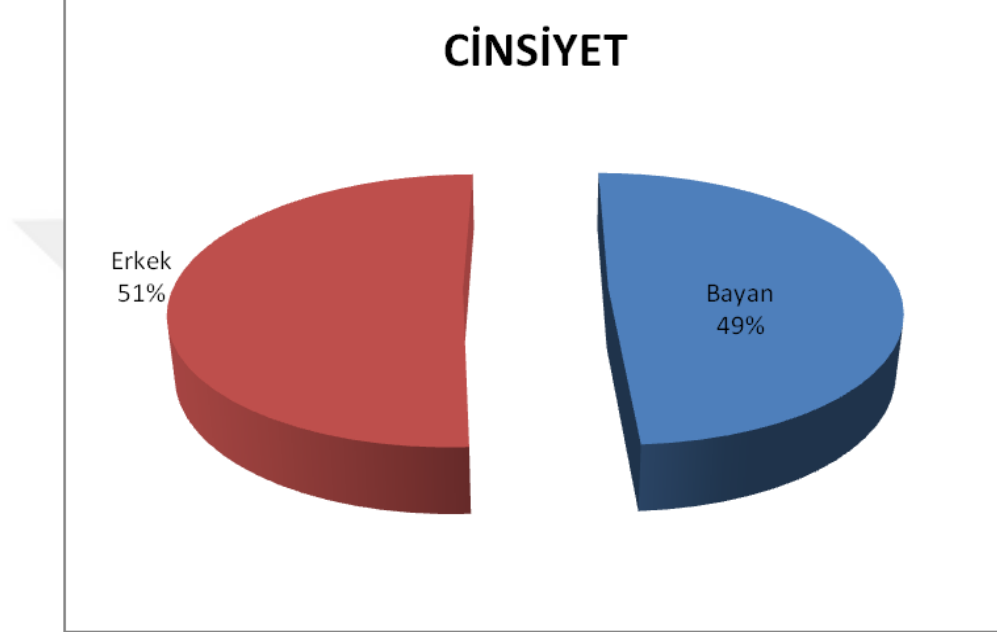
YERLEŞİM YERİ/Tüm Kişiler	AMR.%	SHR	ADH
İL MERKEZİ	0,00	0,01	79,80
İLÇE	0,00	0,01	13,67
KÖY	0,01	0,03	6,53

TRT Okul Kanalının yerleşim yerlerine göre izlenme oranına bakıldığında, ilçe ve köylere göre il merkezlerindeki izlenme oranı oldukça yüksektir.

Tablo 10: Cinsiyete Göre TRT Okul İzleyici Profili (2013)

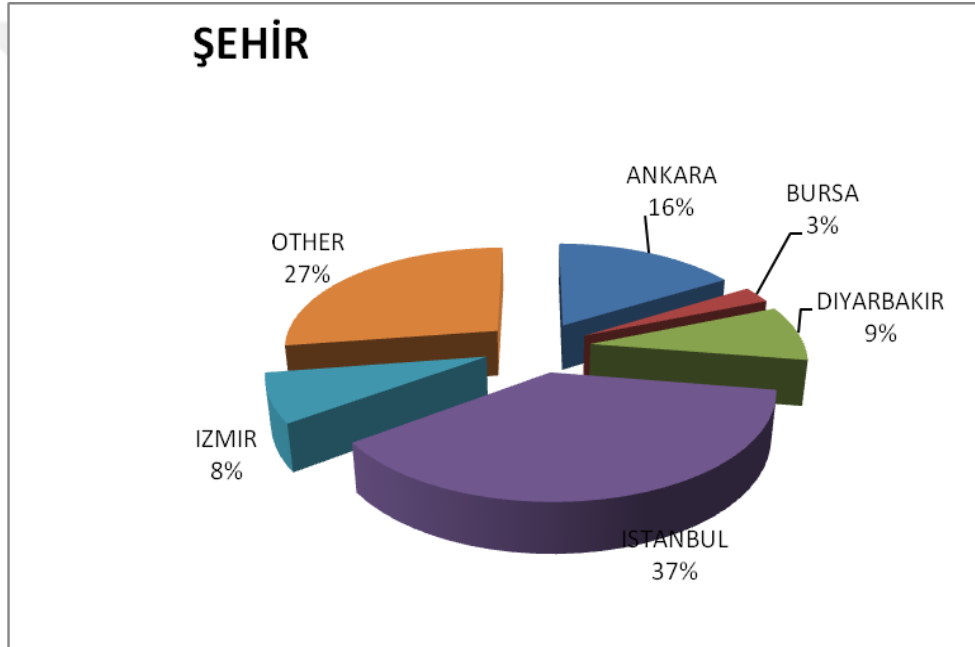
CİNSİYET/Tüm Kişiler	AMR %	SHR	ADH
Bayan	0,00	0,01	49,11
Erkek	0,00	0,01	50,92

TRT Okul kanalını izleyenlerin cinsiyetine bakıldığında neredeyse kadın ve erkek oranları eşittir. Bu da kanalın her iki cinsiyet grubuna da hitap edebildiğini göstermektedir.

Tablo 11: Şehirlere Göre TRT Okul İzleyici Profili (2013)

ŞEHİR/Tüm Kişiler	AMR %	SHR	ADH
ANKARA	0,00	0,01	16,24
BURSA	0,00	0,00	2,62
DIYARBAKIR	0,01	0,02	8,64
İSTANBUL	0,00	0,01	37,53
İZMİR	0,00	0,01	7,59
OTHER	0,00	0,01	27,39

TRT Okul kanalının şehirlere göre izlenme oranlarına bakıldığında ise, en yoğun olarak izlendiği şehrin İstanbul olduğu görülmektedir. İstanbul’u Ankara, Diyarbakır, İzmir ve Bursa takip etmektedir.

TRT Okul kanalı günde 24 saat yayın yapan bir eğitim kanalı olmasına karşın, açıldığı 31 Ocak 2011 tarihinden 2015’e kadar geçen kısa süre içerisinde, üretmiş olduğu programlarla oluşturduğu kanal kimliği ile azımsanmayacak bir izleyici grubuna sahiptir. Bu izleyici grubunda yaş gruplarına göre izlenme oranında ise en çok 45 yaş ve üstü göze çarpmaktadır, “Yaşam Boyu Eğitim” sloganıyla yola çıkan TRT Okul kanalı bu konuda da

başarısını ortaya koymaktadır. Kadın ve erkek izleyici açısından her iki gruba da eşit olarak hitap eden kanal, ilçe merkezlerine göre il merkezlerinde daha çok izlenmektedir. Bu da uydudan yapılan yayının bir sonucudur.

SONUÇ

Son otuz yılda hemen hemen bütün ülkelerde kamu hizmeti yayıncılığı eski konumunu koruyamamış, teknolojik ve siyasal gelişmelerden etkilenmiştir. İletişim ve teknolojideki hızlı gelişmelerle birlikte dünya genelinde kamu hizmeti yayıncılığı ciddi zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Özel kanalların çoğalması, uydu yayınlarıyla dünyanın bir noktasından yapılan yayının farklı coğrafi bölgelere ulaşması kamu hizmeti yayıncılarını daha önce tecrübe etmedikleri bir rekabet dünyası içine sokmuştur. İnternet teknolojilerinin gelişerek veri akışındaki hızlanmayla birlikte özellikle genç izleyicilerin çoğu televizyon yayınlarını dahi internet üzerinden izleyecek düzeyde yeni teknolojileri tercih etmeye başlamıştır. Kamu hizmeti yayıncılığında yaşanan bu olumsuzluklardan TRT de kaçınılmaz olarak etkilenmiş, özellikle özel yayıncılığın yaygınlaşması neticesinde TRT gücünü bir hayli yitirmiştir.

Özel kanallarla rekabet, kamu hizmeti yayıncılığının toplumun kültür seviyesinin arttırılması ve eğitim ihtiyacı gibi konularda temel görevlerini ihmal etmesi anlamına gelmemelidir. Birçok ülke kamu hizmeti program türlerinden ve kamu hizmeti yayıncılığının eğitsel görevlerinden ödün vermeden televizyon yayıncılığında öncü konumlarını korumaktadırlar. Kamu Hizmeti Yayıncılığının diğer yayıncılık türlerinden belki de en önemli farkı, toplumun eğitim bilgilenme sanat ve kültür ihtiyacını karşılamakla yükümlü olmasıdır. Ticari yayın kuruluşları izleyicinin en küçük ortak paydasını bulup daha ucuz programlarla daha çok seyirci kazanmayı hedeflerken kamu yayıncılığı kurumları klasik batı müziği, belgesel, trafik programı gibi sınırlı sayıda izleyici gruplarının izlediği veya eğitici nitelikteki programları yayınlamak zorundadır.⁸⁴

TRT, özel kanallarla rekabet etmek için kamu hizmeti yayıncılığında uzaklaşmaya başlamış gibi görünmekle birlikte Anadolu Üniversitesi'nin ortak bir "Eğitim Kanalı" fikri ile yeniden kamu hizmeti yayıncılığına örnek olacak TRT Okul Kanalını kurmuştur. "Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda Televizyonun Eğitimde Kullanılması ve TRT Eğitim Kanalı" başlıklı bu tez çalışması kapsamında, TRT'nin kuruluşu, eğitim yayınları, kamusal yayın ve kamusal yayıncılık adına Anadolu Üniversitesi ile ortak kurulan TRT Okul Kanalı farklı boyutlarda incelenerek değerlendirilmiştir. TRT Okul Kanalının içeriği, yayın planlaması,

⁸⁴ Ayşe Bilge Gürsoy, TRT ve BBC'nin Ana Haber Bültenlerinin Kamu Haberciliği Açısından Karşılaştırmalı Analizi. (Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 1999, s. 54)

program özellikleri, kanal özelliği ve diğer kanallardan farkı kanalın açılışından 2014 yılına kadar geçirmiş olduğu evreler ve tecrübeler değerlendirilmiştir.

TRT Okul kanalı ve diğer kanallarıyla kamusal yayın hizmeti yapmaya çalışan TRT'nin, yaptığı programlarla ülkenin demokratikleşme sürecine katkıda bulunacak bir anlayışa sahip olması ve dünyadaki gelişmeleri izleyerek kuruluş amacına göre hizmet vermek durumundadır. Bunu da kendi ilkelerinden ödün vermeden özel yayın kuruluşlarını taklit ederek ve onlarla rekabet ederek değil, tersine özel yayıncılığın boş bıraktığı alanları doldurarak ve alternatif yaratarak rekabet edebilen bir çizgide gerçekleştirmeye çalışması önem taşımaktadır. Bunu başarıyla yerine getirebilmek için de kurum, gelir ve giderleriyle “devlet”e değil, “kamu”ya hesap veren bir yapıya kavuşmasının gerekliliği büyüktür. TRT programcılık politikalarını, “kalite”, sonra da “eşit erişim”, “çeşitlilik ve denge” ile “hesap verilebilirlik” gibi kamu hizmeti yayıncılığının ilkelerine göre oluşturulmasının önemi açıktır. Kurumun, yaratıcı, özgün programlar üretmesi ve bu konuda özel kanallara da öncülük etmesi büyük önem taşımaktadır. Ancak kamu hizmeti yayını yapan kurumunun özgün programlar üretmesi, yayıncılık sektörünü canlandırması için her şeyden önce bağımsız olması gerekmektedir. Bu nedenle TRT'nin iktidarlardan bağımsız, değişmeyen bir finans kaynağının olması, özerkliği için en önemli ölçütlerden biridir.

Bir eğitim aracı olarak televizyonun, eğitim programlarının zaman alması ve masraflı olması, diğer teknolojilerle bu programların desteklenmesi ihtiyacı, etkileşimin olmaması, eğitim programların güncellenme problemleri, yayınların karasal-uydu-kablo vasıtasıyla hedef kitleye ulaştırılabilmesi gibi birçok sınırlılıkları bulunmaktadır. TRT Okul kanalı faaliyete geçmeden önce yapılan çalışmalarla, televizyonun eğitim aracı olarak sınırlılıkları göz önünde bulundurulmuş ve çalışmalar bu yönde başlamıştır. Bu çalışmalardan bir tanesi olan “Uluslararası Arama Konferansı”na katılan iddia sahipleri, yeni kurulacak olan TRT Okul kanalının, açık öğretimin ders yayınlarının yanı sıra yaşam boyu eğitim (yaygın eğitim) için farklı türlerdeki programları yayınlayan, izleyicisinin beklentilerine cevap verebilen, farklı teknolojileri ve farklı medyaları kullanarak her an her yerden erişilebilen programlar sunan, izleyicisiyle etkileşimi koruyan, yüksek kalite ve yüksek standartları hedefleyen bir eğitim televizyonu olmalı ortak görüşünde birleşmişlerdir. Eğitim kanalı çalışmalarına bu görüş çerçevesinde devam edilmiştir.

TRT Okul kanalı 31 Ocak 2011 tarihinde açılmış ve geçen dört yıl içerisinde kamu hizmeti yayıncılığına örnek olabilecek programlar üretmiştir. Programların konu dağılımına bakıldığında bunun büyük bir çeşitlilik taşıdığı görülmektedir. Kanalda oluşturulan özgün formatlar yurt içinde ve yurt dışında ödüller kazanmıştır.

EKLER LİSTESİ

Sayfa

EK 1. TRT Okul Kanalı Hazırlık Çalışması Toplantı Notları.....	92
EK 2. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (Madde: 26).....	102
EK 3 TRT ve Anadolu Üniversitesi Arasında yapılan Sözleşme.....	103
EK 4. Anadolu Üniversitesinin Teknik Alt Yapısı.....	106
EK 5. 6112 Sayılı Radyo Ve Televizyon Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanunda Yer Alan Yayın Hizmetleri İlkeleri.....	114
EK 6 TRT Yasasını düzenleyen 121. Maddenin değişmiş hali.....	117
EK 7. 1982 Yılında Kabul Edilen Anayasanın TRT İle İlgili 133. Maddesi.....	118
EK 8. 31 Ocak 1968 Ankara Televizyonu Yayın Akışı.....	119
EK 9. TRT’de Kanal Kimlikleri.....	120
EK 10. TRT’nin Kurumsal Yapısı.....	124
EK 11. Türkiye Radyo-Televizyon kurumu Kuruluş ve görevleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik yapılmasına Dair Yönetmelik.....	125
EK 12. TRT’nin Tabi Olduğu Uluslararası Sözleşmeler, Tüzükler, Üyesi Olduğu Yurt İçi ve Yurt Dışı Kuruluşlar.....	126
EK 13. 21 Haziran 2010 Tarihinde Yapılan Toplantı Sonrası Anadolu Üniversitesinin Oluşturmayı Planladığı Programlar.....	128
EK 14. TRT’nin Hazırladığı Öğrencilere Yönelik Program İçerikleri.....	134
EK 15. TRT’nin Hazırladığı Genel İzleyici Kitlelerine Yönelik Program İçerikleri.....	136
EK 16. 19 Mayıs-15 Haziran 2014 TRT Okul Kanalı Sosyal Medya Durum Raporu.....	140
EK 17. TRT Okul Kanalı Sunucuları ve Sundukları Programlar.....	143

EK 18. TRT Okul Kanalı Bünyesinde Yapılan ve Diğer TRT Kanallarında Yayınlanan Program Sayıları.....	144
EK 19. TRT Okul Kanalında En Çok İzlenen Programlar ve TRT Kanalları İçerisindeki Reyting Sıralaması.....	145

EK 1**TRT OKUL KANALI HAZIRLIK ÇALIŞMASI TOPLANTI NOTLARI**

- Toplantının Konusu:** TRT Eğitim Kanalı'nın Hazırlık Çalışmaları
- Toplantıya Katılanlar:** Sayın Dr. Nimet ERSİN / TRT
- Sayın Suat TEKİNER / TRT
- Sayın Banu ATAY AKÇALI / TRT
- Sayın Prof. Dr. Aydın Ziya ÖZGÜR / ANADOLU Ü.
- Sayın Yrd. Doç. Dr. Ufuk KÜÇÜKCAN / ANADOLU Ü.
- Sayın Prof. Dr. Yalçın DEMİR / ANADOLU Ü.
- Sayın Doç. Dr. Mediha TERLEMEZ / ANADOLU Ü.
- Sayın Doç. Dr. Ayhan OĞUZ ÜNLÜER / ANADOLU Ü.
- Sayın Yrd. Doç. Dr. Serap ÖZTÜRK / ANADOLU Ü.

Toplantının Tarihi ve Yeri: 07 Haziran 2010 /Anadolu Üniversitesi Toplantı Salonu

07 Haziran 2010 Pazartesi günü Sayın Dr. Nimet ERSİN Başkanlığında gerçekleştirilen toplantıda aşağıda belirtilen kararlar alınmıştır.

- TRT Eğitim Kanalında Aralık ayının sonuna kadar eğitim-kültür programlarına ağırlık verilecektir.
- Dersler seçilirken öğrenci sayısı 25.000'den fazla olan derslere öncelik verilecektir. 75.000 öğrencisi olan İlahiyat Programı Ocak 2011 tarihinde başlayacaktır.
- Ekran tasarımının bir an önce oluşturulması gereği vurgulanmıştır. Oluşturulacak bu tasarıma uygun olan yazılımlar gerekirse Üniversite tarafından satın alınacaktır.
- Her iki tarafta oluşturulacak Öneri Değerlendirme Komisyonlarında bilgi akışı ve bütünlüğü sağlamak amacıyla Üniversiteden bir kişi TRT'nin komisyonunda, TRT'den bir kişi ise Üniversitenin komisyonunda üye olarak yer alacaktır.

- Üniversitenin, TRT arşivlerinden ve müzik kütüphanesinden (Özellikle klasik müzik eserleri) yararlanması konusu araştırılacaktır.
- Üniversitenin, son 8 yılda ürettiği programlar arasında TRT Eğitim kanalında kullanılabilir nitelikte olanların değerlendirilmesine karar verilmiştir.
- Denetimin server(dijital ortamda) üzerinden yapılıp yapılamayacağı konusu netleştirilecektir.
- TRT'nin mevcut eğitim-kültür programlarından TRT Eğitim Kanalına uygun olanlar bir sonraki toplantıda görüşülmek üzere ayrıntılı bir liste haline getirilecektir.
- Üniversite, hangi programları hazırlayabileceği konusunu kesinleştirerek bir sonraki toplantıda bu programlar hakkında bilgi verecektir.

Andaç:

- Dekor, kostüm ve makyaj ile ilgili bilgi almak üzere Anadolu Üniversitesi'nden bir ekibin ilgili kişilerle görüşmek üzere 09 Haziran 2010 Çarşamba günü Ankara TRT'ye gelmesine karar verilmiştir.
- Denetim, sponsorluk ve reklam konularında bilgi vermek üzere TRT'den bir ekibin Üniversitede ilgili kişilerle görüşmek üzere 11 Haziran 2010 Cuma günü Eskişehir Anadolu Üniversitesi'ne gitmesine karar verilmiştir.
- Satın alma ile ilgili bilgi almak üzere daha sonra belirlenecek bir tarihte Anadolu Üniversitesi'nden bir ekibin TRT Ankara'ya gelmesine karar verilmiştir.
- Gelecek toplantı 18 Haziran 2010 Cuma günü TRT Ankara'da yapılacaktır.

Toplantı Tarihi : 15 Haziran 2010

Toplantının Konusu : TRT Eğitim Kanalı Bilgilendirme Sunumu ve Program

Önerileri

Çağdaş ve sade bir logo tasarımı.

Amacımız: 7'den 77'ye eğitim.

Vizyonumuz: Hedef kitlenin eğitiminin dünya ortalamasının üzerine çıkartılması.

Sloganımız: Eğitim şart!

Tarzımız: Her halükarda eğitim.

- Üniversite öğrencilerinin kendi yaptıkları ya da üniversitenin katkıları ile yapılan müzik klipleri. (Telif sorunu üniversiteye aittir)
- Araba kullanımının, müzik dinlemenin adabı vb. konuların işlendiği programlar.
- TRT GAP “Türk Mucitleri” programı tekrar değerlendirilebilir..
- Tüketicinin neye ihtiyacı varsa onu almasını sağlamak. Örneğin telefon alırken ihtiyaçlarına uygun olan telefonu alması konusunda bilinçlendirmek. Sadece konuşmak için telefonu kullanacaksa daha ucuz bir telefon tercih etmesinin sağlanmasının işleneceği programlar.
- Eğitim haberleri için bir muhabir ve bir kamera tahsisi ve tüm ülkeden eğitim haberleri toplanacak.
- Aile ilişkilerinde çatışma ve tartışmanın gayet doğal olduğunun gösterilmesi.
- “Küçük Muhteşemdir” adlı belgesel programın içeriği aynı kalacak fakat ismi değiştirilecektir.
- Osmanlı Devletinin kuruluşu ve 600 yıllık hükümlerinin anlamsız olmadığı, padişahlar, cumhuriyet dönemi gibi konuların anlatıldığı tarih programı.
- Şehzade şehirleri hakkında program. Neden özellikle bazı şehirler şehzade şehirleri olarak seçilmiştir.
- TRT Dış Yayınlar temsilciliklerinden yabancılara haftada 1’er saat program yaptırılabilir.
- Yabancı dil programları, özellikle İngilizce, Almanca ve Çince.
- Animasyon eğitimi konusunda bir program.
- Sağlık, din, spor, tarım eğitimi gibi konularda paket programlar gelirse yayınlanabilir.
- Spor programları. Canlı spor müsabakaları, Üniversiteler arası turnuvaların canlı yayınları, Üniversiteler arası halkoyunları yarışması, bireysel sporlarla ilgili vb. programlar.
- Resim Dersi adı altında suluboya, kara kalem, desen çalışması gibi tekniklerin öğretildiği programlar.
- Müzik Eğitim programları. Kaval, ney, gitar gibi kolay öğrenilebilecek ve uzaktan eğitime uygun müzik aletlerine öncelik verilmelidir.

- Kırsal kesimde yaşayan kadınların siyaset konuşmalarını içeren programlar.
- “Nasıl Çalışır” adı altında her gün kullandığımız cihazların çalışma prensiplerinin animasyonlarla desteklenerek anlatıldığı program.

Toplantının Konusu	:	Eğitim Kanalı Çalışmaları- Üniversitenin Program Fikirlerinin Görüşülmesi
Toplantının Tarihi	:	21 Haziran 2010 Pazartesi
Toplantının Yeri	:	Televizyon Dairesi Başkanlığı Toplantı Salonu

EDEBİYAT

Bölüm Sayısı: 13 BL

Konusu: Edebiyatın diğer alanlarla ilişkisi kurularak yapılacak program. Alaturka şarkı sözlerinin edebiyatın ünlü dizelerine yakınlığı gibi. Edebiyat-müzik, şiir-müzik, edebiyat-sinema, edebiyat-resim ilişkisi gibi.

Çocuk ve Gençlik Edebiyatı

Bölüm Sayısı: 13 BL

Konusu: Çocuklarda okuma kültürü oluşturmak amaçlı. Okur yetiştirmek. O alandaki kitapları tanıtmak.

EKONOMİ

Girişimcinin Dünyası

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Başarılı girişimciler nasıl girişimci oldular. Küçük girişimciler. Ben de olabilirim duygusu yaratmak.

Ekonomi Gündemi-Canlı

Anadolu Üniversitesi TV A kanalında daha önce yapılan bir program. Gündemdeki ekonomik olayların takibi.

Meslekler-Canlı

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx56'

Konusu: Mezun olduğunuz bölüm. Eğitimi veren kurum. O alandan sektörden bir temsilci. Okuyan öğrenciler. Mezun olunan meslekle ilgili analizlerin, işverenin ve öğrencilerin beklentisinin ele alınacağı program. O mesleği her açıdan inceleme.

BİLİM TEKNOLOJİ

Bilim İnsanları (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Şahin Koçak'la (matematik profesörü) genç bilim adamlarının yaşam öyküleri ve bilim alanındaki çalışmalarının ele alındığı program

Karagöz ve Hacivat (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi:17/20x 13-15'

Konusu: Şahin Koçak'la (matematik profesörü) matematiğin günlük hayatımızdaki karşılığının incelendiği animasyon program.

Oyunlar ve Modellerle Matematik (Ocak 2011)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Şahin Koçak (matematik profesörü)...

Dönüşümler (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Yeni teknolojilerin insan hayatını nasıl dönüştürdüğü ile ilgili program. Yeni teknolojinin kendisi ile beraber üretilen yaşam biçimleri de ele alınacaktır.

EĞİTİM

Anne Baba Eğitimi (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Bebeklik çağından okula gidinceye kadarki dönemin işlendiği program. Hasta çocuk psikolojisi, sanatın çocuk içindeki yeri, toplumun gençliğe bakışı, ergenlik dönemi, uyuşturucu, gençlik ve spor, boş zamanları değerlendirme gibi konulara da yer verilmesi planlanmaktadır.

Sıkça Sorulan Sorular (Canlı) (Ekim 2010)

Konusu: AÖF öğrencilerinin sorularının uzmanlar tarafından yanıtlandığı canlı stüdyo programı.

Nasıl çalışalım (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 6x5'

Konusu: AÖF öğrencisinin nasıl çalışmasının gerektiğinin anlatıldığı program.

Başarılı mezunlar (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Başarılı olmuş AÖF mezunlarının anlatıldığı program.

Üniversiteli Olmak (AÖF) (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Farklı kesimdeki AÖF öğrencilerinin Üniversiteye aidiyetlerinin anlatıldığı program. Anne baba olarak, mahkûm olarak, köyde üniversiteli olarak AÖF öğrencisi olmak.

Bürolar-Öğrenciler (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x45'

Konusu: AÖF bürolarının tanıtıldığı program. Büroların bulunduğu şehirlere gidilip o ildeki AÖF öğrencilerinin yaptıkları organizasyonlar ve onlarla beraber o şehrin tanıtıldığı program.

Üniversitelerimiz (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Bir kız, bir erkek öğrenci ile birlikte gidilen üniversitelerin tanıtıldığı program.

MÜZİK

Açıklamalı Klasik Müzik

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x60'

Seslerin İzdüşümü

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x45'

Konusu: Türkiye'de opera kültürünün anlatıldığı ve solist gözüyle klasik müziğin anlatıldığı program. Plastik sanatlar, çağdaş müziğin dili gibi her bölümünde farklı bir eser ele alınacak.

Bedenle Müzik Oyunları (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Bedeni kullanarak ses çıkarmak üzerine kurulu müzik programı. Ebeveynlere ve eğitimcilere yönelik olacak bu programda uzman kişi ile beraber stüdyoda kurulacak özel

tahtadan bir sahne üzerinde uygulamalı eğitim verilecektir. Bu tahta sahneyi kullanarak ayaklar ve ellerle yapılan müzik programı.

SAHNE SANATLARI

Tiyatro Söyleşileri

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x20' /30' (Kültür Sanat programında değerlendirilebilir)

Türk Operaları

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26' (Kültür Sanat programında değerlendirilebilir.)

SPOR

Spor ve Yaşam (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Rahatsızlıkları olan insanların ne tür sporları ne şekilde yapabileceğinin ele alındığı program.

SAĞLIK

Sağlık (Acil Yardım) (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Kaza anında neler yapılmalıdır, sokak ve evdeki vakalarda ilk yardım nasıl yapılır konularının işlendiği program.

GÜZEL SANATLAR

Resim Tekniği (Temel Sanat Eğitimi) (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Resim yapım teknikleri anlatıldığı program.

Resim Tarihi (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Rönesans'tan bugüne resim tarihinin ele alındığı program. Nerde kontur kaybolur, hangi konular hangi dönemlerde neden ağırlıklıdır, hayatında resimle çok da fazla ilgilenmemiş kişilere yönelik bir program.

FELSEFE

Felsefe Okulu (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Ahmet İnam ve felsefe öğrencileri ile beraber felsefe ile ilgili başlıkların ele alındığı program.

TARİH

Nutuktan Seçmeler (Ekim 2010)

Bölüm Sayısı ve Süresi:

Konusu: Nutuk'un belirli bölümlerinden alıntılarının yapıldığı program.

SERTİFİKA PROGRAMI

Satış ve pazarlama, bilgisayar, Microsoft Office programları, grafik, animasyon, photo-shop vb. gibi alanlarda eğitim veren ve eğitim sonunda başarılı olanlara sertifika verilen program.

SOSYAL SORUMLULUK-PROJE YARIŞMASI

Üniversite öğrencilerinin topluma hizmet uygulamaları kapsamında hazırladıkları projelerin yarışacağı bu programda en iyi topluma hizmet uygulaması projesi ödüllendirilecek ve projenin gerçekleştirilmesi için gerekli bütçe sağlanacaktır. (Üniversite ve TRT ortak yapabilir.)

BİLİŞİM PROGRAMI (Ekim 2010)

Üniversite yapabilir.

TRAFİK (Ekim 2010)

Üniversite tarafından hazırlanacak.

FOTOĞRAF (Ekim 2010)

Üniversite tarafından hazırlanacak.

EK 2**İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ (MADDE: 26)****Madde: 26**

i) Her şahsın öğrenim hakkı vardır. Öğrenim hiç olmazsa ilk ve temel safhalarında parasızdır. İlköğretim mecburidir. Teknik ve mesleki öğretimden herkes istifade edebilmelidir. Yüksek öğretim, liyakatlerine göre herkese tam eşitlikle açık olmalıdır.

ii) Öğretim insan şahsiyetinin tam gelişmesini ve insan haklarıyla ana hürriyetlerine saygının kuvvetlenmesini hedef almalıdır. Öğretim bütün milletler, ırk ve din grupları arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu teşvik etmeli ve Birleşmiş Milletler'in barışın idamesi yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir.

iii) Ana baba, çocuklarına verilecek eğitim türünü seçmek hakkını öncelikle haizdirler. İnsan kişiliğini geliştiren, bir başka ifadeyle insanı özgürleştiren eğitimin bazı temel işlevleri vardır. Eğitim ile kişiler var olan tüm yeteneklerini geliştirme imkanı bulur. Topluma ve çevreye uyum sağlamasını kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazanır. Yine eğitim aracılığıyla bireylerin öğrenme yollarını öğrenerek bilimsel bilgiyi ve teknolojiyi tanımaları, yaşamsal beceri ve davranışları kazanmaları ve bütün bunların sonucu olarak demokrat, insan hak ve özgürlüklerine saygılı olarak yetişmeleri mümkün olabilir. Ulusal-uluslararası belgelerde de belirtildiği gibi herkes eğitim görme hakkına sahiptir. Cinsiyeti, etnik ve dinsel kimliği ne olursa olsun herkes; insan olduğu için kendini geliştirme, kendini oluşturma hakkına sahiptir. Eğitimde var olan eşitsizliklerin, sınırlamaların ve yoksunlukların ortadan kaldırılması, özgürlükçü eğitim anlayışına dayalı bir eğitim hakkının yaşama geçirilmesi için yeterli değildir. Eğitimin temel bir insan hakkı olması, bu hakkı kullanırken hak sahiplerinin taleplerini, (örneğin anadilde eğitim hakkı talebini) özgürce, demokratik yollarla dile getirebilmesine imkân verilmesini olanaklı kılar. (UNICEF, <http://www.unicef.org>)

EK 3**TRT ve ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ARASINDA YAPILAN SÖZLEŞME****TRT ve Anadolu Üniversitesi Arasında yapılan Sözleşmenin Konusu**

Açık ve uzaktan eğitim, örgün ve yaygın eğitimi desteklemek amacıyla Üniversite tarafından hazırlanacak eğitim ve diğer programlar ile TRT tarafından hazırlanacak programların TRT'nin açacağı "TRT Eğitim" kanalında yayınlanmasına dair esasları belirlemektir.

i) Yayınlarla İlişkin Hükümler

TRT, Üniversitenin programlarını yayınlamak üzere, "TRT Eğitim" adında bir kanal kuracaktır.

"TRT Eğitim" kanalında, Üniversiteye tahsis edilen saatler içerisinde, yayınlanacak programlar Üniversite ve TRT tarafından hazırlanır. Üniversite tarafından gerçekleştirilen programların yayınların dışında kalan zaman dilimlerinde ise, TRT bu kanalda eğitim amaçlı olarak başka programların yayınlarını da gerçekleştirebilir. Bu yayınlar TRT tarafından veya TRT'nin uygun gördüğü kurum ve kuruluşlar tarafından hazırlanabilir.

TRT Eğitim kanalında, Üniversiteye (tekrar yayınlar hariç) yayın akışında günde toplam 12 saat süre verilir. Bu süre yayın planına göre farklı zaman dilimlerinde kullanılabilir, bu sürelerin yayın planındaki yeri, her yeni yayın döneminde Üniversite ve TRT tarafından karşılıklı mutabakatla ayrıca belirlenir. Üniversite tarafından hazırlanan programlara ayrılan yayın saatleri dışındaki süreler başka kurum ya da kuruluşlara ücret karşılığında tahsis edilebilir, tahsis edilmediği takdirde TRT'nin uygun görmesi halinde üniversiteye günde 24 saate kadar yayın süresi tahsis edilir. Üniversite tarafından hazırlanacak programlar, bant ya da canlı olarak hazırlanabilir.

"TRT Eğitim" kanalındaki yayınlar "TRT Eğitim" logosuyla yayınlanacak olup, Üniversite tarafından hazırlanacak programların yayını sırasında "TRT Eğitim" kanalı logosuyla birlikte Üniversitenin logosu da yer alır.

TRT ve Üniversite, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, kapsamı, usul ve esasları doğacak ihtiyaçlar doğrultusunda, taraflar arasında ayrı bir protokol ile belirlendikten sonra karşılıklı birbirinin imkânlarından faydalanır

“TRT Eğitim” kanalı yayın merkezi Ankara’dır.

TRT ve Üniversite iki ayda bir koordinasyon toplantısı düzenler.

Üniversitenin Eskişehir’deki stüdyolarından ve eğitim hizmetlerinin verildiği akademik danışmanlık merkezlerinden yapılacak olan canlı programlar TRT’nin mevcut alt yapısı kullanılarak Ankara’daki devamlılık stüdyolarına iletilir.

ii) Ortak Hak ve Yükümlülükler

Üniversite tarafından gerçekleştirilecek program ve/veya yayınlar, görüntü ve ses kalitesi olarak TRT’nin teknik standartlarına uygun şekilde gerçekleştirilir.

Üniversite, TRT’nin ve yayın ile ilgili kanunların koyduğu yayın ilkeleri gereğince programları hazırlar ve yayınları gerçekleştirir. Üniversitenin yapmış olduğu programlar ve yayınlar nedeniyle üçüncü kişi ve kuruluşların uğrayabileceği maddi ve manevi zararlara bağlı her türlü hukuki cezai sorumluluk Üniversiteye aittir.

Üniversite, programları, kurum veya üçüncü kişileri küçük düşürmeyecek ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu hükümlerine aykırı olmayacak şekil ve özde hazırlamayı veya icra etmeyi; programların, TRT’nin IPTV, Web TV ve televizyon yayınlarında yer alması halinde, 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu’nun 28. Maddesi’nin öngördüğü sorumluluğa ve bu kanunun yayımla ilgili diğer hükümlerine tabi olduğunu kabul, beyan ve taahhüt eder.

iii) Mali Hükümler ve Sözleşmenin Süresi

Sözleşmenin süresi 3 (üç) yıldır.

Sözleşmeden doğan damga vergisi vb. giderler TRT tarafından ödenir.

iv) Anlaşmazlıkların Hali

Bu sözleşmeden doğan uyuşmazlıklarda Ankara Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

v) Hak ve Yüklölükler Devri

Üniversite, TRT'nin yazılı onayı olmaksızın, sözleşmeden doğan hak ve yükölüklerini üçüncü şahıslara devredemez.

vi) Yürürlük

Bu sözleşme taraflarca imzalandığı tarihte yürürlüğe girer.

EK 4**ANADOLU ÜNİVERSİTESİNİN TEKNİK ALT YAPISI****a) Stüdyo-3**

A.Ö.F. Ders çekimlerinin video kayıtlarının yapıldığı stüdyo 270 metrekare büyüklüğünde altıgen formdadır. Teknik olanakları aşağıda belirtilen TV stüdyosunun 240 KW ışık kapasitesi, 48 kanallı ışık mikseri yardımıyla kontrol edilmektedir. Yapım ve yayın amaçlı dizayn edilen SD/HD (şu an sd olarak kullanılmakta olup hd formata dönüştürülebilmektedir) video ve ses kaydına uygundur. Standart olarak üç kameralı çekimlere uygun montajı yapılan stüdyoda, dış çekim kameralarının sisteme entegrasyonu ile dört kameralı çekimle görüntü kaydı yapılabilmektedir.

SONY BVP-570Stüdyo Kamerası (prompter ile beraber)	3	ADET
SONY DSR-1800DVCAM Kayıt Cihazı	1	ADET
SONY DSR-1600DVCAM Playback Cihazı	1	ADET
EREL EBH-01Telefon Hibrit	2	ADET
STUDER VISTA 5Ses Mikseri	1	ADET
LSC MAXIM Işık Mikseri Dim edilebilir 72 kanallı	1	ADET
SONY DFS-800Resim seçme masası	1	ADET
SONY KE-42TS2EPlazma TV (105 cm.)	1	ADET
TASCAM CD-401CD Player	1	ADET
HARRISVideo Router 32x32	1	ADET
HARRIS CENTRIOMultviwer	1	ADET
CLEARCOM Intercom sistemi (32 Aboneli)213 ULTRARED		
Karakter generatörü	1	ADET

i) Anadolu Üniversitesi Otomasyon Ekipmanı

Arşiv Sunucu ve Yedekleme Sistemi: Sistem 2 adet sunucu, 1 adet depolama sistemi ve 8 adet genişleme ünitesinden oluşmaktadır.

2 Adet IBM x 3650 M2 Server: Sunucular yedekli(cluster) yapıda çalışmaktadır. Sunucuların her biri üzerinde 3 adet 146 gb sas disk bulunmaktadır. Sunucular raid 5 olarak

yapılandırılmıştır. Sunucular üzerine işletim sistemi olarak windows server 2003 x64 enterprise edition sp2 kurulmuştur.

Depolama Ünitesi (1 Adet IBM DS5100 Storage 8 Adet IBM EXP5000)

- Disk sistemi 30 adedi 450 gb fc disk, 90 adedi 1 tb sata disk olmak üzere 120 adettir.
- Diskler raid 5 olarak yapılandırılmıştır.
- Ds5100 depolama birimine toplamda her biri 16 diskten oluşan 16 adet exp5000 (genişleme ünitesi) bağlanabilmektedir, bu şekilde ihtiyaç duyulduğunda kapasite artırılabilir.
- Toplam brüt kapasite = 103,5 tb
- Raid yapılandırılmasından sonra net kapasite yaklaşık 60tb.

ii) BSF Sunucu ve Depolama Sistemi

- Sistem 2 adet sunucu ve 1 adet depolama Sisteminden oluşmaktadır.
- 2 Adet IBM X3650 M2 Server
- Sunucular yedekli(cluster) yapıda çalışmaktadır. Sunucuların her biri üzerinde 2 adet 73 GB SAS disk bulunmaktadır.
- Sunucular RAID 1 olarak yapılandırılmıştır.
- Sunucular üzerine işletim sistemi olarak Windows Server 2003 x64 Enterprise Edition SP2 kurulmuştur.

BSF Depolama Ünitesi (1ADET IBM DS3400 STORAGE VE 1ADET IBM EXP3000)

- Depolama birimi üzerinde 12 adet ve genişleme ünitesi üzerinde de 12 adet olmak üzere toplam 24 adet 450 gb sas disk bulunmaktadır.
- Ds3400 depolama birimine toplamda her biri 12 diskten oluşan 3 adet exp5000 (genişleme ünitesi) bağlanabilmektedir, bu şekilde ihtiyaç duyulduğunda kapasite artırılabilir.
- Toplam brüt kapasite = 10,54 tb

iii) DEF Sunucu ve Depolama Sistemi

- Sistem 2 adet sunucu ve 1 adet depolama sisteminden oluşmaktadır.
- 2 adet ibm x3650 m2 server
- Sunucular yedekli(cluster) yapıda çalışmaktadır. Sunucuların her biri üzerinde 2 adet 73 gb sas disk bulunmaktadır.

- Sunucular üzerine işletim sistemi olarak Windows server 2003 x64 Enterprise Edition Sp2 kurulmuştur.

DEF Depolama Ünitesi (1 ADET IBM DS3400 STORAGE)

- Depolama birimi üzerinde 12 adet 450 gb sas disk bulunmaktadır.
- Ds3400 depolama birimine toplamda her biri 12 diskten oluşan 3 adet exp 5000 (genişleme ünitesi) bağlanabilmektedir, bu şekilde ihtiyaç duyulduğunda kapasite artırılabilir.
- Toplam brüt kapasite = 5,27 tb
- Raid yapılandırılmasından sonra net kapasite yaklaşık 3 tb.

iv) Veritabanı Sunucusu

- Sistem 2 adet sunucu ve 1 adet depolama ünitesinden oluşmaktadır.
- 3 adet IBM x 3850 m2 server
- Sunuculardan 2 tanesi yedekli (cluster) yapıda çalışmaktadır.
- Sunucuların her biri üzerinde 4 adet 300 gb sas disk bulunmaktadır.
- Sunucular üzerine işletim sistemi olarak Windows Server 2003 x64 Enterprise Edition SP2 kurulmuştur.

Veritabanı Sunucusu Depolama Ünitesi (1 ADET IBM DS3400)

- Depolama birimi üzerinde 12 adet 300 Gb sas disk bulunmaktadır.
- Ds3400 depolama birimine toplamda her biri 12 diskten oluşan 3 adet exp5000(genişleme ünitesi) bağlanabilmektedir, bu şekilde ihtiyaç duyulduğunda kapasite artırılabilir.
- Toplam brüt kapasite = 3,5 Tb

v) Playout Sunucusu

- Sistem 4 adet sunucudan oluşmaktadır.
- 4 adet IBM x 3650 m2 server
- Sunucuların her biri üzerinde 6 adet 300 Gb sas disk bulunmaktadır.
- Sunucular üzerine işletim sistemi olarak Windows Server 2003 x86 enterprise edition SP2 kurulmuştur.

vi) Master Kontrol Odası

• HARRIS CENTRIOMultviwer	1 ADET
• HARRIS ICONMASTERYayın Masası(12+2 Kanal)	1 ADET
• HARRIS NEO ICON LOGO Logo generatör	1 ADET
• SONY LMD 2451 LCD M0NİTOR	2 ADET
• PLURA PBM-142LCD M0NİTOR	1 ADET
• SONY PVW 2800VIDEO KAYIT CİHAZI	1 ADET
• SONY PVW 1650VIDEO OKUMA CİHAZI	1 ADET

b) Stüdyo-6 :

Standart olarak üç kameralı çekimlere uygun montajı yapılan stüdyo, dış çekim kameralarının sisteme entegrasyonu ile dört kameralı çekime uygunlaştırılabilir. Chroma key ve luminans key yapılabilen ve elektronik grafik kullanılan bu stüdyoda betacam veya DVCAM format kayıt yapılabilmektedir.

• SONY DXC-D35PStüdyo Kamerası (prompter ile beraber)	3 ADET
• SONY BVW -75Betacam Kayıt Cihazı	1 ADET
• SONY BVW -65Betacam Playback Cihazı	1 ADET
• SONY DSR-1800DVCAM Kayıt Cihazı	1 ADET
• SONY DSR-1600DVCAM Playback Cihazı	1 ADET
• SAV LGA 200PLogo Üreteci	1 ADET
• ULTRALED Grafik Bilgisayarı	1 ADET
• SOUND CRAFT SPIRIT STUDIO Ses Mikseri (24 kanal 8 grup)	1 ADET
• STRAND LIGHTING TEMPUS 24FXIşık Mikseri Dim edilebilir 48 kanallı	1 ADET
• MITSUBISHI4000 ANSI LUMEN PROJECTOR GURAMEX GVM 1200Video Mixer (Digital/Analog) 12 Kanal	1 ADET
• SONY & BARCOVideo Monitör 51 cm. CRT	21 ADET
• Sony KE-42TS2EPlazma TV (105 cm.)	1 ADET
• Technics SL-PS840CD Player	1 ADET
• Yamaha SPX 90 Effect Processor	1 ADET

i) Non Linear Kurgu Sistemi

- Machintosh ve PC tabanlı olmak üzere iki farklı bilgisayar üzerinde kurulu Avid yazılımı ile çalışan cihazlardır.
- Bilgisayar teknolojisinin gelişmesi ile görüntü kayıt ve kurgu işlemlerinin tek bir cihazda toplanarak doğrusal olmayan kurgu (non-linear editing) adı verilen bir yöntemle daha basit kurgu ve çeşitli görüntü efektleri ile alt yazılar eklenmesinde çok büyük kolaylık sağlanmış.

ii) PC Tabanlı Non Linear Kurgu Sistemi Ekipmanı (5 SET)

- HP xw8200workstation 3,6 ghz. Xeon işlemci, 4 gb ram, 73 gb. Scsi hdd 4 ADET
- Avid mojoanalog ve sayısal sinyal giriş/çıkış 4 ADET
- Avid Express Proavid kurgu yazılımı 4 ADET
- RS 232-422pc vtr kontrol kablosu 4 ADET
- Sony DSR-45 DVCAM kayıt cihazı 4 ADET
- Sony PVW-2800 DVCAM kayıt cihazı 4 ADET
- Sony PVM-141 114inch renkli TV monitörü 4 ADET
- Sony SMS-1pses monitörü 15 W. 4 ADET

iii) MAC Tabanlı Non Linear Kurgu Sistemi Ekipmanı (3 SET)

- Power Mac. 9600/300machintosh bilgisayar 3 ADET
- Avid MC xpress avid kurgu yazılımı 3 ADET
- Mdock-ch-twrharici disk ünitesi 3 ADET
- SONY DSR-45 DVCAM kayıt cihazı 3 ADET
- SONY PVW-2800 DVCAM kayıt cihazı 3 ADET
- SONY PVM-14114inch renkli TV monitörü 3 ADET
- ROLAND MA-20ses monitörü 17 W 6 ADET

c) Dış Çekim Ekipmanı

- SONY PVD-f330dış çekim kamerası 6 ADET
- SONY BVD-70dış çekim kamerası 1 ADET
- SONY dxc-d30pdış çekim kamerası 2 ADET

• CANON XL-H1HDV dış çekim kamerası	2 ADET
• SONY CRV-5 takılabilir kayıt ünitesi (betacam)	4 ADET
• SONY PVV-3p takılabilir kayıt ünitesi (betacam)	2 ADET
• sahtler ENG2 cftripod	6 ADET
• SONY PVM-1411 geniş açı objektif	2 ADET
• SONY PVM-9044qmdış çekim monitörü 9 inch	5 ADET
• STRAND LIGHTING Srıoday light ışık kaynağı (1200 W.)	2 ADET
• STRAND LIGHTING Srıoday light ışık kaynağı (575 W.)	2 ADET
• IANBEAM dış çekim ışık kaynağı (800 W.) 4 lü	3 ADET

d) OBVAN (Yayın Aracı)

- Mercedes I 608d model araç içerisinde hemen hemen tüm stüdyo ekipmanının bulunduğu gezici stüdyo diye adlandırabileceğimiz donanımına sahiptir.
- Aracın içerisinde sessiz çalışan yat jeneratörü olduğu gibi istenirse harici olarak alınan 220 V. şehir şebekesiyle de çalıştırılması mümkündür.
- Sistem gereği kurgulu kayıt yapılacağından kaydedilen bant üzerinde işlem yapmadan en kısa sürede yayına verilebileceği gibi, aracın video ve ses program çıkışları karasal link yardımıyla ya da uydu aracılığı ile canlı yayına verilebilir.
- Dört kameralı çalışmaya müsait montajı yapılan araçta video sinyalleri analog composit ve digital (SD-SDI) formatta kayda da uygundur.
- SONY dxc-d50wsplstüdyo kamerası
- SONY CCU - tx50pkamera kontrol ünitesi
- SONY rcp-d50pkamera uzaktan kontrol ünitesi
- SONY DSR-1800DVCAM kayıt cihazı
- SONY dfs-700video mixer (digital/analog) 8 kanal
- AUDIO ad031ses mikseri (8 kanal)
- TEKTRONİX spg600referans sinyal üretici
- Philip Drake CA 1273interkom
- Leader lv-5100dv/f vector monitör (sdı)
- SONY DSR-1600DVCAM playback cihazı
- LEİTCH PANACEA P16X8SDI video routing switcher
- Sony LMD-7220WLCD panel

- Sony LMD-5320LCD panel
- Sony LMD-172WLCD panel
- Power ware 9125ups 6 kva
- Fischer Panda P12000 NE pvmvnergator 12 KV

e) Ses Stüdyosu

- Soundcraft 200 Bveses mikseri (16 kanal 4 grup)
- Yamaha spx 90 ses sinyal işleyici
- Sony MDS-E10 mini disk kaydedici
- Sony PCM-R700diğital ses kaydedici
- Sony CDP-D500tümleşik disk okuyucu
- Nuendo V 3.0digital ses işleme istasyonu
- Cooper Electronics CS-10 kurgu yazılım kontrol istasyonu
- Studer A721kaset teyp kaydedici
- Sony SRP-P50güç yükseltici 2 kanal 75 w.
- Sony SRP-S720pasif hoparlör kabini 110 w.
- Tannoy Siystem 600aaktif hoparlör kabini
- Tascam MH-40MKII4 kanal kulaklık dağıtıcı

f) TVA Ekipmanları

- On air yayın çıkış bilgisayarı
- On airçapteru bilgisayar
- IBM server + storage (4.7 tb)
- Ultraredkarakter generatör
- Calistosdı video mixer
- Tascamses mikseri
- Vector 4011 transmitter

Anadolu Üniversitesinin Teknik Donanım Yeterliliği

Stüdyo ve devamlılık teçhizatı resim kayıt cihazları haricinde kurumumuz prodüksiyon standartlarına uygundur.

- Renk çözünürlüğü düşük olan ve kurumumuzda sadece haber amaçlı olarak kullanılan mevcut dv- cam kayıt cihazları ve mevcut analog beta-cam kayıt cihazları mevcuttur.
- Üniversitenin havaalanına yakın bir konumda bulunması ve stüdyonun ses izolasyonunun yeterli olmaması nedeniyle uçak seslerinin stüdyodan yapılacak canlı yayınları olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir.
- Ayrıca, ışık sisteminin kesintisiz güç kaynağına bağlanması da gerekmektedir.
- Yayın otomasyon ve arşiv sisteminin omurgasını oluşturan ana donanımın IBM firmasından satın alınarak kurulumu tamamlanmıştır. Ancak, sistemde kullanılacak Audio/Video giriş-çıkış kartları ile kullanılacak otomasyon yazılımının ne zaman temin edileceği henüz netleşmemiştir.
- Temin edilecek teçhizat ve yazılımın kurulum, test ve eğitimleri için de süreye ihtiyaç olduğu bilinmekle birlikte ilk aşamada otomasyon ve arşiv sistemi devreye alınmadan da prodüksiyon ve yayın faaliyetlerine başlanması mümkündür.
- Üniversite, hali hazırda kendi ders içeriklerine yönelik medya yayınlarını internet üzerinden isteğe bağlı olarak büyük bir kitleye sunmaktadır. Bu hizmet için 1 Gbps internet erişimi kullanılmaktadır. Açılması düşünülen eğitim kanalının canlı olarak internet üzerinden sunulması için de, gereken alt yapı mevcuttur.
- Buna ilaveten, TTNET'in yakında hizmete sunacağı WEBTV ve IPTV hizmetlerine eğitim içeriğinin de dahil edilmesi önerilmektedir.”

şeklinde bir teknik rapor hazırlanmıştır.

EK 5**6112 SAYILI RODYO VE TELEVİZYON KURULUŞ VE YAYINLARI
HAKKINDAKİ KANUNDA YER ALAN YAYIN HİZMET İLKELERİ****ÜÇÜNCÜ BÖLÜM****Yayın Hizmeti İlkeleri****Yayın hizmeti ilkeleri**

MADDE 8 – (1) Medya hizmet sağlayıcılar, yayın hizmetlerini kamusal sorumluluk anlayışıyla bu fıkrafta yer alan ilkelere uygun olarak sunarlar. Yayın hizmetleri;

a) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı olamaz.

b) Irk, dil, din, cinsiyet, sınıf, bölge ve mezhep farkı gözeterek toplumu kin ve düşmanlığa tahrik edemez veya toplumda nefret duyguları oluşturamaz.

c) Hukukun üstünlüğü, adalet ve tarafsızlık esasına aykırı olamaz.

ç) İnsan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.

d) Terörü övemez ve teşvik edemez, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteremez, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte olamaz. Terör eylemini, faillerini ve mağdurlarını terörün amaçlarına hizmet eder şekilde sunamaz.

e) Irk, renk, dil, din, tabiiyet, cinsiyet, engellilik, siyasî ve felsefî düşünce, mezhep ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez.(1)

f) Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.

g) Suç işlemeyi, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici nitelikte olamaz.

(1) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile bu bentte yer alan “özürlülük” ibaresi “engellilik” şeklinde değiştirilmiştir.

- ğ) Çocuklara, güçsüzlere ve engellilere karşı istismar içeremez ve şiddeti teşvik edemez.(2)
- h) Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz.
- ı) Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır; soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğundan emin olunmaksızın yayınlanamaz; haberin verilişinde abartılı ses ve görüntüye, doğal sesin dışında efekt ve müziğe yer verilemez; görüntülerin arşiv veya canlandırma niteliği ile ajanslardan veya başka bir medya kaynağından alınan haberlerin kaynağının belirtilmesi zorunludur.
- i) Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz.
- j) Haksız çıkarlara hizmet eden ve haksız rekabete yol açan unsurlar içeremez.
- k) Siyasî partiler ve demokratik gruplar ile ilgili tek yönlü veya taraf tutar nitelikte olamaz.
- l) Genel sağlığa, çevrenin ve hayvanların korunmasına zarar verecek davranışları teşvik edemez.
- m) Türkçenin, özellikleri ve kuralları bozulmadan doğru, güzel ve anlaşılır şekilde kullanılmasını sağlamak zorundadır; dilin düzeysiz, kaba ve argo kullanımına yer verilemez.
- n) Müstehcen olamaz.
- o) Kişi veya kuruluşların cevap ve düzeltme hakkına saygılı olmak zorundadır.
- ö) Bilgi iletişim araçları yoluyla yarışma veya lotarya içeremez, dinleyici ve seyircilere ikramiye verilemez veya ikramiye verilmesine aracılık edemez.
- p) Medya hizmet sağlayıcı tarafından yapılan veya yaptırılan anket ve kamuoyu yoklamalarının, hazırlık aşamasından sonuçların ilânına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi zorunludur.

(2) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile bu bentte yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere" şeklinde

r) Kişileri fal veya batıl inançlar yoluyla istismar edemez.

s) Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez.

ş) Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz.

(2) Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlakî gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanamaz.

(3) İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcıları, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlakî gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikteki yayın hizmetlerinin, bunların bu tür hizmetleri normal şartlar altında duymayacakları ve görmeyecekleri şekilde sunulmasını sağlamakla yükümlüdür.

EK 6**TRT YASASINI DÜZENLEYEN 121. MADDENİN DEĞİŞMİŞ HALİ****Madde 121:**

Radyo ve televizyon istasyonları, ancak devlet eliyle kurulur ve idareleri tarafsız bir kamu tüzel kişiliği tarafından düzenlenir. Kanun, yönetim ve denetimde ve yönetim organlarının kuruluşunda tarafsızlık ilkesini bozacak hükümler koyamaz. Her türlü radyo ve televizyon yayınları, tarafsızlık esasına göre yapılır. Haber ve programların seçilmesinde ve sunulmasında, kültür ve eğitime yardımcılık görevinin yerine getirilmesinde, devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, insan haklarına dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal cumhuriyetin, milli güvenliğinin ve genel ahlakın gereklerine uyulması, haberlerin doğruluğunun sağlanması esasları ile organların seçimi, yetki, görev ve sorumlulukları kanunla düzenlenir.”

EK 7**1982 YILINDA KABUL EDİLEN ANAYASANIN
TRT İLE İLGİLİ 133. MADDESİ****Madde 13:**

... Radyo ve Televizyon İstasyonları, ancak Devlet eli ile kurulur ve idareleri bir kamu tüzel kişiliği halinde düzenlenir. Kanun, Türk Devleti'nin varlık ve bağımsızlığını, Ülkenin bölünmez bütünlüğünü, toplumun huzurunu, genel ahlakı ve Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyet'in temel niteliklerini koruyacak tarzda yayın yapmasını düzenler ve kurumun yönetim ve denetiminde, yönetim organlarının oluşturulmasında ve her türlü radyo ve televizyon yayınlarında tarafsızlık ilkesini gözetir...

EK 8

31 OCAK 1968 ANKARA TELEVİZYONU YAYIN AKIŞI

19.15 TRT yazısı ve sinyal müziği

19.25 Ankara Televizyonu Anonsu ve sinyal müziği

Saat ayarı ve gong

Açılış ve Anons

Başlarken (Mahmut Tali Öngören'in konuşması)

19.35 Devrim Tarihi Belgeseli

20.00 Haberler (Zafer Cilasun)

20.10 Hava Durumu

20.15 Kötü Adam-İnatçı çiçek (çizgi film)

20.38 Antalya Ormanları (Belgesel)

Kapanış Anonsu

Türk Bayrağı, İstiklal Marşı, Kapanış

EK 9**TRT'DE KANAL KİMLİKLERİ****TRT Kanal Kimlikleri**

TRT-1'in amacı, Türkiye genelinde başta aileler olmak üzere çeşitli yaş, meslek, eğitim ve kültür seviyesindeki seyirci topluluğunu bilgilendirmek, eğitimlerine, birlik ve beraberlik duygularının pekiştirilmesine, millî kültür bütünleşmesinin sağlanmasına yardımcı olmak, haber vermek ve müzik ihtiyaçlarını karşılamaktadır. TRT-1 yayınları eğitim, kültür, drama, müzik, eğlence ve spor programları ile haberlerden oluşur. TRT-1'in yayın merkezi Ankara'dır.

TRT-HABER Güncel haber, siyaset, analiz, tartışma, spor, belgesel, kültür ve sanat programlarına yer verir.

TRT-DIYANET TRT ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2012 yılında kurulan Diyanet TV, bir süre TRT Anadolu kanalı ile dönüşümlü yayın yaptıktan sonra 2012 yılının Ramazan ayında 24 saat kesintisiz yayına geçmiş bir kültür kanalıdır.

TRT-ÇOCUK Çağdaş Türk çocuklarının animasyondan müziğe, haberden spora bütün ihtiyaçlarına cevap veren kanal, fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki bakımdan sağlıklı nesiller yetiştirilmesine katkıda bulunmayı hedefliyor.

Evrensel pedagojik normlarda kaliteli, çağdaş ve sorumlu yayıncılık anlayışıyla çocukların gelişiminde destekleyici ve yol gösterici olmayı ilke edinen TRT Çocuk, Türk dilinin ve kültürünün doğru bir şekilde tanıtılmasını, çocukların oynayarak, eğlenerek eğitimini ve bilinçlenmesini amaçlıyor.

TRT-TÜRK Dünyaya ağırlıklı olarak Türkçe yayın yapan kanal, Türkiye ile Türk insanını tanıtan programlarıyla, haber, kültür ve sanat yayınlarıyla, yurtdışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımızın Türkiye ve Türk Kültürü ile kopmayan bağı, sorunlarının desteği, hüznün ve sevinçlerinin ortağı olma amacındadır.

TRT-6 TRT uluslararası Kürtçe yayın yapan kanalıyla Türkiye'nin uluslararası ve özellikle bölge ülkeleriyle olan ilişkilerine olumlu katkı sağlıyor. Ülkemizin birlik ve bütünlüğünü amaçlayan, çağdaş normlarda her yaşta seyirciye hitap eden Kürtçe aile kanalıdır.

TRT-AVAZ Mart 2009'da yayına başlayan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Bosna Hersek, Arnavutluk ve Türkiye olmak üzere 8 ülkeden ve bu ülkelere özgü 8 dilde, Uzakdoğu'dan Balkanlara uzanan coğrafyada yaşayan Türk dünyasına yönelik yayın yapmaktadır. Türkiye ile diğer Türk Cumhuriyetleri arasında dil ve düşünce birliği kurmaktadır. Birçok Türk lehçesinde SES anlamına gelen AVAZ, Türk Cumhuriyetleri'nin ortak sesi olarak, Ortadoğu'dan Kafkaslara 27 ülke ve 13 muhtar cumhuriyette yaklaşık 250 milyon nüfuslu coğrafyaya hitap etmektedir.

TRT-BELGESEL Türkiye'yi İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça ve Türkçe ile beş farklı dilde dünyaya tanıtan TRT Belgesel Kanalı, tarih, toplum, doğa, çevre, spor, kültür-sanat, bilim, teknoloji alanlarında belgesel programları yayınlıyor.

TRT-MÜZİK Türkiye'nin ve dünyanın müziğini buluşturan kanalda, yarışma programları, müzik belgeselleri, konserler, kuşak programları, Top 10'lar ve canlı programlar yayınlanmaktadır.

TRT-ETTÜRKİYYE Türkiye'nin uluslararası ve özellikle bölge ülkeleriyle olan ilişkilerine olumlu katkı sağlamak amacıyla yola çıkan TRT-Ettürkiye Türkiye ve Arap aleminin ortak dili, ortak ekranı, ortak hissiyatı olmak amacıyla, her yaşta seyirciye hitap ederek, çocuk, gençlik, kadın, sağlık, ekonomi, drama, belgesel, spor, müzik, haber, kültür-sanat, din-ahlak ve eğlence programlarından oluşan zengin bir içerikle 22 Arap ülkesi ve Arapça konuşanlara yönelik yayın yapan kanal, 350 milyon nüfusa sahip Arap ülkeleri ile Türkiye arasında bağları güçlendirmeyi hedefliyor.

TRT OKUL Anadolu Üniversitesi'nin hazırladığı ders programları ile eğitim-kültür programlarını ve TRT tarafından hazırlanan çeşitli yaş gruplarına yönelik eğitim-kültür programları, kısa spotlar, gençlere yönelik çeşitli programlara yer veriyor.

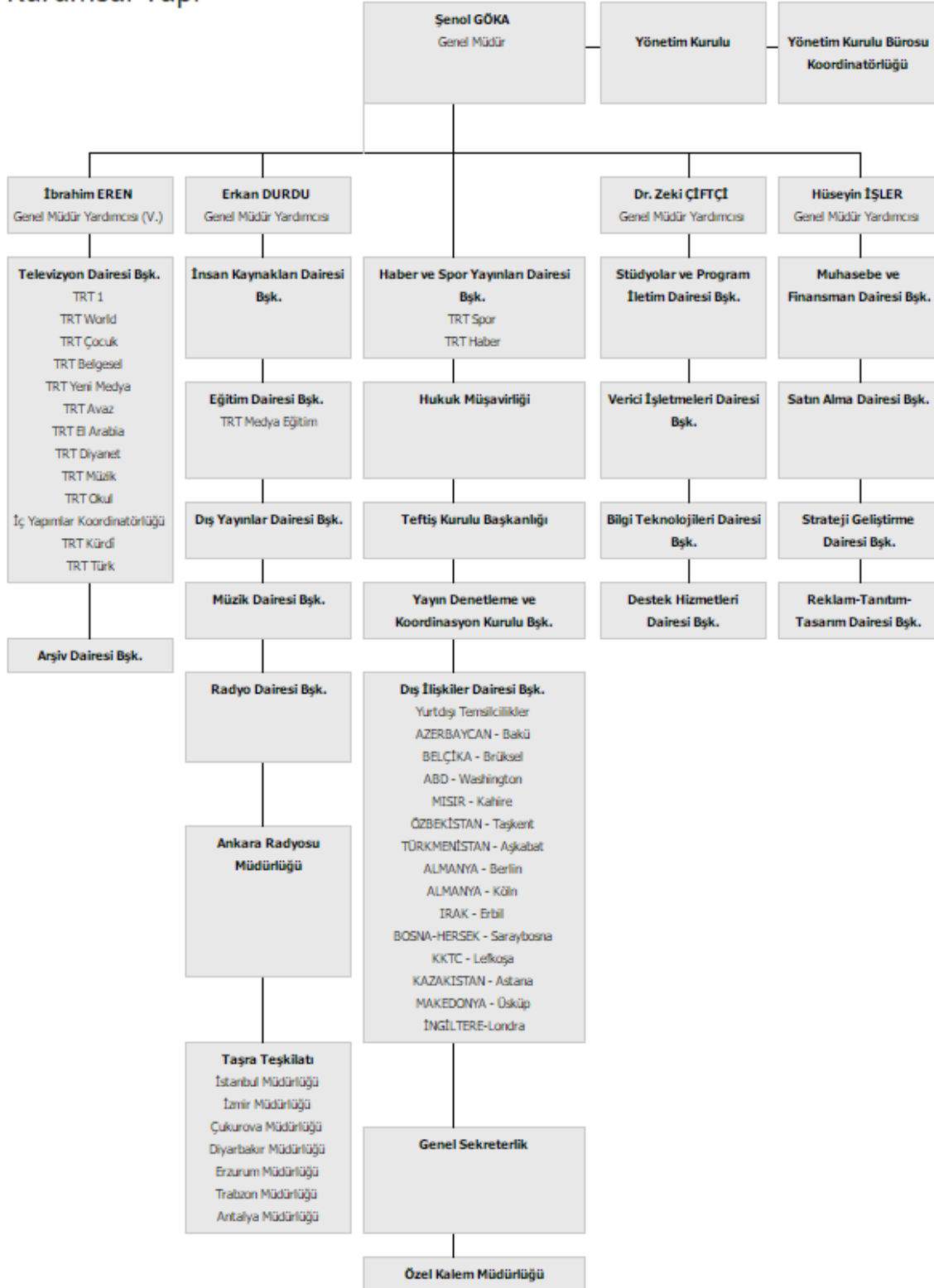
TRT SPOR ulusal ve uluslararası tüm spor müsabakalarını ve organizasyonları, canlı ya da banttan ekranına taşıırken, sporun her dalına ayrı önem veriyor.

EK 10

TRT'NİN KURUMSAL YAPISI

Kurumsal Yapı

EK 11**TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU KURULUŞ VE GÖREVLERİ
HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
YÖNETMELİK****Resmî Gazete**

Sayı : 27975

YÖNETMELİK

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan:

**TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA
YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 20/10/2009 tarihli ve 27382 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “TRT Eğitim” ibaresi “TRT Okul” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürü yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
20/10/2009	27382
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
3/11/2010	27748

EK 12**TRT’NİN TABİ OLDUĞU ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER, TÜZÜKLER, ÜYESİ
OLDUĞU YURT İÇİ VE YURT DIŞI KURULUŞLAR****TRT’NİN TABİ OLDUĞU ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER**

- Avrupa Sınır ötesi Televizyon Sözleşmesi
 - Bern Sözleşmesi (Edebi ve Artistik Eserler Üzerindeki Hakların Kullanılmasına Dair 1886 Tarihli Bern Birliği Sözleşmesi)
 - Paris Sözleşmesi (Edebi ve Sanat Eserlerinin korunmasında İlişkin Bern Sözleşmesini DeđiŐtiren 1971 Tarihli Paris Sözleşmesi)
 - Roma Sözleşmesi (İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair 26.10.1961 Tarihli Roma Sözleşmesi)
 - Stockholm Sözleşmesi’dir. (Dünya Fikri Mülkiyet TeŐkilatını Kuran Stockholm Sözleşmesi)
- (DVD – TRT’nin Tabi Olduğu Uluslararası Sözleşmeler Dosyası)

TRT’NİN TABİ OLDUĞU TÜZÜKLER

- Akdeniz Görsel İŞitsel İletişim Merkezi (CMCA) Tüzüğü – 2002
 - Akdeniz Görsel İŞitsel İŞleticiler Daimi Konferansı (COPEAM) Tüzüğü – 2002
 - Asya Pasifik Yayın Birliği (ABU) Tüzüğü – 2012
 - Avrupa Yayın Birliği (EBU) Tüzüğü – 2013
- (DVD – TRT’nin Tabi Olduğu Tüzükler Dosyası)

TRT'NİN ÜYESİ OLDUĞU KURULUŞLAR

YurtdıŐı Kuruluşlar

- Avrupa Yayın Birliği (UER/EBU)
- Asya-Pasifik Yayın Birliği (ABU)
- ABU Kısa Dalga Koordinasyon Grubu (ABU-HFC)
- Uluslararası Yayıncılar Kısa Dalga Koordinasyon Grubu (HFCC/ASBU)
- Uluslararası İletişim Birliği (ITU)
- Uluslararası M¼zik Konseyi (IMC)
- Avrupa Medya Enstit¼s¼ (EIM)
- Avrupa Posta ve Telekom¼nikasyon İdareler Birliği (CEPT)
- Akdeniz G¼rsel İŞitsel İletişim Merkezi (CMCA)
- Akdeniz G¼rsel İŞitsel İŞleticiler Daimi Konferansı (COPEAM)

Yurtiçi Kuruluşlar

- Medya Derneği
- Televizyon Yayıncıları Derneği
- Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği

EK 13**21 HAZİRAN 2010 TARİHİNDE YAPILAN TOPLANTI
SONRASI ANADOLU ÜNİVERSİTESİNİN OLUŞTURMAYI
PLANLADIĞI PROGRAMLAR****Edebiyat**

Edebiyatla

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BL

Konusu: Edebiyatın diğer alanlarla ilişkisi kurularak yapılacak program. Edebiyat ve müzik... Alaturka şarkı sözlerinin edebiyatın ünlü dizelerine yakınlığı gibi... Şiir müzik ilişkisi... Edebiyat sinema, edebiyat resim gibi...

Çocuk ve Gençlik Edebiyatı

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BL

Konusu: Çocuklarda okuma kültürü oluşturmak amaçlı. Okur yetiştirmek. O alandaki kitapları tanıtmak.

Ekonomi

Girişimcinin Dünyası – Bant

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Başarılı girişimciler nasıl girişimci oldular... Küçük girişimciler... Ben de olabilirim duygusu yaratmak.

Ekonomi Gündemi-Canlı

Gündemdeki ekonomik olayların takibi...

Vatandaş da olabilir. Ayşe teyze, bakkal amca gibi konuklar da programa dahil edilebilir..

Meslekler-Canlı

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx56'

Konusu: Mezun olduğunuz bölüm. Eğitimi veren kurum. O alandan sektörden bir temsilci. Okuyan öğrenciler. Mezun olunan meleklerle ilgili çıktının analizi, işverenin beklentisi, öğrenciler ne bekliyor. O mesleği her yönden inceleme. Aktüel çekimlerin de içinde olacağı bir program.

Bilim -Teknoloji

Bilim İnsanları

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Şahin Koçak'la (matematik profesörü) genç bilim adamlarının yaşam öyküleri ve bilim alanındaki çalışmaları.

Karagöz ve Hacivat

Bölüm Sayısı ve Süresi:17/20x 13-15'

Konusu: Şahin Koçak'la (matematik profesörü)... Matematiğin günlük hayatımızdaki karşılıkları. Animasyon

Oyunlar ve Modellerle Matematik

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Şahin Koçak (matematik profesörü)...

Dönüşümler

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: Yeni teknolojilerin insan hayatını nasıl dönüştürdüğü ile ilgili yeni teknolojinin kendisi ile beraber üretilen yaşam biçimleri...

Eğitim

Anne Baba Eğitimi

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13 BLx26'

Konusu: (Bebeklik çağından okula gidene kadar olan dönem). Hasta çocuk psikolojisi, sanatın çocuk içindeki yeri, toplumun gençliğe bakışı, ergenlik dönemi, uyuşturucu, gençlik ve spor, boş zamanları değerlendirme.

Sıkça Sorulan Sorular (Haftalık-Canlı)

Konusu: AÖF öğrencilerinin soruları...

Nasıl çalışalım

Bölüm Sayısı ve Süresi: 6x5'

Konusu: AÖF öğrencisi nasıl çalışmalı

Başarılı mezunlar

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: AÖF mezunları...

Üniversiteli Olmak (AÖF)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Anne- baba olarak, mahkûm olarak, köyde üniversiteli olarak.

AÖF Büroları ve Öğrenciler

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x45'

Konusu: Büroların tanıtımı ve öğrencilerle ilişkileri. İle gidip o ildeki AÖF öğrencilerinin yaptıkları organizasyonlar ve onlarla beraber o şehri de tanımak.

Üniversitelerimiz

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Bir kız, bir erkek öğrenciyi bir üniversiteye gönderip onlarla beraber üniversiteyi tanımak.

Nasıl Yapılır Nasıl Çalışır?

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x13'

Haftanın Konusu (3 kişi) (Canlı)

Bölüm Sayısı ve Süresi:

Konusu: İletişimci, sosyolog, psikiyatri profesörü... Örneğin internet bağımlılığı ile ilgili.

Müzik

Klasik Müzik Tarihi

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26x

Açıklamalı Klasik Müzik

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x60'

Seslerin İzdüşümü

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x45'

Konusu: Türkiye'de opera kültürü, Türkiye'de solist gözüyle klasik müzik, plastik sanatlar, çağdaş müziğin dili. Her bölümünde farklı bir eser olacak.

Bedenle Müzik Oyunları

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Bedeni kullanarak ses çıkarmak. Uygulamalı bir alan. Ebeveynlere ve eğitimcilere yönelik olacak bu programda uzman kişi ile beraber stüdyoda kurulacak özel tahtadan bir sahne üzerinde uygulamalı eğitim. Bu tahta sahneyi kullanarak ayakları ve elleriyle yapılan müzik çeşidi.

Sahne sanatları

Tiyatro Söyleşileri

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x20' /30'

Türk Operaları

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Spor

Spor ve Yaşam

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Rahatsızlıkları olan insanlar ne tür sporlar yapmalıdır...

Sağlık

Sağlık (Acil Yardım)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Kaza anında neler yapılmalıdır... Sokak ve evdeki vakalarda ilk yardım nasıl yapılır...

Güzel Sanatlar

Resim Tekniği (Temel Sanat Eğitimi)

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Resim yapım teknikleri anlatılacaktır.

Resim Tarihi

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu:Rönesans'tan bugüne resim tarihi. Nerede kontur kayboluyor, hangi konular hangi dönemlerde neden ağırlıklı. Hayatında resimle çok da fazla alışverişi olmayan insanlara yönelik bir program.

Felsefe

Felsefe Okulu

Bölüm Sayısı ve Süresi: 13x26'

Konusu: Felsefe öğrencileri ile beraber felsefe ile ilgili başlıklar ele alınacak. Ahmet İnam.

Çevre

Ayakizi

Bölüm Sayısı ve Süresi: 26'

Konusu: Emekli biyoloji öğretmeni. Bahçesindeki vişne ağacını komşusu kesince kızıp kentten ayrılmış.

Ev hanımlarının atık kâğıtlardan süs eşyaları yapıp değerlendirmesi.

Tarih

Nutuktan Seçmeler

Bölüm Sayısı ve Süresi:

Sertifika Programı

Satış ve pazarlama, bilgisayar, Microsoft Office Programları, grafik, animasyon, photoshop vb.

Sosyal Sorumluluk Proje Yarışması

Üniversite öğrencilerinin topluma hizmet uygulamaları kapsamında hazırladıkları projelerin yarışacağı bu programda en iyi topluma hizmet uygulaması projesi ödüllendirilecek ve projenin gerçekleştirilmesi için gerekli bütçe sağlanacaktır.

Bilişim-Trafik-Fotoğraf...

Anadolu Üniversitesi, sadece Açık Öğretim Fakültesi öğrencileri için değil, örgün eğitim alan öğrencilerin de yararlanabileceği ders programlarının çekimine ağırlık verir, iktisattan temel bilgi teknolojilerine kadar bütün üniversite ders programlarına destek sağlamayı hedefler. Ayrıca, Üniversite tarafından, öğrencilere rehberlik edecek farklı danışmanlık programları, eğitim-kültür programlarının çekimleri yapılır.

EK 14

TRT’NİN HAZIRLADIĞI ÖĞRENCİLERE YÖNELİK PROGRAMLARIN İÇERİKLERİ

Öğrenci Evi

Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları mekanları (ev, yurt, pansiyon) güzelleştirip, daha kullanışlı hale getirirken öğrencilerin estetik duygularını geliştirmeyi amaçlayan programı İbrahim Selim sunmaktadır.

Öğrenci Günlüğü

Programda, ailelerinden uzakta okuyan öğrencilerin ev, şehir ve kampüs hayatlarında bir günlerine tanıklık edilecektir. (Türkiye’de okuyan yabancı uyruklu öğrenciler de yer alacaktır.)

Gerçek hayatta Ne İşimize Yarayacak?

Programda, Mors alfabesi, genleşme, fotosentez, kurbağanın sindirim sistemi gibi konuların, komik skeçlerle gerçek hayatta nasıl işimize yarayabileceğini anlatılacaktır.

Üniversitelerimiz

Üniversitelerinin aktüel formatta tanıtılacağı programda, üniversitenin bulunduğu şehir, beslenme, barınma ve ulaşım olanakları, sportif ve sosyal tesisler, üniversitenin akademik çalışmaları, sosyal ve kültürel faaliyetleri vb. tanıtılacaktır.

Mezun Oldum

CV hazırlama, iş görüşmesinde iyi bir izlenim bırakmak için püf noktaları, kişinin eğitime ve ilgi alanına göre iş seçimi, yönetici ve çalışan ilişkisinde dikkat edilmesi gerekenler vb. işle ilgili akla gelebilecek her türlü konunun ele alınacağı insan kaynakları programı.

Resim Dersi

Suluboya, kara kalem gibi ucuz malzemelerle herkesin resim yapabileceğini anlatan program.

Öğrenci Mutfağı

Basit ve ucuz malzemelerle yeterli ve dengeli beslenmeyi amaçlayan program, günlük olarak yayına girecektir.

Öğrenci İŖi

Türkiye'deki bütün üniversitelerden daha önce belirlenecek ayın teması üzerine gönderilen kısa filmlerin (Cep telefonu ile de çekilebilir) yarışacağı program.

Eğitim Haberleri

Türkiye'nin dört bir yanından eğitim haberleri

Kampus Aktüel

Üniversitelerdeki etkinlikler, üniversite kulüplerinin çalışmaları, öğrenciler arasındaki yeni eğilimler, hocalar ve öğrencilerle röportajlar

Kampus Konserleri

Her hafta farklı bir üniversitede Gençlerin sevdiği sanatçıların vereceği konserler...

EK 15**TRT’NİN HAZIRLADIĞI GENEL İZLEYİCİ KİTLESİNE YÖNELİK
PROGRAMLARIN İÇERİKLERİ****Kolay Gelsin**

Aslı Ünsalan’ın sunduğu programda maket, folklorik bebek, ahşap boyama, ev dekorasyon yapımı gibi zevkli uğraşlar yer almaktadır.

Takvim

Eski takvim okuma zevkini hatırlatan ve beş dakika süreli program, günün sözü, günün yemek tarifi, günün komik fotoğrafı, tarihte bugün gibi çeşitli köşelerden oluşmaktadır..

Böyle Çalışır

Gündelik hayatta kullandığımız aletlerin nasıl çalıştığının animasyonlarla desteklenerek anlatıldığı program her gün yayına girecektir.

Böyle Tamir Edilir

Gündelik hayatta kullandığımız aletlerin nasıl tamir edileceğini anlatan program günlük periyotla yayına girecektir.

Türkçe Türkçe

Programda, doğru konuşma, sıkça yapılan yanlışlar, topluluk önünde konuşma gibi güzel ve etkili konuşmaya ilişkin her türlü konuyu ele alınacaktır.

Toplu Hayat

Ünlü oyuncu Özge Özpirinççi’nin sunduğu programda, kent yaşamında diğerlerinin haklarına saygı, araba kullanma ve müzik dinleme adabı gibi hayatın çok farklı alanlarına dair konular farklı bir formatta ve mizahi bir üslupla ele alınacaktır.

Kendimi Tanıyorum

Ebru Tülay Üzümcü ve Polat Doğru yönetimindeki kişisel gelişim programında stresle başa çıkma, insan ilişkileri, liderlik, özgüvenin geliştirilmesi, beden dilini doğru kullanma vb konular işlenecektir.

Yaşam Boyu Spor

Sağlık için spor yapmak isteyen ancak spor salonlarına gitmek için yeteri kadar vakti ya da parası olmayan izleyicilere yönelik spor programı.

Spor Okulu

Alanında ünlü sporcuların eğitmenliğinde bir grup çocuğa basketbol, futbol, tenis, yüzme, voleybol vb. spor dallarında tekniklerin öğretildiği program. Bu programın eğitmenleri, futbolda Cüneyt Tanman, basketbolda Harun Erdenay, voleybolda Vefa Şimşek, yüzmede Hande Özge Ülgüner, Teniste Filiz Taşbaş'tır.

Müzik Okulu

En çok kullanılan müzik aletlerini çalma eğitimi programı. Kaval, ney, flüt, gitar gibi uzaktan öğretilen müzik aletleri tercih edilecektir.

Teknoloji Dergisi

Bilgisayar yazılımları, teknolojik ürünler, internet siteleri, bilgisayar oyunları, mini yarışma gibi farklı bölümlerin yer aldığı izleyiciyi teknolojik gelişmelerden haberdar eden program.

Peyzaj (Benim Küçük Bahçem)

Aktüel formatta çekilen programda, bahçe düzenlemesi (yaz bahçesi, kış bahçesi), balkon ve teras bitki dizaynı, iç mekan süs bitkilerinin yetiştirilmesi, bakımı vb bilgilerin yer alacaktır.

Evdeki Dostlar

Evcil hayvanların bakımına dair bilgilendirici program.

Tarım Gıda Yaşam

Programda, tarladan sofraya gıdaların üretim süreci, gıda güvenliği ve gıda sağlığı, genel tarım bilgisi, organik tarım ve tarımsal sanayi konularının ele alınmaktadır.

Çizgili Program

Gençlerin çizimlerinin bir karikatür sanatçısı tarafından mizahi bir üslupla değerlendirildiği stüdyo programı.

Ben Öğrenciyken

Ünlülerin öğrencilik anılarını, eğitim mücadelelerini anlattığı program.

Çekirgenin Notları

Doğa ve çevre konularını öğrenmeye hevesli Çekirge karakteri ile keşif gezilerinin yapıldığı, çevre konularının işlendiği program, her gün 10 dakika süreyle yayınlanacaktır.

Sanat 2011

Tiyatro, sinema, müzik, edebiyat, yeni yayınlar vb. konuların işlendiği ve kültür sanat haberlerinin yer aldığı kültür sanat program, günlük periyotla canlı olarak yayınlanacaktır.

Sen Ben

Veysel Diker ve Aylın Kabasakal'ın sunduğu, stüdyodaki konuklarla kadın ve erkek farklılığı ve çatışmasına dair konuların tartışıldığı program.

Demokrasi Platformu

Farklı görüşlerden, kültürlerden ve ekonomik sınıflardan ama ortak sorunları olan gençlerin görüşlerini tartıştığı ve bu görüşlerin oylamaya sunulduğu programın moderatörü gazeteci Yüksel Aytuğ. Stüdyodaki seyircilerin yanı sıra internet ve sms aracılığı ile TV karşısındaki seyircilerin de oylamaya aktif katılımı sağlanacak. Ünlü simalar, bilim ve spor insanları da programa konuk olabilecek.

Ne Diyoruz Ne Anlıyoruz?

Stüdyoda farklı görüşten uzmanların kavramları tartıştığı program.

Felsefe ve Gündelik Hayat

Yarı belgesel niteliğindeki programda bir yandan felsefe tarihi işlenirken diğer yandan sıradan yaşamları olan ama insanlarda bilge kişi izlenimi yaratan “kanaat önderi” diyebileceğimiz kişilerle örneğin; bir köyde okuma-yazma bilmeyen ama, tabiatı, insanları gözlemleyerek hayata farklı gözle bakan, felsefe yaptığını bilmeden felsefe yapan kişilerle yapılmış röportajlarla, felsefenin günlük hayata yansımaları ele alınacaktır.

Konuşmak Lazım

Psikolog İbrahim EKE'nin gençlerin telefon, mail ve SMS yolu ile ilettikleri sorunları hakkında konuşacağı program, günlük canlı yayınlanacak.

Genç Forum

Burhan Şeşen yönetiminde gençlerin ülke sorunları hakkında özgürce konuşabilecekleri stüdyo programı.

Medya Okumaları

İletişim Bilimci Prof. Dr. Haluk Gürgen'in moderatörlüğünü üstlendiği programda magazin haberleri, asparagas vb. haberler ve mesajlar eğlenceli bir üslupla ele alınacaktır.

Bilmek İstiyorum

Haftanın 4 günü internette yarışan gençlerden finale kalanların 5.gün televizyon programında yarışacakları bilgi yarışması.

Ben Yaparım

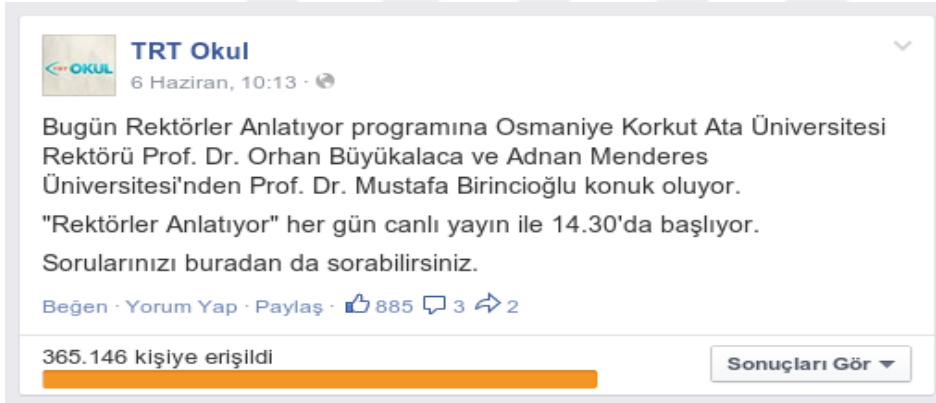
Biri kadın diğeri erkek iki tiyatro sanatçısının her hafta daha önce hiç denemedikleri bir işi tüm gün fiilen yapmaları ve birbirleriyle yarışmaları esasına dayanan programda cam işçiliği, çiftçilik, garsonluk, figüranlık TRT dizi setlerinde gibi farklı meslekler icra edilmeye çalışılacaktır.

EK 16**19 MAYIS – 15 HAZİRAN 2014 TRT OKUL KANALI
SOSYAL MEDYA DURUM RAPORU****Facebook**

Beğeni Sayısı: 139.000 kişi
Hakkında Konuşanlar: 456 kişi

Programlar ile ilgili 8 içerik paylaşılmaktadır.
“Rektörler Anlatıyor” adlı programla ilgili yayın sırasında 12, akşam saatlerinde 2 içerik paylaşılmaktadır.
Günde toplam 22 içerik paylaşılmaktadır.

19 Mayıs - 15 Haziran tarihleri arasında en çok erişim sağlayan gönderi: 365.146 kişiye ulaşmıştır.

Twitter

Tweet: 14.286
Takipçi Sayısı: 13.089
Takip Edilen: 20

Twitter’da Facebook ile eş zamanlı olarak günde toplam 22 içerik paylaşılmaktadır.
Programlar ile ilgili 8 içerik paylaşılmaktadır.
“Rektörler Anlatıyor” programıyla ilgili yayın sırasında 12, akşam saatlerinde ise 2 içerik paylaşılmaktadır.

19 Mayıs - 15 Haziran tarihleri arasında en çok erişim oranına sahip tweet: 466 RT, 309 Favoridir.

TRT Okul @trtokul · 14 Haz

#TrtOkuldaGençlerUçuyor Erbakan Malkoç otomobillere olan merakından bugünlere nasıl geldiğini anlatıyor. @genclerucuyor

466 309

YouTube

Toplam Video: 3.912

Toplam Görüntülenme: 5.422.035

Toplam Abone: 8.807

Günde ortalama 1 video yüklenmektedir.

Tüm dersler ve programlar oynatma listeleri haline getirilmektedir.

19 Mayıs - 15 Haziran tarihleri arasında 240.793 görüntülenme, 482 yeni abone, 155 yorum ve 263 katılım sağlanmıştır.

19 Mayıs - 15 Haziran tarihleri arasında en çok görüntülenen video: 16.518 izlenme sayısı ile Hanedan adlı programdır.

2. Selim - Kanununin Şehzadesi - Hanedan

TRT Okul · 3.815 video

Abone ol 8.807

16.518

17 4

Web Sitesi

Yeni başlayacak olan programların tanıtım metni, fotoğrafı ve fragmanı, web sitesine “Program” ve “Manşet” olarak eklenmektedir.

“Rektörler Anlatıyor” programına konuk olan rektörlerin videoları, indirilebilir ve izlenebilir formatta web sitesine yüklenmektedir.

Her hafta “Manşet”, “En Çok Okunan Kitaplar” ve “En Popüler Müzikler” bölümü güncellenmektedir.

Son 1 ay içinde (19 Mayıs - 15 Haziran) sayfa görüntüleme sayısı: 226.073

Son 1 ay içinde (19 Mayıs - 15 Haziran) en çok görüntülenen sayfa: “Yayın Akışı” 10.995

Son 1 ay içinde (19 Mayıs - 15 Haziran) sayfada geçirilen ortalama süre: 55 saniye

EK 17**TRT OKUL KANALI PROGRAM SUNUCULARI VE
SUNMUŞ OLDUKLARI PROGRAMLAR**

Akıllı Alışveriş	Lemi Filozof
Ben Yaparım	Mert ÖNER
Bilgisayar Öğreniyorum	Çağlar Ülkü DENER- Işıl PAMİR
Bilim Ajandası	Vahit SARITAŞ
Bir Evde	Pelin BEKİROĞLU
Bir Kelime Bir İşlem "Üniversite"	Raşit YILDIRIM
Çekirgenin Notları	Ümit İLBAN
Doktorumun Mutfağı	İpek TANRIYAR
Ekonomiye Dair	Gizem KOÇ - Cengiz CEYLAN
Gelecek Teknoloji	Bestem YUVARLAK
Gerçek Hayatta Ne İşimize Yarayacak?	Pelin ORHUNER
Günlük Rehber	Pınar AYHAN
Hatırlar mısınız?	Hande DEMİRDOĞAN
Herkesin Avukatı	Bülent ONUR
İşim Gücüm Girişim	Banu İMSET
Kampüs Magazin	Serhan ARSLAN
Kendimi Tanıyorum	Ebru ÜZÜMCÜ - Polat DOĞRU
Keremcem'le Akustik Söyleşi	Keremcem
Krallar Ordular Kervanlar	Mesut YAR
Makara Gırla	Hüseyin GONCAGÜL
Medyada Sağlık	Zeynep KASIMLIOĞLU
Ne Diyoruz, Ne Anlıyoruz?	Özgür BAŞKAYA
Nisyana Veda	Günhan BÖREKÇİ
Öğrenci Evi	İbrahim SELİM
Radi Hoca	Murat ÖZSOY
Rektörler Anlatıyor	Raşit YILDIRIM - Esra KAYA
Sanat 2013	Bertan HORASAN
Sırma İle Bugün	Sırma Bradley
Tarım-Gıda-Yaşam	Mehmet EFE
Tek Jeton	Burak AYDOĞAN-Tolga KARABULUT
Toplu Hayat	Nilay DURU
Trenle Devr-i Alem	Nur Ceren ÇAKMAK
Varol Yaşaroğlu ile Çizgi Ötesi	Varol YAŞAROĞLU
Zamanda Yolculuk	Gül İREPOĞLU

EK 18**TRT OKUL KANALI BÜNYESİNDE YAPILAN VE DİĞER
TRT KANALARINDA YAYINLANAN PROGRAM SAYILARI**

- TRT BELGESEL kanalı	18 program, 809 bölüm
- TRT ARAPÇA kanalı	10 program, 377 bölüm
- TRT ANADOLU kanalı	10 program, 945 bölüm
- TRT AVAZ kanalı	6 program, 312 bölüm
- TRT SPOR kanalı	1 program, 110 bölüm
- TRT MÜZİK kanalı	2 program, 18 bölüm

EK 19

**TRT OKUL KANALINDA EN ÇOK İZLENEN PROGRAMLAR VE
TRT KANALLARI İÇERİSİNDEKİ REYTING/İZLENME ORANLARI**

TRT Okul AĞUSTOS 2014 En Çok İzlenen Programlar

No	Hedef Kitle Programlar	Tüm Kişiler		No	Hedef Kitle Programlar	AB Grubu	
		Rtg%	Share			Rtg%	Share
1	AYRINTILAR TARIHI	0,24	0,91	1	MATEMATİK HİKAYELERİ	0,45	1,79
2	SANAT SOZLUGU	0,24	0,88	2	KELİME CENGELİ	0,39	1,82
3	KELİME CENGELİ	0,23	0,96	3	DAHA TAMAM	0,37	1,55
4	MATEMATİK HİKAYELERİ	0,21	0,79	4	BEN YAPARIM	0,30	2,05
5	BEN YAPARIM	0,17	1,03	5	KRİPTEKS	0,30	1,15
6	GALAKSİ NOTLARI	0,17	0,63	6	HANEDAN	0,29	1,14
7	KRİPTEKS	0,15	0,55	7	MERAKLILAR AKADEMİSİ	0,26	2,73
8	EDEBİYATIN 100'Ü	0,15	0,48	8	AYRINTILAR TARIHI	0,25	0,99
9	KRALLAR ORDULAR KERVANLAR	0,14	1,21	9	ZUMRUD-U ANKA	0,25	2,49
10	HUNER DOLU ANADOLU	0,14	1,55	10	HER YER RESİM OLSUN	0,25	0,95

TRT KANALLARI SIRALAMASI

PT 22:00-25:00

TEMMUZ 2014

No	Hedef Kitle Kanallar	Tüm Kişiler	
		Rtg%	Share
1	TRT 1	1,82	7,72
2	TRT SPOR	0,25	1,08
3	TRT HABER	0,23	0,99
4	TRT OKUL	0,05	0,23
5	TRT TÜRK	0,05	0,21
6	TRT MÜZİK	0,04	0,18
7	TRT HD	0,04	0,15
8	TRT BELGESEL	0,02	0,09
9	TRT 6	0,01	0,04
10	TRT DİYANET	0,01	0,03

AĞUSTOS 2014

No	Hedef Kitle Kanallar	Tüm Kişiler	
		Rtg%	Share
1	TRT 1	0,81	3,46
2	TRT SPOR	0,36	1,54
3	TRT HABER	0,24	1,02
4	TRT MÜZİK	0,06	0,28
5	TRT OKUL	0,06	0,26
6	TRT TÜRK	0,05	0,23
7	TRT HD	0,03	0,13
8	TRT BELGESEL	0,03	0,11
9	TRT 6	0	0,02
10	TRT DİYANET	0	0,02

EKLER DVD LİSTESİ**ANADOLU ÜNİVERSİTESİ DERSLERE GÖRE ÖĞRENCİ SAYISI****TRT İLE İLGİLİ KANUNLAR****1.5.2709 Anayasa****1.5.2954 Türkiye Radyo Televizyon Kanunu****1.5.3093 TRT Gelirler Kanunu****2009-372 Birimlerin teşkilatlanması Hakkında Karar****3093 Sayılı TRT Bandrol Gelirleri Kanunu'na İlişkin Karar****3984 Sayılı Kanun****6112 Sayılı Kanun(Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun****TRT Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik****TRT OKUL KANALI BAŞARILARI****TRT Okul 1. Yılda Ne Yaptı****TRT Okul Ne Yaptı (Genel Klip)****TRT Okul Sunum Klipi****TRT OKUL TANITIM FİLMLERİ****KRK Okul Tanıtım-Kısa1****TRT Okul Tanıtım-Kısa2****TRT Okul Tanıtım-Uzun****TRT OKUL KANALI YAYIN AKIŞ ÖRNEKLERİ****01-07 Ağustos 2011 TRT Okul Kanalı Yayın Akışı****31 Mart-06 Nisan 2014 TRT Okul Kanalı Yayın Akışı****TRT OKUL KANALI YAYIN AKIŞ KALIBI**

TRT’NİN TABİ OLDUĞU TÜZÜKLER

Akdeniz Görsel İşitsel İletişim merkezi (CMCA) Tüzüğü

Akdeniz Görsel İşitsel İşleticiler Daimi Konferansı (COPEAM) Tüzüğü

Asya-Pasifik Yayın Birliğı (ABU) Tüzüğü

Avrupa Yayın Birliğı (EBU) Tüzüğü

TRT’NİN TABİ OLDUĞU ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER

Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi

Bern Sözleşmesi

Paris Sözleşmesi

Roma Sözleşmesi

Stockholm Sözleşmesi

2014 ARALIK TRT OKUL FACEBOOK BEĞENİ SAYISI GÖRSELİ

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ULUSLARARASI TRT OKUL ARAMA KONFERANSI RAPORU

EBU’YA GÖRE KAMU EĞİTİM KANALLARI LİSTESİ

EBU’YA GÖRE KAMU KANALLARI LİSTESİ

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILIĞI SEKTÖR RAPORU 2014

TRT OKUL KANALI HAZIRLIK SÜRECİ SUNUSU

TRT OKUL SUNU EYLÜL 2014

TRT OKUL YEMEN TV SUNUSU

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU TELEVİZYON YAPIM VE YAYINLARINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

KAYNAKÇA

ADAKLI Gülseren, **Televizyon Türlerinde Dönüşüm.** Ankara Üniversitesi İletişim

Fakültesi, Yıllık, Mahmut Tali ÖNGÖREN'e Armağan, 1994, s.229-253.

AKKOR Gül Aysen, **Avrupa Birliği'nde Kamu Hizmeti Televizyon Yayıncılığı: Sorunlar-Politikalar-Çözümler.** (Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2001), s. 15, 238-242

ALEMDAR Korkmaz ve KAYA Raşit, **Radyo-Televizyonda Yeni Düzen, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği için yapılan araştırma raporu.** Ankara 1993, s. 48

ATABEK Nejdet, **Kamuoyu: Basında Kamuoyu Araştırmaları,** Yeni Türkiye Dergisi, 11. Sayı, 1996, s. 865

AZİZ Aysel, **Televizyonun Yetişkin Eğitimindeki Yeri ve Önemi.** Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara 1975, s. 31

AZİZ Aysel,. **Radyo ve Televizyona Giriş.** Ankara Üniversitesi S.B.F. Yayınları, No:460, Genişletilmiş 2. Basım", 1981, s. 11- 14.

AZİZ Aysel, **Radyo ve Televizyonla Eğitim.** Ankara: A.Ü.E.F. EFAM Yay. no: 2, Ankara 1982

AZİZ Aysel, **Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının 30 Yılı (1968-1998).**TRT Yayını, Ankara 1999, s. 17-64

AZİZ Aysel, **Yayınlarmın Özerkliği ya da Özerk Yayın Kuruluşları.** Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Yıllık, Mahmut Tali Öngören'e Armağan, 1999a s. 289-303

BATES Anthony William (Tony), **Television, Learning and Distance Education, Journal of Educational Television.**[Televizyon, Öğrenme ve Uzaktan Öğretim, Eğitim Televizyon Dergisi] Vol.14 No:3, 1988, s. 213

CANKAYA Özden, **Türk Televizyonunun Program Yapısı**. Mozaik, İstanbul 1990, s. 11-42

CANKAYA Özden, **Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi**. TRT 1927-2000, İstanbul:Yapı Kredi Yayınları, 2003, s. 67-338

CURRAN James, **Medya ve Demokrasi: Yeniden Değer Biçme, Medya Kültür Siyaset**. (Der. ve Çev.Süleyman İrvan), Ark Kitapevi, Ankara 1997, s. 139-197.

DIJK Jan Van, **Digital Media**”, The Sage Handbook of Media Studies, John D.H. Dowhihg, Denis Mcquail, Philip Schlesinger, Ellen Wartella (Der.). London:Sage, 2004. s.146

DYKE Greg, **Inside Story, London: Harper Collins**. 2005, s. 251

EVERETT M. Rogers, **Communication Technology, The New Media in Society**, The x Free Press Series on Communication Technology and Society, New York, 1986, s. 4- 5.

FRANKLIN Bob, **British Television Policy: A Reader**. [İngiliz Televizyon Politikası] London: Routledge, 2001, s.19-106

GARNER L. H., **Education for the Twenty-first Century: Leadership for Globalization, Iowa: Second Korea-U.S. Forum**, 2002.

GERAY Cevat, **Halkı Eğitici Yayınların Planlanması ve Radyo Yayın Bölgelerine Göre Türkiye'nin Toplumsal Özellikleri**. Amme İdaresi Dergisi, 1971, C. 4, s. 36-66.

GERAY Cevat, **Halk Eğitimi**. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No.73. 1978, s. 73-148

GERAY Cevat, **Yeni İletişim Teknolojileri: Toplumsal Bir Yaklaşım**. Kılıçarslan Matbaası, Ankara1994, s.7

GENTRY Castelle G., **Introduction to Instructional Development: Process and Tecnuques.** [Eğitim Gelişimine Giriş:Süreç ve Teknikleri], Wadsworth Publihing Company, California – Belmont, 1994, s. 88

GIOVANNONI David, **Public Radio Programming Strategies.** [Kamu Radyo Programcılığı Stratejileri] Washington: Takoma Park, MD, Corporation for Public Broadcasting, DC., 1992, s. 12-71

GROOMBRIDGE Brian, **Televizyon Ve Toplum.** (Çev.: A. Usluata), Reklam Yay. İstanbul: 1976.

GÜLLÜOğLU Özlem. **Bir Kitle İletişim Aracı Olarak Televizyonun Popüler Kültür Ürünlerini Benimsetme ve Yayma İşlevi Üzerine bir Değerlendirme.** Erciyes Üniversitesi iletişim Fakültesi. 2012, s. 85 (Erişim tarihi:15.06.2016),

GÜRSOY Ayşe Bilge.. **TRT ve BBC' nin Ana Haber Bültenlerinin Kamu Haberciliği Açısından Karşılaştırmalı Analizi.** Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 1999, s. 54

HABERMAS Jürgen, **Kamusal Alan.** Der. ve Çev. Meral Özbek, Hil Yayınları, İstanbul 2004, s. 95-102.

JONASSEN David H., **“Handbook of Research For Educational Communications and Technology”** [Eğitim İletişimi Teknolojileri İçin El Kitabı], (A Project of The Association For Educational Communications and Technology), Macmillan Libraray Referance, Simon & Sehuster Macmillan, New York, 1996, s. 311

KALAFATOğLU Şermin Tağ, **Küreselleşme Karşıtı Hareketlerin Sanal İletişim Ortamlarını Kullanımı,** (Yayımlanmış Doktora Tezi, Anadolu üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010), s.80-81

KAPANİ Münici, **Politika Bilimine Giriş,** (Ankara Bilgi yayınları 1992), s. 147

KARASAR, Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemleri.** Nobel Yayınları, 1998, s.77

KAYA A.Raşit, **Kitle İletişim Sistemleri**. Teori Yayıncılık, Ankara 1985, s. 78

KÖKSAL Ülker A., **TRT Kurumu'nun Ekonomik Kültürel ve Toplumsal Kalkınmamızdaki Rolü**. TRT Basılı Yayınlar Müdürlüğü, Ankara 1970, s. 16-18

KROTZ Friedrich, **The Researching and Teaching Communication Serries, Researching Media, Democracy and Participation, The Intellectual Work of the 2006 European Media and Communication Doctoral Summer School, Rethinking the digital divide approach: From a technically based understanding to a concept referring to Bourdieu's Social Capital. (İletişim Öğretim Araştırma Serileri, Medya araştırması, Demokrasi ve Katılım, 2006 Avrupa Medya- İletişim Doktora Yaz Okulu Düşünsel Çalışması, Dijital Bölünme Yaklaşımını Tekrar Düşünme: Teknik Temelli Bir Anlayıştan Bourdieu'un Sosyal sermayesine Atıfta Bulunma)**, 2006, s. 177-189

KUHN R., **The Politics of Broadcasting, [Yayın Politikası]**, Croom Helm. 1985, S. 4-5

KURAL Sevda Alankuş, **Temsili kamuoyu: Kamusal Alan, Kamusal İletişim, Kamular ve Kamusal Mekanlar**, Ankara: Yayınlanmamış Doçentlik Çalışması, 1995, s.11

KÜNG Lucy Shankleman, **Inside the BBC and CNN: Managing Media Organisations. [BBC ve CNN'de: Medya Organizasyon Yönetimi]**, London: Routledge, 2000, s. 52-59

LOVE Matthew and BANKS Sheena., **Using Interactive Digital Television To Support Basic Skills Learner, Journal of Education Media. [Öğrencilere Temel Becerileri Destek İçin Dijital Televizyonun İnteraktif Kullanımı, Eğitim medya Dergisi]**, 26(1), 2001, s. 36

MCKINSEY & Company, **Public Service Service Broadcaster Around the World.**

A McKinsey Report for the BBC January 1999. London, UK. McKinsey'in BBC İçin Hazırladığı Rapor , **Dünyada Kamu Hizmeti Yayıncıları**. TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, 1999, s. 21

MCQUAIL Denis, **Televizyon İle Eğitim.** (J. D. Halloran Vd.), Televizyonun Etkileri, (Çev.: A.Usluata), İstanbul: Reklam Yayınları, 1973.

MİLLİ EĞİTİM DERGİSİ, “**Görsel Öğretim Materyalleri Tasarım İlkeleri**”, Sayı 136, 1997, s. 74

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI, MEGEP, **Halkla İlişkiler Organizasyon Hizmetleri**, Komuoyu-1, Ankara 2007, s.5

MOLSKY Norman, **Digital Çağda Avrupa Kamu Yayıncılığı.** (European Public Broadcasting in the Digital Age), Financial Times Media Raporu, London: FT Media, 1999, s. 63

OLIVER E. Lynn, **Video Tools For Distance Education.** [Uzaktan Eğitim İçin Vdeo Araçları], In Barry. Wills (Ed.) “Distance Education: Strategies and Tools”, Englewood Cliff, New Jersey: , “Educational Technology Publications”, 1994, s. 168

ÖNGÖREN Mahmut Tali, **Yarının Radyo ve Televizyon Düzeni, Özgür, Özerk ve Çoğulcu Bir Alternatif.** TÜSES, İstanbul 1990, s. 11

ÖZAY İlhan, **Gün Işığında Yönetim.** 1. Basım, Alfa Yayınları, İstanbul 2002, s. 227-247.

ÖZBEK Meral, **Kamusal Alan**, 1. Basım, Hill Yayınları, İstanbul 2004, s. 31

PETERS John D. ve CMIEL Kenneth, **Medya Etiği ve Kamusal Alan.** Çev. Ümit Hüsrev Yolsal, Medya Kültür Siyaset, Der. Süleyman İrvan, Ark Yayınları, Ankara 1997, s.252-283.

SARGANT Norman, **The Structure of Television in the UK.** [İngiltere’de Televizyonun Yapısı], Television and the Viewer İnterest: Exploration in the Responsiveness of European Broadcasters, (Ed. Jeremy Mitchell and Jay G. Blumler with Philippe Mounier and Anja Bundschuh), London: John Libbey, 1994, s. 163

SARMAŞIK Jale, **Türkiye’de Radyo ve Televizyon Düzeni, 1927-2000.** Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul 2000, s. 114

SERİM Ömer, **Türk Televizyon Tarihi: 1952-2006**. Epsilon Yayıncılık, İstanbul 2007, s. 53-54

SWALLOW Norman, **Factual Television. [Bilgilendirici Televizyon]**, London: The Focal Press. 1966, s. 23-212

SWALLOW Norman, **Televizyonun Gerçek Gücü** (Çev.: A. Usluata), Reklam Yay. İstanbul 1973

TEKİN Mahmut, Hasan K. Güles ve Tom Burgess, **Değişen Dünyada Teknoloji Yönetimi-Bilgisim Teknolojileri**, Damla Ofset, Konya, 2000, s. 188

TİKVEŞ Özkan, **İdare Hukuku**. 1. Baskı, İzmir 1983, s. 12

TOKGÖZ Oya, **Türkiye ve Ortadoğu Ülkelerinde Radyo-Televizyon Sistemleri**. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1972, s. 77

TÖRENLİ Nurcan, **“Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı”**, Bilim ve Sanat, Ankara, 2005, s.159

TURAM Emir, **Medyanın Siyasal Hayata Etkileri**. İrfan Yayıncılık, İstanbul 1994, s. 288-378

TÜRKOĞLU Adil, **Eğitim sistemimizde Televizyondan Yararlanma Olanakları**. A.Ü. EBF Dergisi, Cilt:16, Sayı:2, 1983, s.175-192.

VAROL Nurhayat **Radyo ve Televizyonun Eğitim Amaçlı Kullanımı, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu**. 24-26 Eylül 1997, Elazığ, s. 108-115

VERSTRAETEN Hans, **Medya ve Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü**. Medya Kültür Siyaset, (Der.ve Çev. Süleyman İrvan), Alp Yayınevi, Ankara 2002, Geniş. ve Gözd. Geç. İkinci baskı, s. 339-378.

WANIEWICZ Ignancy, **Broadcasting For Adult Education- A Guidebook to world –wide experience.** Geneve : Unesco Publishing, 1972, s. 89-90

WILLIAMS Raymond, **Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim.** (Çev. Ali Ulvi Türkbağ), Dost Kitabevi, Ankara 2003, s. 25

YAZICI Ali Nihat, **Kamu Yayın Kurumları ve Yeniden Yapılanma.** 1. Basım, TRT Kurumu Yayınları, Ankara 1999, s. 12-118

YILMAZ Mehmet, **Politik İletişim Sürecinin Dijital İletişim Teknolojisi Olarak İnternet Dolayımında Kurgulanması: Yeni Olanaklar, Stratejiler ve Beklentiler,** (Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008), s.149-150

İNTERNET KAYNAKLARI

ATAY MESUDE ve ÖNCÜ Elif Çelebi, **Elektronik Bakıcı Televizyon**. (2006)

(http://www.isnet.net.tr/channels/egitim/okul_onesi/televizyon.asp),

Erişim:16.02.2006.

BANERJEE Indrajit ve SENEVIRATNE Kalinga, AMIC, **Public Service**

Broadcasting A Best Practices Source Book, Unesco İnternet Yayını, 2006.

(<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001415/141584e.pdf>), s.12 (Erişim tarihi:

11.05.2016),

BİNARK Mutlu, “**Yeni Medya Çalışmalarında Yeni Sorular ve Yöntem Sorunu**”,

<https://yenimedya.files.wordpress.com/2009/07/yeni-medya-calismalari.pdf>, s.21

(Erişim tarihi: 29.08.2016)

ENLI Sara Gunn, **Redefining Public Service Broadcasting: Enlightenment,**

Entertainment and Participation. RIPE@2006 Conference, (<http://ripeat.org/wp-content/uploads/2010/03/Enli.pdf>), s. 14 (Erişim tarihi: 28.03.2016),

GERAY Cevat, **Toplumsal ve Eğitsel Açıdan Türkiye’de Radyo ve Televizyon**

Yayınlarının Amaç, İlke ve Öncelikleri Üzerine Bir Deneme. AÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi, C.4,S.1-4, 1971 (<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/488/5722.pdf>), s.42 (Erişim tarihi:13.04.2016).

KARLSSON Ragnar, **Between the Market and Public: Content Provision and**

Scheduling of Public and Private TV in İceland. Public Service Broadcasting in a Multimedia Environment: Programmes and Platform, RIPE@2006 Conference,

(http://ripeat.org/wp-content/uploads/2010/03/Karlsson_Broddason_final.pdf), s. 7-9 (Erişim tarihi: 28.03. 2016),

KELLNER Douglas, **Yeni Teknolojiler-Yeni Okuryazarlıklar: Yeni Binyılda eğitimin**

Yeniden Yapılandırılması, (Çeviren: Ayşe, Taşkent), (<http://www.kuyeb.com/pdf/tr/d34ac9b995d0ae940790ee2dc167711aellner.pdf>), s. 112

(Erişim tarihi: 24.06.2015),

KENAR Necdet, (<http://www.messegitim.com.tr/ti/587/0/YASAM-BOYU-OGRENME>), 2005, (Erişim Tarihi: 13.06.2015)

KOZMA Robert B., **Learning With Media.[Medya İle Öğrenme]** Review of Educational Research 61 (Summer), University of Michigan, 1991, http://robertkozma.com/images/kozma_rer.pdf , s. 12-37, Erişim tarihi: 24.03.2016

ÖZGÜR Aydın Ziya, **Türkiye’de Uzaktan Eğitimde Televizyonun etkileşimli kullanımı: Olanaklar, Sınırluluklar ve Çözüm Önerileri**, (<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:eElih3Bx2xcJ:josc.selcuk.edu.tr/article/download/1075000287/1075000281+&cd=6&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>), 2005, s. 81- 86 (Erişim tarihi: 13.04.2016)

UNESCO, World Radio and Television Council, **Public Broadcasting: How and Why**, Unesco e -doküman, (<http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001240/124058eo.pdf>), 2001, (Erişim tarihi: 11.01.2015), s.17

RTÜK, **On Soruda Medya Okur Yazarlığı**; (<http://www.medyaokuryazarligi.org.tr/1.html>), (Erişim tarihi: 24.12.2014)

ULUTAK Nazmi, **Bir Eğitim Televizyon aracı Olarak Televizyon ve Etkileri**. (<http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=272>), (Erişim tarihi: 26.12.2014)

ULUTAK Nazmi, **Türkiye’de Ulusal Eğitim Televizyonu Kanalının Oluşturulmasının Gerekeçleri**. (https://aof20.anadolu.edu.tr/bildiriler/Nazmi_Ulutak.doc), s.2 (Erişim tarihi: 26.12.2014),